

KOMMUNEPLAN FOR TREKANTOMRÅDET

HOVEDSTRUKTUR OG RETNINGSLINJER

trekantområdet

BILLUND

FREDERICIA

HADERSLEV

KOLDING

MIDDELFART

VEJEN

VEJLE

Titel:

Kommuneplan 2025-2036 for Trekantområdet
– hovedstruktur og retningslinjer

Udarbejdet af:

Byrådene i Billund, Fredericia, Haderslev, Kolding, Middelfart, Vejen og Vejle Kommuner i fællesskab samt Trekantområdet Danmark

Udgivelse:

2025

Kontakt:

Billund Kommune:

Byudvikling og Erhverv
Plan@billund.dk

Fredericia Kommune:

Charlotte Lorentzen
charlotte.lorentzen@fredericia.dk

Karin Kærgaard
karin.kargaard@fredericia.dk

Haderslev Kommune:

Heidi Møller
hdm@haderslev.dk

Kai Wisniewski
kwis@haderslev.dk

Kolding Kommune:

Klavs Busch Thomsen
klath@kolding.dk

Middelfart Kommune:

Vibeke Nørby
Vibeke.Norby@middelfart.dk

Vejen Kommune:

Dorthe Hjort Lauridsen
dorla@vejen.dk

Vejle Kommune:

Marianne Bjerre
marbj@vejle.dk

Trekantområdet Danmark:

Klima, Plan og energi
Info@trekantområdet.dk

Forord	3
Læsevejledning.....	3
1. Trekantområdet er Danmarks åbne grønne storby.....	4
1.1 Trekantområdets hovedstruktur	8
2. Byerne - drivkraften for udvikling	11
2.1 Arealer til byudvikling.....	14
2.2 Erhverv	17
3. Det åbne Land – sammenhæng og balance	26
3.1 Landbrug.....	29
3.2 Skovrejsning	31
3.3 Lavbundsarealer	33
3.4 Naturområder	35
3.5 Landskaber og geologiske bevaringsværdier	46
3.6 Anvendelse af vandløb, søer og kystvande.....	50
4. Turisme, kultur og friluftsliv	52
4.1 Turisme	54
4.2 Friluftsliv og idræt	57
5. Sammenhængende mobilitet og bæredygtig energiforsyning.....	59
5.1 Veje	63
5.2 Kollektiv trafik	64
5.3 Lufthavne.....	65
5.4 Vindmøller	69
5.5 Solenergianlæg	73
5.6 Biogasanlæg	76
5.7 Olie- og gasanlæg	78
5.8 Højspændingsanlæg og antennemaster	79
6. Miljøforhold.....	81
6.1 Støj forhold	82
6.2 Luftforurening	88
7. Klima.....	90
7.1 Klimatilpasning.....	93
8. Forhold til anden planlægning.....	96

Forord

Verden omkring os er i konstant forandring. Den grønne omstilling er en af de største udfordringer og muligheder, vi står overfor i Trekantområdet. Vores fælles mål er at sikre en bæredygtig udvikling, hvor vi viser i praksis, hvordan bæredygtighed, vækst og livskvalitet kan gå hånd i hånd. Trekantområdet har derfor sat kursen mod at blive Danmarks åbne, grønne storby – et område, hvor grønne landskaber omgiver byerne, og hvor livet leves tæt på naturen med byens muligheder inden for rækkevidde.

Trekantområdet har gennem årene markeret sig som et af Danmarks mest dynamiske og attraktive vækstområder, hvilket skyldes dets strategiske placering og evnen til at udnytte mulighederne i både konkurrence og samarbejde. I lighed med København og Aarhus er Trekantområdet i dag en af landets førende metropolregioner. Ved at arbejde sammen om en fælles kommuneplan styrker vi områdets samlede vækst og attraktivitet, samtidig med

at vi skaber flere udviklingsmuligheder, end vores kommuner har hver for sig. Mange af de udfordringer, vi står overfor, såsom den grønne omstilling, kan kun løses i fællesskab.

Kommuneplan 2025-2036 sætter retning for Trekantområdets arealanvendelse og fungerer som den bærende plan, hvori borgere og virksomheder kan orientere sig om regler. Planen omfatter bl.a. planlægning for erhverv, infrastruktur, nye vand- og naturindsatser samt andre aktiviteter i det åbne land såsom placering af vindmøller, solenergianlæg og biogasanlæg.

Med Kommuneplan 2025-2036 skaber vi et solidt fundament for, at Trekantområdets særlige kvaliteter og muligheder fortsat kan udvikles og udnyttes optimalt i fremtiden. Lad os sammen arbejde for et endnu stærkere, mere bæredygtigt og attraktivt Trekantområde, der skaber værdi for både nuværende og kommende generationer.

Læsevejledning

Kommuneplanen er primært webbaseret og kan tilgås fra både Trekantområdets og de enkelte kommuners hjemmesider. Den fælles kommuneplan tager udgangspunkt i den gældende Planlov, med særlig reference til lovens § 11a, der indeholder en fortegnelse over de emner, kommuneplanen skal

fastsætte retningslinjer og arealudpegninger for. For retningslinjer og udpegninger, der alene har lokal interesse, samt kommuneplanens rammer for lokalplanlægningen (planlovens § 11b), henvises til den enkelte kommunes lokale dele af kommuneplanen.

1. Trekantområdet er Danmarks åbne grønne storby

Trekantområdet skal spille en førende rolle i Vestdanmark. Trekantområdet er i dag en funktionel byregion – et område, som opfattes som vores naturlige nærområde og som vi frit bevæger os i for blandt andet at arbejde, shoppe og bruge kultur- og friluftstilbud.

Sammen udgør området en åben, grøn storby med vækst i såvel erhverv som bosætning. Området rummer et netværk af dynamiske byer, levende natur og lokale fællesskaber.

I den løbende udvikling af Trekantområdet skal der være et målrettet fokus på FN's Verdensmål og bæredygtighed i bred forstand.

Det er ambitionen, at Trekantområdet skal blive en europæisk hub for grønne brændstoffer. Udviklingen af en europæisk hub for grønne brændstoffer skal markere Trekantområdet som et fyrtårn for grøn omstilling og bæredygtig vækst inden for energi og transport.

Den åbne, grønne storby

Danmark har to stærke vækstområder koncentreret i og omkring Hovedstadsområdet og i Østjylland. I Østjylland fremstår storbyregionerne Aarhus og Trekantområdet som de to hovedcentre for vækst.

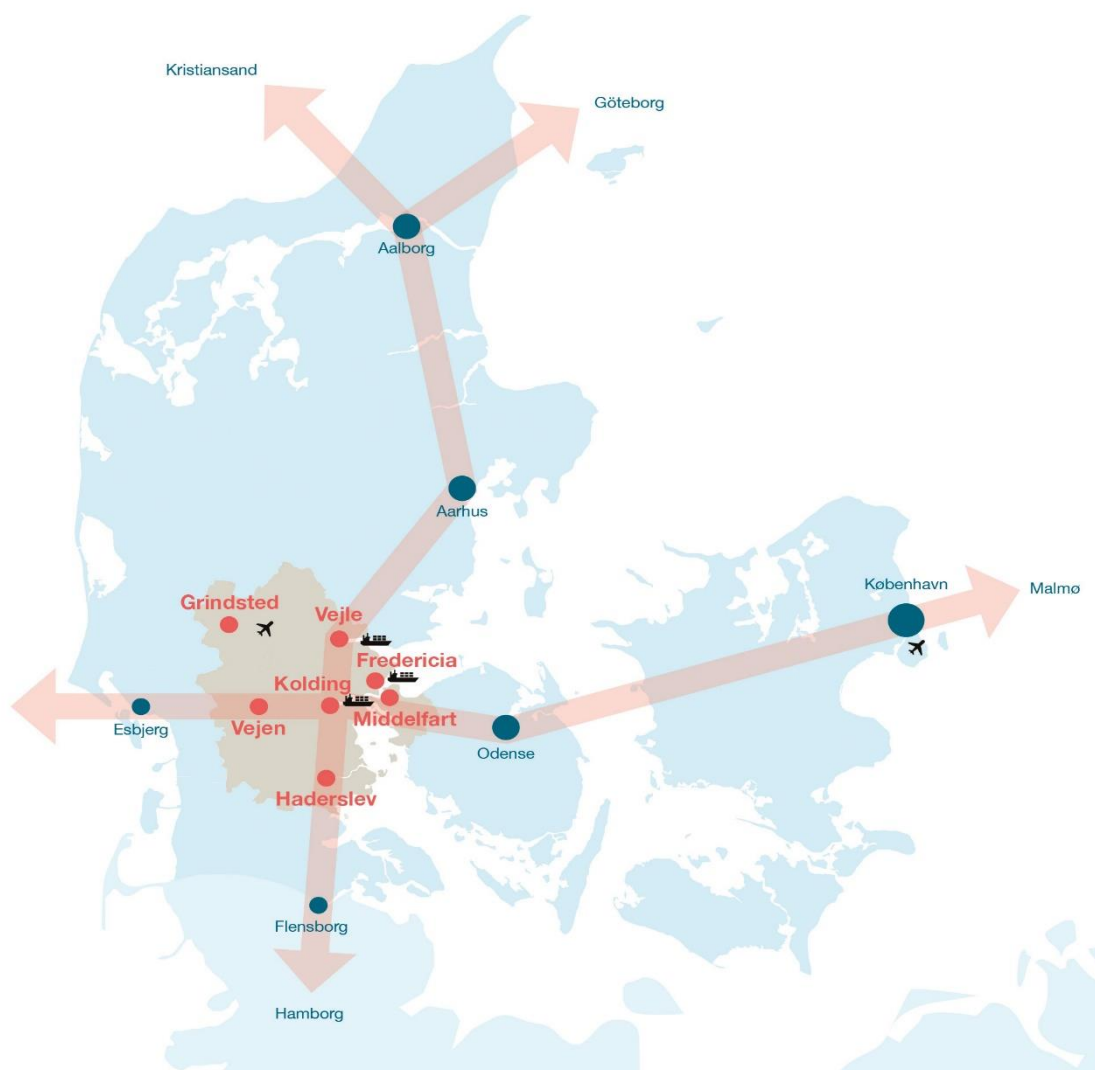
Trekantområdet ligger midt i Danmark, med stærke forbindelser til hele Skandinavien og Europa. Trekantområdet er Danmarks absolutte trafikale knudepunkt for både person- og godstrafik. Området er hjemsted for en af landets største godshavne ved Fredericia, den internationale lufthavn herunder cargo-center i Billund og to af landets største transportcentre. Det er her, at både jernbanerne og motorvejene mødes.

Den gode infrastruktur, den centrale beliggenhed i Danmark og den stærke innovative tilgang er Trekantområdets største fordel og er et vigtigt konkurrenceparameter i forhold til omgivelserne.

Den smukke natur og landskabet er vigtig i forhold til bosætning, erhvervslokalisering og turisme i området. Derfor er det vigtigt at værne om de store landskabstræk mellem byerne og naturkvaliteterne i området.

Selv de stærkeste danske byregioner er små i en global sammenhæng. Derfor er det vigtigt at styrke samspillet med de nærliggende byregioner. Trekantområdet vil udbygge samarbejdet med byregion Aarhus og skabe tættere bånd til metropolen Hamburg og det nordtyske opland. Trekantområdet vil også styrke samarbejdet med andre aktører, herunder Odense og Esbjerg.

Trekantområdet ønsker at udbygge sin førende position i Vestdanmark og være en dynamo for vækst både nationalt og internationalt ved blandt andet fortsat at have fokus på at udvikle den åbne, grønne storby.

Figur 1 viser Trekantområdets placering i forhold til andre store byer.

Bæredygtighed, grøn omstilling og verdensmål

I Trekantområdet vil vi fortsætte en bæredygtig udvikling, hvor der skabes vækst samtidig med, at ressourceforbruget mindskes. Derfor skal planlægningen blandt andet understøtte en bystruktur, hvor der kan opretholdes en god mobilitet samtidig med, at forbruget af fossile brændsler til transport reduceres.

Den bæredygtige udvikling opnås også ved at spare på arealerne til byudvikling og fokusere på kvalitet. Det betyder, at der kun i mindre

grad udlægges nye arealer, og at der i stedet fokuseres på byfortætning og byomdannelse med mulighed for at blande byfunktioner, bolig og erhverv, genanvende eksisterende byområder og så vidt muligt bygninger samt udnytte kollektiv trafik og kollektiv forsyning bedre. Det betyder også, at den del af byudviklingen, som foregår i endnu ubebyggede områder, skal foregå med ressourcebevidsthed og tage hensyn til vandmiljøet og klimaforandringerne. Det gælder særligt i byers randområder, hvor såkaldt "bar marks"-byudvikling skal ske afvejet og balanceret i forhold

BILLUND FREDERICIA HADERSLEV KOLDING MIDDELFART VEJEN VEJLE

til alternative anvendelser af de pågældende arealer. Det skal overvejes, hvorvidt de enkelte arealer er bedst egnede til at understøtte udbredelsen af biodiversitet, vedvarende energi, CO₂-binding eller byudvikling. Samlet set skal arealanvendelsen være miljø- og klimamæssigt bæredygtig, samt understøtte samfundsøkonomien og den menneskelige trivsel.

Ved byudvikling vil der derfor være fokus på at minimere arealforbruget, og f.eks. ved udvikling, udbygning og udformning af byen understøtte en trafikal infrastruktur, der kan fremme valg af aktive og kollektive transportformer.

Vi vil skabe gode rammer for et sundt hverdagsliv præget af høj livskvalitet. I den fysiske planlægning vil vi fortsat have fokus på at etablere nem adgang til naturen og byrum, hvor borgerne har mulighed for motion, bevægelse, leg, samvær og rekreation. Vi vil i samspil med borgerne tage konkrete initiativer, der er målrettet forskellige aldersgrupper og fællesskaber. De unikke værdier i naturen er et stort aktiv for Trekantområdet, som vi vil synliggøre og opmuntre borgerne til at bruge. I Trekantområdet ser vi bæredygtighedsbegrebet, der omfatter såvel FN's Verdensmål som grøn omstilling, som et bærende fundament for den videre udvikling, og styrkelse af Trekantområdet som en funktionel byregion i vækst.

Grøn omstilling

Grøn omstilling er et begreb, der dækker over alle de tiltag, der har til formål at begrænse global opvarmning. Fokus ligger primært på at reducere mængden af kuldioxid og drivhusgasser til atmosfæren – både ved at mindske udledningen, samt ved at optage og binde den. Grøn omstilling dækker på den måde alt, der reducerer udledningen af drivhusgasser, lige fra nationale, regionale og lokale strategiske indsatser til adfærdsændringer hos den enkelte.

Kommunerne i Trekantområdet arbejder med grøn omstilling, og alle kommuner har vedtaget lokale klimaplaner (under DK2020 projektet), som lever op til Parisaftalen og viser vejen til netto nul-udledning for kommunerne senest i 2050. Samarbejdet mellem kommunerne fortsætter i Klimaalliancen omkring implementering af klimaplanerne og udvikling af klimaarbejdet i kommunerne.

I Trekantområdet er den samlede klimaindsats delt i to spor. Det første spor omhandler at integrerer grøn omstilling i den fælles planlægning med fokus på helhedsorienteret arealplanlægning i byerne og i det åbne land. Det andet spor omhandler samarbejde om konkrete omstillingsprojekter, som det giver særlig gevinst at være fælles om. Her bygger vi blandt andet videre på det historiske samarbejde i Trekantområdet på varme- og energiområdet. Det nyeste eksempel herpå er energipartnerskabet TEA, som baserer sig på omfattende viden på området og Trekantområdets forsyningsmæssige infrastruktur.

Grøn omstilling sker gennem omlægning af energiproduktionen fra fossile brændsler til vedvarende energikilder. Samtidig er gennemførelsen af energieffektivisering og energibesparelser meget væsentlig i forhold til at reducere udgifterne til den grønne omstilling – det er billigere slet ikke at bruge energien end at producere energi, selvom den er grøn. Grøn omstilling indebærer altså en omfattende omlægning af hele måden, der produceres og forbruges energi på – til el, varme, transport osv. Planlægning for anlæg for produktion af vedvarende energi som solenergi og biogas samt Power-to-X anlæg er vigtige i den sammenhæng.

Udledningen af drivhusgasser fra landbruget sker primært i forbindelse med produktion af husdyr, og i forbindelse med dyrkning af afgrøder. Ændret arealanvendelse og en helhedsorienteret arealplanlægning, er nogle af de planlægningsmæssige virkemidler, der benyttes.

En del af vores klimaaftryk er forbundet med aktiviteter, som resulterer i en CO₂-emission uden for vores egen geografi. Det gælder f.eks. vores forbrug af varer produceret andre steder. Den grønne omstilling vil derfor også forudsætte en mere cirkulær økonomi med nye forbrugsmønstre, der f.eks. gør det lettere at reparere og genbruge produkter og at udvikle mere miljøvenlige og ressourceeffektive produkter. Det kan også betyde nye forretningsmodeller, som gør det nemmere for virksomheder at producere energineutralt eller at udleje deres varer i stedet for at sælge dem.

Flere af ovenstående omstillingselementer er ikke direkte noget, som en kommuneplan kan påvirke. Dog arbejder kommunerne med området, eksempelvis gennem kommunernes engagement i Klimaalliancen.

Kommuneplanen rummer dog retningslinjer for byudvikling og arealregulering, og indretningen af vores byer spiller en væsentlig rolle i den grønne omstilling. Med planlægning har vi en række redskaber til at skabe nogle gode fysiske rammer omkring livet i byen samtidig med, at vi planlægger ressourcebevidst og understøtter en mere bæredygtig livsstil. Det samme gælder, når vi gennem en

helhedsorienteret arealplanlægning uden for byerne indtænker virkemidler til reduktion af drivhusgasudledning.

FN's Verdensmål

Kommunerne i Trekantområdet vil med den fælles kommuneplan arbejde for at realisere FN's Verdensmål.

De 17 verdensmål og 169 delmål forpligter FN's 193 medlemslande til helt at afskaffe fattigdom og sult i verden, reducere ulighed, sikre god uddannelse og bedre sundhed til alle, anstændige jobs og mere bæredygtig økonomisk vækst. Målene skal frem mod 2030 sætte kursen mod en mere bæredygtig udvikling - både for mennesker og for den planet, vi bor på.

En række af målene relaterer sig til nationale målsætninger, mens andre kræver handling på et kommunalt niveau. Kommunerne vil i udmøntningen af kommuneplanen skærpe og målrette initiativer og indsatser i forhold til, hvordan de kan medvirke til at realisere relevante verdensmål. De verdensmål, der naturligt berøres af kommuneplanlægningen, indgår derfor på tværs af den fælles kommuneplans temaer.

1.1 Trekantområdets hovedstruktur

Hovedstruktur

De syv hovedbyer – Fredericia, Grindsted, Haderslev, Kolding, Middelfart, Vejen og Vejle – skal være drivkraften for hele områdets udvikling. Byerne skal rumme det alsidige og kreative byliv, der gør dem til en samlet attraktion.

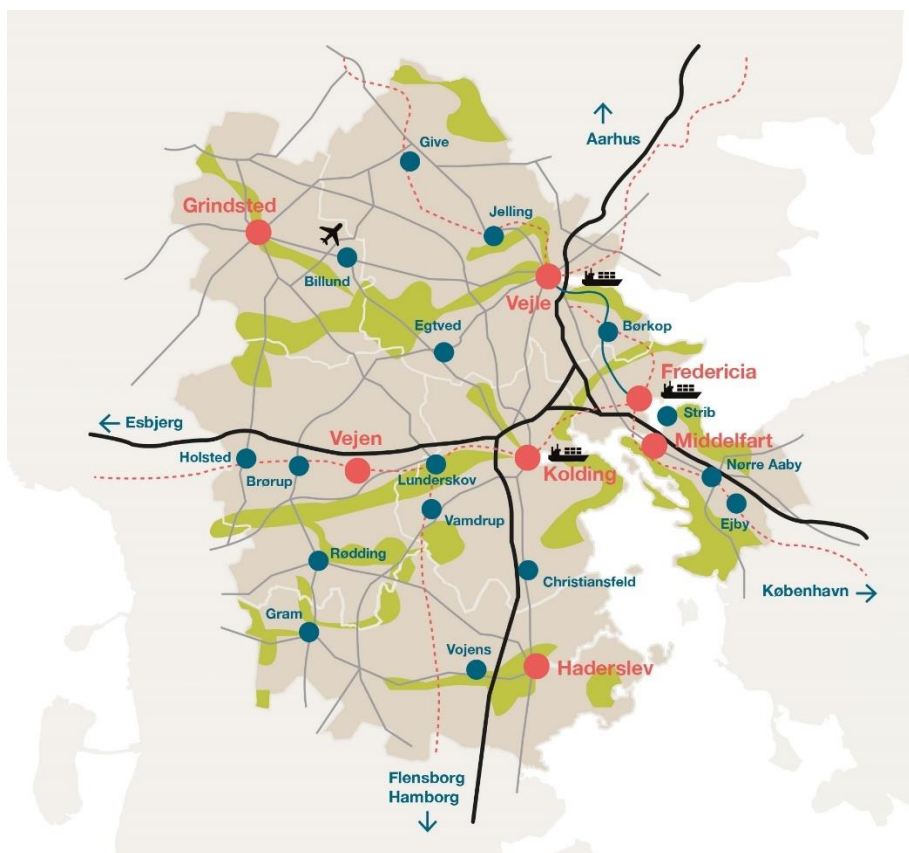
Hovedbyerne rummer en stor koncentration af arbejdspladser, detailhandel, uddannelses- og kulturinstitutioner, kommunal administration, trafikknudepunkter for den kollektive trafik, havn med mere.

Vejle, Kolding og Fredericia har Trekantområdets største befolkningskoncentrationer og har både stærke erhvervsliv og kulturliv. Haderslev er en mellemstor by med en stærk

historisk bystruktur. Middelfart, Vejen og Grindsted har overordnet set mere karakter af bosætningsbyer, men samtidig med et stærkt erhvervsliv. Billund er områdets hovedstad for familieturisme.

Vejle er desuden hovedsæde for Region Syddanmark, mens Kolding er hjemsted for en campus af Syddansk Universitet og et supersygehus.

Ud over hovedbyerne består bymønstret af centerbyer, lokalbyer og landsbyer. Centerbyerne har en bred vifte af privat og offentlig service, arbejdspladser, detailhandel, god kollektiv trafikbetjening med videre.

Figur 2 viser de overordnede strukturer i Trekantområdet: bymønstret og jernbaneforbindelserne.

Byerne i Trekantområdet skal udgøre et by-netværk i den åbne grønne storby, der tilsammen rummer storbyens funktioner og muligheder. Trekantområdet skal have velfungerende by- og lokalsamfund og skal bygge videre på deres individuelle styrker, identitet og særpræg.

Udviklingen af nye byområder skal både ske i områdets hovedbyer, centerbyer og lokalbyer. Den åbne, grønne storby kendetegnes ved en god sammenhæng mellem by, land, natur og vand, hvor kvalitet og bæredygtighed er de overordnede kodeord.

Trekantområdet skal således være stedet, hvor der er mange forskellige muligheder for at bosætte sig – geografisk og i forhold til boligtyper og -størrelser, ejer- eller lejerform med videre. Mangfoldigheden i forhold til arbejdspladser, uddannelse og fritid m.v. er stor. Det drejer sig om udfoldelsesmuligheder på alle niveauer – privat, på arbejde, i fritiden og for alle aldre.

Ud over byerne og de åbne landskaber defineres Trekantområdets hovedstruktur også af en trafikal infrastruktur i form af veje, jernbaner, havne og lufthavne. Alle emner, som har betydning for og relation til bosætning, arbejdspladser og rekreative udfoldelser.

Trekantområdet udgør dog ikke en traditionel storby, men en storbyregion. Som navnet siger, er den åbne, grønne storby ikke en tæt og kompakt by som f.eks. København, hvor kollektive transportmidler med hyppige afgange binder byen sammen. I Trekantområdet går der tog mellem de største byer. Vejene er den vigtigste sammenbindingskraft i forhold til den stigende integration mellem byerne i området. Det hænger blandt andet sammen med den stigende pendling, men også stigende erhvervs- og fritidskørsel på kryds og tværs af området med stigende trængsel til følge. Der er derfor stor fokus i Trekantområdet på at sikre, at området

fremadrettet har en robust vej- og baneinfrastruktur, der imødegår trængsel og giver optimal tilgængelighed og høj mobilitet.

Det åbne land udgør en vigtig del af Trekantområdets byregion med skov, natur og landskaber, som indgår i en sammenhængende struktur. Forskellige interesser knytter sig til udnyttelsen af landområderne, hvoraf de mest væsentlige er landbrugs-, natur- og friluftssiderne. Her er landbrugserhvervet en central aktør i arealforvaltningen, og anvendelsen af det åbne land skal ske i et samspil, hvor såvel landbruget som de rekreative interesser og udviklingen af landsbyerne sker, så der er balance mellem benyttelse og beskyttelse. Der skal således værnes om natur, miljø og landskab, og i samarbejde med landbruget vil vi fremme et levedygtigt landbrugserhverv og et livsgrundlag på landet.

Grønt Danmarkskort udgør et samlet naturnetværk, hvor der skal sikres en forstærket indsats for større og mere sammenhængende naturområder – også på tværs af kommunerne. I Trekantområdet er udbygningen af Grønt Danmarkskort et væsentligt element i den fortløbende udvikling af den grønne åbne storby. Derfor er det vigtigt at sikre en koordinering med indsatser indenfor især grøn omstilling og friluftsliv.

Land er en knap ressource, og Trekantområdets kommuner vil arbejde med at afstemme den aktuelle arealanvendelse med potentialer for fremtidig multifunktionel anvendelse af arealer. Kommunerne vil tage et aktivt valg i forhold til at prioritere arealernes anvendelse og arbejde for at sikre en god balance i forhold til at præge en udvikling, der er nænsom mod brug af jordens knappe ressourcer. Vi har endnu ikke fundet de endegyldige prioriteter og målsætninger, men vi vil stræbe efter at opnå en god balance og bruge den nyeste viden om en påtænkt udviklings afledte konsekvenser. Kort sagt vil vi arbejde for til stadighed at blive klogere på at

træffe valg med blik for de helhedsorienterede perspektiver.

2. Byerne - drivkraften for udvikling

Byerne er drivkraften for den positive udvikling i Trekantområdet. Både de store og mindre byer, skal være kendetegnet ved attraktive områder for bosætning og varierede bomuligheder. Byudviklingen skal være kendetegnet ved en god sammenhæng mellem by, land, natur og vand, og ved at klimatilpasning udnyttes til at tilføre byen arkitektoniske og rekreative kvaliteter. Bykvaliteten skal være høj, og indretningen af byerne skal indbyde til samvær og fysisk aktivitet. Udvikling af byer og boliger skal fremmes gennem fokus på klima, bæredygtighed og helhedsorienteret planlægning.

Trekantområdet skal være et attraktivt område at drive mange forskellige virksomheder i. Erhvervsudviklingen koncentrerer især i de større byer. Bymidterne skal fortsat være kendetegnet ved aktivt byliv og handelsliv. Trekantområdet skal fortsat være Danmarks produktionscentrum og derfor er velplacerede og attraktive erhvervsgrunde en central del af byudviklingen, sammen med en god infrastruktur.

Byudvikling og bosætning

Trekantområdet er i konstant udvikling. En stadig større del af befolkningen ønsker at bo i byerne, og der er fortsat brug for erhvervsarealer til virksomhedernes udvikling. Samtidigt har kommunerne i Trekantområdet fokus på at styrke landbrugets muligheder på at øge arealerne til natur og til biodiversitet, samt styrke mulighederne for at imødegå klimaforandringerne gennem tiltag for vedvarende energiproduktion samt anlæg og byrumsdesign til håndtering af vand. Denne udvikling skaber et stort pres på Trekantområdets arealanvendelse, hvor fremtidig anvendelse skal ske i tråd med grøn omstilling og bæredygtig udvikling jf. FN's Verdensmål.

I byplanlægningen sættes fokus på at fremme kvalitet i det bebyggede miljø og sikre udviklingen af bæredygtige bymiljøer i hovedbyer, centerbyer og lokalbyer. Trekantområdet skal være med til at fremme attraktive og varierede bosætningsmuligheder.

I Trekantområdet skal der arbejdes målrettet med byfortætning af hensyn til den samlede

arealanvendelse, bæredygtighed og byudvikling. Der vil desuden blive lagt vægt på balancen af forskellige boligtyper og det areal, den enkelte bolig optager. Samtidig vil der blive foretaget en afvejning mellem den generelle samfundsudvikling i boligmarkedet og præferencer samt adfærd og investeringer i kollektive rekreative arealer og byrum.

I byernes udvikling skal der arbejdes for synergi mellem fortætning, blanding af byfunktioner, byrum og trafikale knudepunkter. Det vil fremme kollektive og ressourcebesparende løsninger, i forhold til f.eks. kollektive trafik, varmforsyning, affaldshåndtering og genbrug. Byfortætning vil primært omhandle de større byer. Byernes udvikling skal tage hensyn til hvilken bykategori, der er tale om.

Udgangspunktet er, at byudvikling sker i og i direkte tilknytning til de eksisterende bysamfund. Det har stor betydning, at hver by har sin egen karakter, og at et områdes identitetsskabende kvaliteter bevares og styrkes. Desuden er det vigtigt, at der er let adgang til byfunktioner som skole, butikker med videre.

Levende bymiljøer handler om at skabe rammer for et varieret og sammensat byliv, hvor rekreative og sociale aktiviteter blandes, med plads til forskelligheder i livsstil og til at deltage i byens liv. Foreninger, ildsjæle, urbane fællesskaber m.fl. skal involveres i nye samarbejder om udvikling og anvendelse af bydele og byrum, med henblik på at understøtte borgernes tilknytning til lokalområdet og skabe grundlag for fastholdelse og tiltrækning af nye borgere.

Trekantområdet skal rumme et varieret og regionalt-orienteret handelsliv, som kan formå at matche områdets intention, om at være en funktionel storby. Kvaliteten i et varieret udbud af butikker, skal fremme byernes attraktion som leve- og bosted, og tilbyde borgerne alle former for butikstyper, -størrelser og -koncepter.

Detailhandlen skal først og fremmest koncentreres i bymidterne, for at udnytte den eksisterende infrastruktur og den kollektive trafik bedst muligt, samt skabe et livligt bymiljø. Aflastningsområderne, lokalcentre og områder til butikker med særligt pladskrævende varer supplerer bymidterne.

Infrastrukturen har en stor rolle i forhold til at fremtidssikre Trekantområdet, så den åbne grønne storby kan fungere som et samlet hele. God infrastruktur er også vigtig, når nye bolig- og erhvervsområder udlægges, så de er lette at tilslutte til de overordnede veje og den kollektive trafik. For at sikre høj bykvalitet og gøre byerne gode at bo og leve i skal forebyggelse af støj indgå i planlægningen.

Byernes udvikling skal forholde sig til de landskabelige og kulturhistoriske træk. Der arbejdes for, at tilgængeligheden øges til grønne områder og naturmiljøer. Disse kvaliteter bliver stadig vigtigere, i konkurrencen med andre byer, bl.a. fordi vores mentale sundhed påvirkes positivt af, at der er natur tæt ved. De blå og grønne omgivelser aktiveres, ved samtænkning af varierede muligheder for

udfoldelse og rekreative oplevelser. Endvidere tilstræbes gode stiforbindelser mellem områderne, så det er motiverende at gå eller cykle. Mere fysisk bevægelse skal opnås gennem sammenhængende planlægning og tilgængelighed for alle borgergrupper.

Det forandrede klima betyder risiko for flere og længerevarende hedebølger, stigende grundvandsspejl og havstand, kraftigere stormfloder samt mildere vintre, med flere ekstreme regnskyl. Dette er en vigtig faktor i forhold til planlægningen, som skal forsøge at sikre en naturlig håndtering, af vejrets indvirkning på bymiljøet bl.a. ved at nytænke byernes landskab, afstrømning af vand, etablering af lokal natur og biodiversitet.

Områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsopland til almene vandforsyninger, skal så vidt muligt friholdes, for udlæg af nye arealer til erhvervsformål eller nye anlæg, der medfører en øget fare for forurening af grundvandet. Ligeledes må arealanvendelsen i eksisterende kommuneplanlagte områder ikke ændres til formål, der medfører en øget fare for forurening af grundvandet.

De hensyn, der er defineret i ovenstående, er særligt med til at understøtte verdensmålene om at gøre byer og lokalsamfund inkluderende, robuste og bæredygtige. Trekantområdet understøtter også verdensmålene i vores planlægning, ved at fremme fysisk aktivitet og trivsel, gennem varetægelse af de grønne og blå kvaliteter samt ved planlægning, der styrker modstandskraft og tilpasningsevne til klimarelaterede risici.

Erhverv

Trekantområdet skal fortsat være Vestdanmarks vigtigste vækstcenter. Samspillet mellem bosætning, arbejdspladser og uddannelsesmuligheder skal øges via en stærk lokaliseringspolitik, som skal gøre det attraktivt for virksomheder og borgere at komme til området. Der er plads til alle typer virksomheder,

men særligt industrien er en stærk driver i Trekantområdet. Her er flere industriarbejdspladser end i Danmarks tre største byer tilsammen, og virksomhederne klarer sig bedre end produktionsvirksomheder andre steder i landet. En af hovedforklaringerne er, at produktionsvirksomhederne har fokus på specialiserede produkter i høj kvalitet.

Trekantområdets velstand og udvikling hænger også sammen med vidensniveau og menneskelige kompetencer. I videnskøkonomien er kreativitet og evnen til at omsætte viden til produkter og ydelser, blandt de væsentligste konkurrenceparametre.

Forskellige typer virksomheder betyder, at kommunerne skal kunne tilbyde forskellige typer af områder til erhvervsvirksomheder. Planlægningen af erhvervsområderne og deres omgivelser skal tilpasses, så de lever op til virksomhedernes lokaliseringsbehov og er i god sammenhæng med resten af byen. Planlægningen skal sikre, at der både er plads til bl.a. service- og kontor erhverv i bymidterne nær bylivet og i de særlige udlagte erhvervsområder i periferien af byen. Kommunerne vil fremme bæredygtigt erhvervsbyggeri med integrering af grønne, rekreative områder, samt energi- og miljørigtigt byggeri i god arkitektur.

Trekantområdet har også en styrkeposition inden for virksomheder, der arbejder med transport og logistik. Tilgængelighed i forhold til det overordnede vejnet er derfor en vigtig lokaliseringsfaktor. Tilgængelighed vægtes dog højt for alle virksomhedstyper, eftersom dette er vigtigt for virksomhedernes varetransport og for personalet, som i stadig højere grad pendler langvejs fra.

Uddannelse, innovation og forskning skal være bærende elementer i den fremtidige erhvervsudvikling, og tiltrækningen af højtuddannet arbejdskraft vil have høj prioritet, ligesom tiltrækning og uddannelse af dygtig faglært arbejdskraft er vigtig for virksomhedernes fortsatte vækst.

I byerne vil kommunerne arbejde med at omdanne udtjente erhvervsområder til nye blandede byfunktioner, boliger og erhverv, hvor disse kan indpasses uden at skabe miljø-mæssige gener.

Trekantområdet bidrager til FN's Verdensmål ved at fremme en innovativ og vedvarende bæredygtig vækst.

2.1 Arealer til byudvikling

2.1.1 Retningslinje for arealer til byvækst

Der skal skabes sammenhængende byområder med klare grænser mellem by og land. Nye arealudlæg skal udlægges i umiddelbar tilknytning til eksisterende byer og tages i brug indefra og udefter. Der skal ved valg af konkrete byvækstområder tages hensyn til landbrugsejendommenes arronderingsforhold, så der i videst muligt omfang undgås indgreb i en i forvejen hensigtsmæssig arrondering af landbrugsejendomme.

Afgrænsning af landsbyer skal finde sted på baggrund af samlede overvejelser om landsbyens karakter, landsbyens struktur og mulige udvikling.

Arealudlæg til fremtidig byzone, afgrænsning af landsbyer samt eventuelle perspektivområder er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 2.1.1

Arealudlæg til nye byområder skal fastsættes ud fra nærmere overvejelser om omfanget af den forventede byudvikling i den kommende planperiode på 12 år. Da Trekantområdet har stor rummelighed til både boliger og erhverv, er den samlede rummelighed til byudvikling som udgangspunktet fastholdt.

Ved udlæg af nye arealer til byudvikling skal der bl.a. redegøres for afvejningen mellem byvækstinteresser, jordbrugsinteresser, grundvandsinteresser og klimatilpasningsinteresser. For at nå klimamålene, vil Trekantområdets virkemidler til grøn omstilling vægte højt i den planmæssige afvejning, herunder f.eks. fortætning og genbrug af eksisterende bygningsmasse. Arealer, der er udpeget til råstofgraveområde og råstofinteresseområde efter gældende råstofplan, kan ikke bruges før råstofressourcen er udnyttet, eller der er truffet anden afgørelse efter råstofplanen.

For at styrke lokalsamfundene og de mindre landsbyer, gives der mulighed for en begrænset tilvækst i boliger, hvor placering af enkelte nye boliger sker som huludfyldning eller på en måde, der understøtter strukturen. Der skal sikres en klar grænse mellem land og by, og spredt bebyggelse i det åbne land skal undgås.

Kommuneplanens rækkefølgebestemmelser skal sikre, at byvæksten sker inde fra eksisterende by og udad. Helhedsplanlægning skal sikre, at byerne til stadighed fremtræder som sammenhængende enheder.

Kommunerne vil i nogle sammenhænge have brug for at pege på perspektivområder, der angiver, i hvilken retning byudviklingen forventes at ske på længere sigt end 12 år. Det kan være til bolig- og erhvervsformål eller til ferie- og fritidsanlæg.

2.1.2 Retningslinje for byudvikling og naturområder

Naturområder i byudviklingsområder skal bevares med henblik på at fastholde et mangfoldigt og varieret dyre- og planteliv. Lokalplaner for områder, som indeholder økologiske forbindelser eller områder for potentiel natur, skal sikre, at sådanne områder friholdes for bebyggelse, og at der skabes en sammenhængende natur.

Naturområder og andre beskyttede områder kan som hovedregel ikke inddrages som fælles friarealer.

Redegørelse til retningslinje 2.1.2

Inddragelse af bynære områder med natur- og landskabsinteresser til byudvikling skal ske på en måde, så værdierne indarbejdes som en kvalitet i planlægningen og dermed bliver en kvalitet i bymiljøerne. Skabelsen af sammenhængende natur i forbindelse med byudvikling kan bidrage til at bibeholde og

genskabe spredningsveje for dyr og planter. Det er dog en forudsætning, at det sammenhængende naturområde friholdes for barrierer i form af f.eks. tværgående hegn, oplyste områder, områder med stor aktivitet og lignende.

Der vil ofte være et større eller mindre indslag af naturområder i arealer, som inddrages til byudvikling. Disse naturområder søges bevarer med henblik på at sikre et varieret dyre- og planteliv. Dette af hensyn til såvel naturområdets indhold af dyr og planter som til det kommende byområdes kvalitet. Naturområder og andre beskyttede områder kan som hovedregel ikke inddrages som fælles friarealer.

I nogle af de nye byudviklingsområder er dele af arealerne omfattet af naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer. I forbindelse med lokalplanlægningen skal hensynet til beskyttelsesinteressen afvejes med udnyttelsen, og det er vigtigt, at der tages hensyn til de interesser, beskyttelseslinjerne skal varetage. I visse situationer kan en ophævelse eller en reduktion af bygge- og beskyttelseslinjerne forsvares.

Hvor byggeri sker op til et naturområde, skal der etableres en fri zone mellem naturområdet og den nye bebyggelse. Zonens bredde tilpasses de lokale forhold, men bør normalt være 10-25 meter. Zonen kan f.eks. anvendes til rekreative stier.

For byudviklingsområder, hvor der samtidig er udpeget til økologiske forbindelser og potentiel natur, gælder, at formålet både er at skabe sammenhængende natur og kvalitet i byområderne. I byområderne er kun de overordnede økologiske forbindelser udpeget.

Udpegningen betyder, at der i forbindelse med byomdannelse og nye byområder skal sikres økologiske forbindelser og faunapassager. Afgrænsningen mellem bebyggelse og de nye naturområder fastlægges i forbindelse med lokalplanlægningen.

2.1.3 Retningslinje for byudvikling og overordnede veje

Nye områder til byudvikling skal placeres hensigtsmæssigt i forhold til det eksisterende og planlagte overordnede vejnet. Som hovedregel kan byudvikling kun foregå på den bynære side af eksisterende og planlagte overordnede veje.

Der skal sikres plads til etablering af fremtidens kollektive trafik såsom busser og tog. De nære landskaber til motorveje og øvrige fjerntrafik-veje kan kun bebygges på baggrund af en kvalitativ helhedstænkning. Mellem byerne skal der fortsat bevares åbne landskaber langs motorvejene.

Redegørelse til retningslinje 2.1.3

Nye områder til byudvikling skal placeres hensigtsmæssigt i forhold til det eksisterende og planlagte overordnede vejnet. Udviklingen af større byudviklingsområder skal ske på baggrund af en kvalitativ helhedsplanlægning.

Vejnettet udgør ofte en naturlig afgrænsning mellem byen på den ene side og natur og landskab på den anden side. Ved udpegning af nye områder til byudvikling er det vigtigt at sikre god fremkommelighed og en trafikikkerhedsmæssig forsvarlig sammenhæng mellem bydele på hver sin side af vejnettet.

Ved planlægning af nye vejanlæg skal det sikres, at de ikke udgør en barriere for fremtidig byudvikling.

Motorvejene, og erhvervsarealer i tilknytning hertil, udgør et dominerende element i landskabet. Der skal i motorvejenes nære landskaber være enkelte områder, afhængig af landskabets karakter, hvor natur og landskab er det bærende element. Det er i nogle tilfælde hensigtsmæssigt at beplante.

Der kan godt bygges langs motorvejene i forbindelse med eksisterende byområder, hvis

samspillet mellem by, motorvej og landskab er præget af kvalitet og helhedstænkning. I den forbindelse anses 300 meter på hver side af motorvejene som det nære landskab. Ved nyere vejanlæg, skal byggeri udformes sådan, at landskabstypernes særkender respekteres. På grund af den fremtrædende placering skal sådant byggeri være præget af arkitektonisk kvalitet, og det bør f.eks. sikres, at virksomheder med udendørs oplag får en mindre synlig placering.

For at sikre, at området er godt at leve i, skal forebyggelse af støj og lysforurening indgå i planlægningen. Med lysforurening menes blænding og lysindtrængen uden for det område, lyset var tiltænkt.

2.1.4 Retningslinje for byudvikling i kystnærhedszone

I den kystnære zone kan der kun planlægges for byudvikling, hvis der foreligger en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering.

I forbindelse med byudvikling inden for kystnærhedszonen skal kommunerne endvidere sikre, at der ikke opstår en ny bebyggelsesfront mod kysten. Samtidig bør der skabes udvidet adgang til kysten for offentligheden.

Kystnærhedszonen er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 2.1.4

Inden for kystnærhedszonen må der kun indtages nye arealer i byzone og planlægges for arealer i landzone, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig og funktionel begrundelse for kystnær lokalisering. Bortset fra trafikplanlægning og andre overordnede

infrastrukturanlæg kan der kun i ganske særlige tilfælde planlægges for bebyggelse og anlæg på land, som forudsætter inddragelse af arealer på søterritoriet eller særlig kystbeskyttelse. I forbindelse med planlægning ved kysten skal der ske en sikring mod oversvømmelser og erosion som følge af havvandsstigninger.

Nye byzoneudlæg til beboelse må kun anvendes til helårsbeboelse. Der må ikke udlægges nye sommerhusområder, medmindre de er en del af et landsplandirektiv om udvidelse af sommerhusområder i kystnærhedszonen. Eksisterende sommerhusområder fastholdes til fritidsformål. Ferie- og fritidsanlæg skal lokaliseres efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser og kun i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelse. Samtidig skal offentlighedens adgang til kysten sikres og udbygges.

Det skal sikres, at der uden for byzonen ikke opstår en ny bebyggelsesfront mod kysten medmindre, der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for byudvikling langs kysten. Den planmæssige begrundelse for nyudlæg i kystzonen fremgår af kommuneplanens rammedel for de kommuner, som har udlagt nye arealer her.

Der er indenfor kystnærhedszonen mulighed for at udpege udviklingsområder. Udviklingsområder er områder i kystnærhedszonen uden særlige natur-, miljø- og landskabsinteresser, hvor kommunerne får større adgang til at planlægge for udvikling af byer og landsbyer og for anlæg i landzone. Udviklingsområder udpeges gennem et landsplandirektiv, der udstedes af erhvervsministeren på baggrund af ansøgninger fra kommunalbestyrelserne.

2.2 Erhverv

2.2.1 Retningslinje for erhvervslokalisering

Nye erhvervsarealer skal udlægges på baggrund af samlede overvejelser om den fremtidige erhvervsstruktur.

Bymidterne skal fastholdes som attraktive erhvervsområder for service- og kontorerhverv. Erhvervsarealer i umiddelbar tilknytning til motorveje og det øvrige overordnede vejnet skal primært beholdes transporttunge virksomheder. Ved lokalisering skal der tages hensyn til omgivelserne miljømæssigt og visuelt.

Redegørelse til retningslinje 2.2.1

Et bærende princip for den fremtidige erhvervsudvikling er: Rette virksomhed på rette sted. Anvendelsen af virksomhedsklassificering er et godt pejlemærke i forbindelse med lokalisering af virksomheder, jf. Miljøministeriets "Håndbog om miljø og planlægning".

Det overordnede princip for udlæg af nye erhvervsområder er - som for udlæg af nye boligområder - at arealerne udlægges og udnyttes "indefra og ud". Det vil sige, at nye erhvervsudlæg skal placeres i tilknytning til den eksisterende byzone. Allerede udlagte områder langs motorvejsnettet kan udnyttes i overensstemmelse med den planlagte anvendelse. For flere af byerne i Trekantområdet er mulighederne for placering af nye erhvervsområder i tilknytning til den eksisterende byzone begrænsede, og nye erhvervsarealer, der placeres i byranden, vil uvægerligt samtidig blive placeret tæt på overordnede veje og motorvejsnettet. Anvendelsen af disse arealer vil være til flere erhvervstyper end blot de transporttunge. Den arkitektoniske kvalitet af byggeriet og hensynet til landskabet skal i disse områder prioriteres højt, da områderne har en stor synlighed. I forbindelse med udlæg af nye erhvervsarealer skal der etableres de nødvendige bufferzoner mellem følsom

anvendelse og erhverv differentieret efter de forskellige virksomhedsklasser. Ved udlæg skal det sikres, at området kan håndtere de øgede vandmængder, som klimaændringerne medfører, ligesom det er vigtigt, at en klimavenlig energiforsyning tænkes ind.

Efterspørgslen efter erhvervsarealer langs motorvejene er stor. Udgangspunktet er dog fortsat, at en spredning af erhvervsarealer langs motorvejene og en sammenvoksning af byerne skal undgås. Erhvervsområder, der udlægges umiddelbart op til tilslutningsanlæg til det overordnede vejnet, skal som udgangspunkt beholdes transporttunge erhverv. Det vil sige virksomheder, som genererer meget trafik i form af tunge lastbiler med gods og varer.

Trekantområdet tiltrækker også kontordomiciler. Disse hovedkontorer er så store og akkumulerer så megen trafik, at det er svært at få dem indpasset i bymidten. De kan derfor med fordel lokaliseres samlet ved indfaldsvejene, så de kan forsynes med kollektiv trafik og har let adgang til det overordnede vejnet.

Der er stor efterspørgsel på erhvervsarealer, hvor synligheden er stor, og der bygges enorme bygninger og haller enten som produktionsvirksomheder eller som vare- og distributionshoteller. Ønsket om en synlig placering må dog ikke ske på bekostning af målet om at fastholde natur og åbne landskaber mellem byerne. Fastholdelse af natur og det åbne landskab er en af kommunernes måde at understøtte verdensmålet om at gøre byer robuste og bæredygtige.

Bymidterne er stadig attraktive erhvervsområder for service og kontorerhverv, og derfor er det vigtigt at fastholde disse erhvervsområder og understøtte dem. Det er endvidere målet ved fortætning og byomdannelse at skabe et samspil med uddannelsesinstitutionerne. I udtjente erhvervsområder fastlægges rammer

for omdannelse af de ældre bynære erhvervsområder, så det er muligt at blande flere funktioner.

For at landområderne fortsat kan være attraktive for bosætning og investering, er det relevant med beskæftigelsesmuligheder i landområderne. Derfor skal der arbejdes for erhverv i mindre omfang i tilknytning til landsbyerne og i det åbne land. Der skal primært tages udgangspunkt i udnyttelse af

eksisterende bygninger og udvidelse i forbindelse hermed. Erhverv i det åbne land skal som hovedregel etableres og udvides efter planlovens landzonebestemmelser. Denne udvikling skal ske i samspil med de eksisterende kvaliteter og ressourcer i landsbyerne og i det åbne land, herunder de naturmæssige værdier. Nye og flere arbejdspladser skal primært være i form af f.eks. ikke-forurenende servicevirksomheder, håndværksvirksomheder og specialiseret fødevarerproduktion.

Afstandsklasser

Der opereres med 7 klasser og disse klassers anbefalede afstand til boligområder:

Klasse 1	0 meter	Forretninger, liberale erhverv, kontorer og småværksteder med butik.
Klasse 2	20 meter	Bogbinderier, elektronikværksteder og f.eks. laboratorier.
Klasse 3	50 meter	Håndværksprægede virksomheder og visse servicevirksomheder.
Klasse 4	100 meter	Levnedsmiddelfabriker og mindre, overfladebehandlende virksomheder, herunder autolakkerier.
Klasse 5	150 meter	Maskinfabriker, betonfabriker og farve- og lakindustrivirksomheder.
Klasse 6	300 meter	Asfaltfabriker, slagterier, større maskin- og betonfabriker samt jernstøberier
Klasse 7	500 meter	Medicinal- og pesticidproduktion og kraft- og stålvalseværker.

Tabel 1 Udsnit fra "Håndbog om miljø og planlægning" – Miljøstyrelsen

2.2.2 Retningslinje for virksomheder med særlige beliggenhedskrav

Virksomheder, anlæg og indretninger, der kan forventes at belaste de nære omgivelser på trods af forureningsbegrænsende foranstaltninger, skal placeres i særlige erhvervsområder.

Omkring de særlige erhvervsområder skal der udlægges et konsekvensområde på 500 meter fra grænsen af området. Konsekvensområdet skal friholdes for forureningsfølsom anvendelse, indtil der er foretaget undersøgelser, som dokumenterer, at miljøforholdene er acceptable i området. Kan det nødvendige konsekvensområde ikke udlægges i forhold til eksisterende og planlagte områder for forureningsfølsom anvendelse, skal afstanden på mindst 500 meter tilvejebringes ved differentiering i det planlagte erhvervsområde.

Områderne for virksomheder med særlige beliggenhedskrav er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 2.2.2

Ifølge Planloven skal kommuneplanen indeholde retningslinjer for beliggenheden af områder til virksomheder, hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige beliggenhedskrav. Begrebet "virksomheder, der stiller særlige beliggenhedskrav" skal ses i sammenhæng med Miljøbeskyttelseslovens kap. 5. Ud over særligt forurenende industri-virksomheder er det anlæg som f.eks. rensningsanlæg (vandforurening), affaldsanlæg (luft, støj, jord, vand), lufthavne (støj). Der er forskellige kriterier for udpegning af de særlige erhvervsområder. Derfor er ikke alle områder anvendelige til de samme typer virksomheder. Udpegningen er sket på baggrund af støj-, luft-, spildevands- og grundvandsforhold.

Omkring flere af de udlagte områder findes der allerede i dag forureningsfølsomme områder (boligområder) inden for 500 meter. For

disse områder gælder, at hele området ikke umiddelbart kan anvendes til alle typer virksomheder. Konsekvenszonen på 500 meter omkring de særlige erhvervsområder svarer til planlægningsafstanden mellem boliger og erhvervsvirksomheder med et støjkrav på 70 dB(A) i skel.

Nogle virksomheder belaster omgivelserne eller udgør en risiko for de nære omgivelser på trods af foranstaltninger til at imødegå dette. Disse virksomheder placeres bedst i særlige erhvervsområder, hvor der er god afstand til beboelsesområder og rekreative områder.

Virksomheder, der genererer meget godstrafik, påvirker omgivelserne med støj og luftforurening, samt øger risikoen for ulykker i trafikken, placeres bedst nær det overordnede vejnet og evt. med adgang til jernbane.

2.2.3 Retningslinje for risikovirksomheder

For alle risikovirksomheder (nye som eksisterende) fastlægges sikkerhedszoner og planlægningszoner.

De vedtagne lokale retningslinjer for den enkelte risikovirksomhed skal fremgå af kommuneplanen. Inden for sikkerhedszonerne må der som udgangspunkt ikke etableres ny følsom arealanvendelse, som f.eks. boliger, institutioner, forretninger, hoteller eller steder hvor der opholder sig mange mennesker.

Inden for planlægningszonen kan der planlægges for boliger, erhverv mv., såfremt det ved en vurdering af risikoforholdene kan godtgøres, at den samfundsmæssige risiko og/eller risikoen for individer ligger inden for risikomyndighedernes acceptkriterium. Inden for planlægningszonen må der som udgangspunkt ikke planlægges for institutioner, der er væsentlige i en beredskabssituation f.eks. sygehuse og bygninger, som huser redningsberedskabet.

Risikomyndighedernes acceptkriterium for den samfundsmæssige risiko fastlægges i henhold til Miljøprojekt 112 jf. Miljøstyrelsens anvisninger.

Nye anlæg må ikke medføre øget risiko for dominoeffekt.

Sikkerhedszoner og planlægningszoner omkring risikovirkomhederne er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 2.2.3

I det følgende beskrives definitionerne på:

- Sikkerhedszone
- Planlægningszone og samfundsmæssig risiko
- Generel planlægningsafstand på 500 meter jf. bekendtgørelse nr. 371 af 21. april 2016.

Sikkerhedszone

Sikkerhedszonen udgør det areal omkring virksomheden, hvor konkrete risikoberegninger har vist, at sandsynligheden for at dø som følge af et uheld på virksomheden er større end ét dødsfald pr. 1 mio. år.

Som udgangspunkt må der ikke være eksisterende eller planlagt følsom anvendelse inden for sikkerhedszonen.

Efter en konkret vurdering kan der accepteres andre virksomheder end risikovirkomheden inden for sikkerhedszonen. Kriteriet for dette er, at sandsynligheden for et dødsfald er mindre end 1 gang pr. 100.000 år.

Planlægningszone og samfundsmæssig risikovurdering

Planlægningszonen udgør det areal omkring virksomheden, der potentielt kan blive påvirket af et uheld.

Planlægningszonen fastsættes ud fra den maksimale konsekvensafstand for det værste mulige uheld, hvor sandsynligheden for et uheld er større end 1 gang pr. 1 mia. år.

Inden for planlægningszonen skal planmyndigheden altid inddrage risikoforholdene i overvejelserne, når der planlægges for en mere følsom arealanvendelse, herunder flere boliger og andre aktiviteter, som medfører en væsentlig stigning i antallet af mennesker, der varigt opholder sig i denne zone.

Er der følsomme aktiviteter inden for planlægningszonen, skal det som udgangspunkt dokumenteres ved beregninger, at den samfundsmæssige risiko er acceptabel. Hvis det ud fra de foreliggende oplysninger er åbenlyst, at acceptkriterier for samfundsrisiko er overholdt, er det ikke nødvendigt med beregninger.

Inden for planlægningszonen skal der som udgangspunkt ikke planlægges for institutioner, som er væsentlige i en beredskabssituation. Hvis der alligevel igangsættes en sådan planlægning, skal der tages hensyn til de særlige forhold, der kan gælde for disse institutioner, f.eks. særlige behov i forbindelse med beredskabets håndtering af uheld. Desuden bør kommunen arbejde for at nedbringe omfanget af planlægningszonen, så ovennævnte institutioner på sigt kommer til at ligge udenfor planlægningszonen.

Det skal ligeledes vurderes, om der inden for planlægningszonen er andre aktiviteter, der vil kunne påvirke eller påvirkes af en risikovirkomhed og dermed afstedkomme eller forværre et større uheld (dominoeffekt).

Generel planlægningsafstand på 500 meter eller inden for en større passende sikkerhedsafstand

Af Erhvervsministeriets bekendtgørelse nr. 371 af 21. april 2016 om planlægning omkring risikovirkomhed fremgår, at

planmyndigheden skal inddrage hensynet til risikoen for større uheld i planlægningen forud for fastlæggelse af bestemmelser for arealanvendelsen i en kommune- og lokalplan. Det gælder for arealer, der ligger nærmere end 500 meter eller inden for en større passende sikkerhedsafstand fra en risikovirksomhed.

Det er planmyndighedens vurdering, at en "passende større sikkerhedsafstand" svarer til den udlagte planlægningszone, hvis denne når længere ud end 500 meter fra risikovirksomheden. Planmyndigheden får oplysninger om planlægningszonen fra risikomyndighederne i forbindelse med deres godkendelse af risikovirksomhedens sikkerhedsdokumentation, og planlægningszonerne er vist på kort. Hensigten med bestemmelsen er at forebygge konflikter mellem risikovirksomheder og risikofølsom arealanvendelse, så borgerne ikke udsættes for fare, eller

risikovirksomhedens drift- og udviklingsmuligheder forringes. Hensynet til risikoen for større uheld varetages ved, at risikomyndighederne skal høres forud for ny planlægning jf. §3 i bekendtgørelsen. Redegørelse for fastlæggelse af en større passende sikkerhedsafstand til risikovirksomheder kan ses i Appendix.

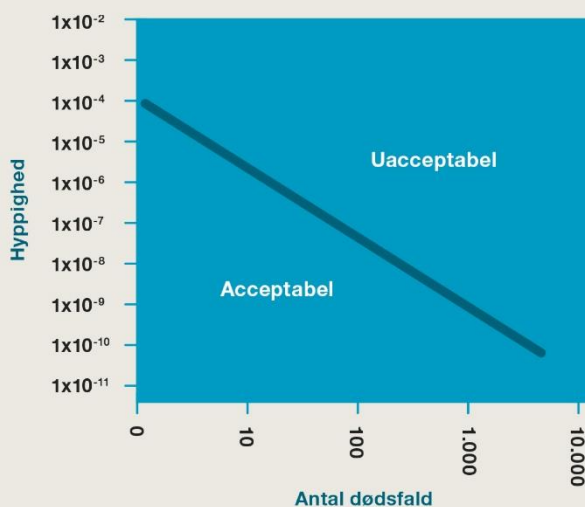
Når der foreligger konkret beregnede planlægningszoner omkring en virksomhed, vil det være dem, der benyttes i forbindelse med en eventuel samfundsmæssig risikovurdering, også selvom zonerne går længere ud end de 500 meter.

Hvis planlægningszonerne er mindre end 500 meter fra risikovirksomheden, skal planmyndigheden forholde sig til risikoen for uheld i området mellem planlægningszonen og 500 meter zonen.

Fakta

Den samfundsmæssige risikovurdering beskriver risikoen for, at en gruppe mennesker på én gang bliver udsat for konsekvenserne af et uheld. Dette udtrykkes som forholdet mellem uheldets forventede sandsynlighed og antallet af dødsfald (F-N kurve).

I planlægningszonen kan der accepteres virksomheder og følsom arealanvendelse i form af boliger, kontorer, forretninger m.v. under forudsætning af, at bygningskonstruktion, -anvendelse og -indretning sker på en sådan måde, at F-N kurven for samfundsmæssig risiko holder sig under en grænse (acceptkriterium) på 1 dødsfald pr. 10.000 år (1×10^{-4}), faldende med kvadratet på antallet af dødsfald, svarende til 10 dødsfald pr. 1 mio. år (1×10^{-6}) og 100 dødsfald pr. 100 millioner år (1×10^{-8}).

Figur 3. Faktaboks vedr. samfundsmæssige risikovurdering.

Den samfundsmæssige risikovurdering beskriver risikoen for, at en gruppe mennesker på én gang bliver udsat for konsekvenserne af et uheld. Dette udtrykkes som forholdet mellem uheldets forventede sandsynlighed og antallet af dødsfald (F-N kurve).

I planlægningszonen kan der accepteres virksomheder og følsom arealanvendelse i form af boliger, kontorer, forretninger mv. under forudsætning af, at bygningskonstruktion, -anvendelse og -indretning sker på en sådan måde, at F-N kurven for samfundsmæssig risiko holder sig under en grænse (acceptkriterium) på 1 dødsfald pr. 10.000 år (1×10^{-4}), faldende med kvadratet på antallet af dødsfald, svarende til 10 dødsfald pr. 1 mio. år ($1 \times$

10^{-6}) og 100 dødsfald pr. 100 millioner år (1×10^{-8}).

2.2.4 Retningslinje for områder forbeholdt produktionserhverv

Inden for erhvervsområder udpeget til områder forbeholdt produktionserhverv kan der ikke planlægges for anvendelser, der ikke er omfattet af definitionen af produktionserhverv.

Redegørelse til retningslinje 2.2.4

Produktionserhverv omfatter produktions-, transport- og logistikvirksomheder, og udpegning sker i henhold til planlovens § 11a,

nr. 25. Definitionen af produktionsvirksomheder fremgår af Planlovens §11a stk. 12.

Produktionsvirksomheder er afgørende for vækst, udvikling og beskæftigelse i Danmark.

I Trekantområdet præges erhvervsstrukturen af virksomheder inden for produktion, transport og logistik. Med planlovens nye regler gives der samtidig mulighed for at udpege erhvervsområder forbeholdt produktionsvirksomheder for at undgå potentielle miljøkonflikter og skabe stabile, investeringssikre og attraktive erhvervsområder.

Omkring et erhvervsområde forbeholdt produktionsvirksomheder, kan der udlægges et konsekvensområde. I dette område skal der tages hensyn til virksomhederne, ved ændret planlægning.

Definition af produktionserhverv

Produktionsvirksomheder er defineret i Vejledning om produktionsvirksomheder i kommune- og lokalplanlægningen. Produktionsvirksomheder er virksomheder, der er omfattet af:

- Bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed. (Godkendelsesbekendtgørelsen)
- Branchebekendtgørelser, som fremadrettet udskilles fra godkendelsesbekendtgørelsen,
- Bekendtgørelse om virksomheder, der forarbejder emner af jern, stål eller andre metaller, som har hjemmel i lov om miljøbeskyttelse (maskinværkstedsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om miljøkrav for mellemstore fyringsanlæg, som har hjemmel i lov om miljøbeskyttelse
- Virksomheder, der er anført på brugerbetalingsbekendtgørelsens bilag 1, dog ikke husdyrbrug.
- Øvrige transport- og logistikvirksomheder.

Udpegningen af områder forbeholdt produktionsvirksomheder, tager udgangspunkt i virksomhedsklasserne i Miljøstyrelsens Håndbog om miljø og planlægning. Alle erhvervsområder er opdelt i virksomhedsklasser, hvilket skal sikre, at der etableres de nødvendige bufferzoner mellem følsom anvendelse og erhverv. Dette er nærmere beskrevet i redegørelsen til retningslinjen for erhvervslokalisering.

Det er et krav i planloven, at kommunerne skal inddrage støj, lugt, støv og anden luftforurening i al planlægning, og ikke kun i og omkring områder forbeholdt produktionsvirksomheder. Dette indebærer, at der kun må planlægges for følsom anvendelse, hvis der i lokalplanen fastsættes bestemmelser jf. §§ 15a og 15b, som sikrer den fremtidige anvendelse mod gener.

Med kommuneplanens udpegningsaf områder forbeholdt produktionsvirksomheder synliggøres områder, hvor det er særligt attraktivt for produktionsvirksomheder med en vis miljøpåvirkning at etablere sig, og eksisterende produktionsvirksomheder er sikret fortsat drift- og udviklingsmuligheder.

Miljøforholdene på den enkelte virksomhed reguleres som hidtil efter miljølovgivningen. Kommunerne kan – men det er ikke et krav – gå i dialog med virksomheder, om deres eventuelle udviklingsmuligheder, ud over de gældende miljøgodkendelser. Det kan være en udfordring at udpege eksisterende erhvervsområder, da de er udlagt og udviklet under tidligere lovgivning. Mange ældre erhvervsområder er bredere i deres anvendelser, og udpegningsaf disse områder til forbeholdt produktionsvirksomheder vil medføre en konflikt mellem kommuneplanen og de gældende lokalplaner, da nye virksomheder fortsat kan etablere sig i overensstemmelse med lokalplanens anvendelsesbestemmelser.

Ved ny planlægning f.eks. via lokalplanlægning vil der ikke kunne planlægges for andre

virksomhedstyper end produktionsvirksomheder jf. definitionen. Allerede etablerede virksomheder, vil fortsat kunne blive i områder forbeholdt produktionserhverv, men deres udviklingsmuligheder vil fremover være begrænsede.

Områder forbeholdt produktionserhverv

Udpegningen af områder forbeholdt produktionsvirksomheder tager afsæt i en samlet vurdering på baggrund af følgende kriterier:

- Erhvervsområder, som indeholder eksisterende virksomheder, eller som er udlagt til virksomheder, i virksomhedsklasse 4-7.
- Andelen af produktionsvirksomheder i forhold til øvrige erhverv inden for den enkelte erhvervsramme
- Gældende planlægning i området og afstanden til planlagt eller eksisterende miljøfølsom anvendelse i nærområdet.
- Eksisterende udpegninger begrundet i miljøbelastning, f.eks. virksomheder med særlige beliggenhedskrav.
- Investeringstunge produktions- og/eller transport- og logistik-anlæg samt produktionsvirksomheder af betydning for regionale virksomheds-værdikæder
- Kommunens målsætning for byernes udvikling og potentiale, herunder de vedtagne strategier, helhedsplaner med videre

2.2.5 Retningslinje for konsekvensområder omkring områder forbeholdt produktionserhverv

Omkring nogle af de udpegede områder forbeholdt produktionserhverv, er der udlagt konsekvensområder. De er i udgangspunktet udlagt som en fast 500 meter opmærksomhedszone, men kan i nogle tilfælde være reduceret eller udvidet, i henhold til konkrete

vurderinger på baggrund af miljøkortlægninger.

Ved lokalplanlægning for miljøfølsom anvendelse inden for konsekvensområderne, skal der foretages en konkret vurdering, om behov for eventuelle afværgeforanstaltninger. Dette foretages, for at sikre produktionserhvervenes fortsatte drift- og udviklingsmuligheder.

Konsekvensområder er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 2.2.5

Kommunen kan, men det er ikke et krav, udpege konsekvensområder omkring erhvervsområder forbeholdt produktionsvirksomheder, transport- og logistikvirksomheder.

Omkring et erhvervsområde forbeholdt produktionsvirksomheder, kan der udlægges et konsekvensområde. I dette område skal der tages hensyn til virksomhederne, ved ændret planlægning.

Ved udpegnings af konsekvensområder gøres der særligt opmærksom på, at der på arealer beliggende inden for konsekvensområdet kun må planlægges for følsom anvendelse, hvis der i lokalplanen fastsættes bestemmelser jf. §§ 15a og 15b, som sikrer den fremtidige anvendelse mod gener.

Udpegnings af konsekvensområder, kan også ske ud fra ønsket om at synliggøre potentialer for virksomheders udviklingsmuligheder, hvor miljøpåvirkning kan række ud over den egentlige udpegnings af områder forbeholdt produktionserhverv.

Grundlag for afgrænsning af konsekvensområder kan f.eks. basere sig på støjudbredelseskortlægning i forbindelse med produktionsvirksomheders miljøgodkendelse, på konsekvensområder omkring udpegede virksomheder med særlige beliggenhedskrav, eller tilsvarende eksisterende godkendte miljøforhold og gældende planlægning. Konsekvenszonernes afgrænsning kan også være baseret

på virksomhedernes ønsker, til udviklingsmuligheder.

Planloven giver mulighed for, at der inden for konsekvensområder omkring områder forbeholdt produktionserhverv, kan udlægges op til to transformationsområder, samt op til to lugtbelastede arealer, i en fireårig planperiode.

Transformationsområder giver mulighed for, at planlægge for boliger i varigt støjbelastede områder, hvis en række betingelser er opfyldt. Tilsvarende giver lugtbelastede arealer mulighed for, at planlægge for boliger i varigt lugtbelastede områder, hvis en række betingelser er opfyldt.

3. Det åbne land – sammenhæng og balance

Trekantområdets hovedstruktur er den åbne, grønne storby med landskabet, skovene og naturen mellem byerne som væsentlige elementer. Kvaliteterne i det åbne land i form af natur og landskaber skal fortsat beskyttes og udvikles, og samtidig skal landbruget kunne udvikle sig på en bæredygtig måde og bidrage til den grønne omstilling. Nye naturområder skal udbygge det sammenhængende naturnetværk, der kan forbedre dyr og planter udbredelsesmulighed og dermed styrke biodiversiteten. Mere natur vil også gavne klimaet og vandmiljøet samt øge de rekreative muligheder for folk, der bor eller opholder sig i det åbne land.

Den åbne grønne storby

Det åbne land er et vigtigt element i den åbne, grønne storby med landskabet, skovene og den grønne og blå natur mellem byerne i Trekantområdet. Målet er at kæde de rekreative områder og natur- og landskabsområder sammen, så byområderne adskilles af sammenhængende natur- og landskabskiler.

Landbruget har fortsat en væsentlig indflydelse på landskabets udformning og jordens udnyttelse, men i Trekantområdet er der et betydeligt pres på at få inddraget jord til byudvikling og infrastrukturanlæg, samt arealer til vedvarende energi, vådområder, naturarealer og skovrejsning. Landskabet og naturen rummer en kvalitet, som for mange mennesker gør det attraktivt at opholde og bosætte sig i og ved. Landdistrikterne skal sikres en udvikling, så de fortsat er gode steder at leve og drive virksomhed i. De forskellige interesser skal afvejes således, at der bliver en god balance mellem benyttelse og beskyttelse i det åbne land.

Udpegning af skovrejsningsområder giver mulighed for at forbinde den eksisterende natur og skovarealer for at styrke det grønne netværk, binde CO₂ og understøtte visionen om den åbne grønne storby. Der bliver i Trekantområdet lagt vægt på, at landskabs- og naturkilerne mellem byerne friholdes for

bebyggelse, så der opleves en grænse mellem land og by.

Erhverv på landet

Trekantområdet ønsker udvikling af et bæredygtigt landbrug, hvor der er investeringssikkerhed og gode udviklingsmuligheder. Samtidig skal udviklingen ske på et bæredygtigt grundlag under hensyntagen til natur, klima, miljø, landskab og lokalsamfund. Landbruget skal bidrage til den grønne omstilling på flere punkter. Det forventes, at landbruget vil udvikle nye proteinholdige, plantebaserede produkter til konsum, så CO₂-udslippet reduceres. Desuden er det forventningen, at der investeres i en øget bioraffinering af grønne biomasser til foder og energi. Dette vil betyde nye industrilignende anlæg på landet. Landbruget vil desuden fortsat levere arealer til udbygning med energianlæg, såsom biogas, vindmøller og solenergi. Det kan også blive nødvendigt at bruge landbrugsarealer som vandreservoirer for at undgå oversvømmelser af nedstrømsliggende byområder.

Landbruget er et betydningsfuldt erhverv i Trekantområdet. Omkring 2/3 af Trekantområdet er landbrugsareal. Derved er landbruget den største arealforvalter i det åbne land. Landbruget har indvirkning på blandt andet natur, vandområder, grundvand, naboer og nærmiljø. Strukturændringerne i landbrugserhvervet går mod færre, men større bedrifter, og det har stor indflydelse på mange

landdistrikters udvikling. Den teknologiske udvikling øger muligheden for at forbedre natur- og miljøbeskyttelsen i landbrugsdriften, og den giver nye perspektiver for produktionsformer. De landbrugsbygninger, der derved bliver overflødiggjorte, skal finde en ny anvendelse eller om muligt fjernes.

Grønt Danmarkskort

Trekantområdet ønsker, at naturværdierne skal beskyttes og forbedres, og at biodiversiteten skal øges. Arealer med natur skal udvides og samtidig skal befolkningens adgang til naturområder forbedres. Der skal skabes et sammenhængende naturnetværk, der understøtter visionen om den åbne, grønne storby.

I løbet af en lang årrække er naturen, såvel i udstrækning og variation, blevet fattigere, og i disse år tales om en decideret biodiversitetskrise. De mere sårbare dele af naturen, især de lysåbne, næringsfattige lokaliteter, er truet af tilgroning og forøget tilførsel af næringsstoffer. Mange naturområder er også truet af nye infrastrukturanlæg, byudvikling med mere. Der er derfor behov for både en beskyttende indsats i forhold til det, der endnu er tilbage, og en naturudviklende indsats for at genskabe naturområder. Naturgenopretning, skovrejsning og etablering af nye vådområder er vigtige dele af denne indsats. En anden vigtig del er en god formidling af viden om natur til en befolkning, der i stigende omfang bor fjernt fra naturen.

Udpegning af Grønt Danmarkskort som et samlet naturnetværk skal sikre en forstærket indsats for større og mere sammenhængende naturområder. Kommunerne vil udbygge naturnetværket ved at skabe nye naturområder og rejse ny skov og især arbejde på at styrke de økologiske forbindelser mellem Natura 2000-områderne. Desuden vil kommunerne medvirke til at sikre, at yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges for Habitatdirektivets bilag IV-arter.

Grøn omstilling – Skovrejsning og lavbundsarealer

Mere natur gavner også klimaet.

Skovrejsning har en positiv effekt, da skovene binder CO₂ og det påvirker det nationale CO₂-regnskab i positiv retning.

Områder til øget skovrejsning vil sandsynligvis ske på arealer som normalt fungerer som landbrugsarealer. Dermed vil skovrejsningen både optage CO₂, samt reducere udledning fra fortrængt landbrug. Det er vigtigt, at arealer som anvendes til skovrejsning, ikke er klassificeret som lavbundsjord med potentiale for at genoprette naturlig hydrologi, eksisterende natur mv.

Skovrejsning udført på den rigtige/flersidige måde kan udover at reducere CO₂ udledningen også bidrage til flere rekreative områder i kommunen samt en øget biodiversitet i området.

De lavtliggende, fugtige arealer i det åbne land vil, hvis ikke de dyrkes og pløjes, også tilbageholde betydelige mængder drivhusgasser. Der er kortlagt lavbundsområder primært i ådale og på tørvejerde, som i dag anvendes til landbrug. Omlægning af disse arealer til ikke drænede naturområder eller vådområder uden dræning vil betyde en relativ stor reduktion af CO₂ udledninger.

Vådområder kan også virke som reservoirer for overfladevand og kan i nedbørsrige perioder være med til at tilbageholde vand og begrænse eller forhindre oversvømmelse af nedstrømsliggende byområder. Genopretning af lavbundsarealer til vådområder kan derfor blive et af Trekantområdets væsentligste elementer i bestræbelserne på at imødegå konsekvenserne af klimaforandringer, og kommunerne i Trekantområdet vil indtænke synergi i projekterne, så vådområderne kan tjene flere formål.

Multifunktionel jordfordeling

Multifunktionel jordfordeling er et middel, der kan anvendes til at sammentænke landbrugsproduktion med f.eks. rent vandmiljø, rent drikkevand, reduktion af CO₂, naturområder, klimatilpasning, friluftsliv og landdistriktsudvikling samt arrondering af landbrugsejendomme.

Multifunktionel jordfordeling er dermed et redskab til genforhandling og sammentænkning af arealer i det åbne land. Det giver mulighed for at skabe synergier mellem de mange eksisterende interesser – herunder blandt meget andet den grønne omstilling (f.eks. planlægning af solcelleanlæg og vindmøller), og erhvervsudvikling, landbrug, biodiversitet og ikke mindst landdistriktsudvikling. Dermed kan arealerne udnyttes bedst muligt.

Kommunerne i Trekantområdet vil anvende multifunktionel jordfordeling som et virkemiddel til at opnå målene for det åbne land.

Landskaber

Kommunerne i Trekantområdet ønsker at bevare og beskytte de varierede landskaber og de geologiske bevaringsværdier. For at sikre befolkningen varige muligheder for at opleve landskabet, forstå dets tilblivelse og for at bevare de geologiske formationer samt landskaber, der er oplevelsesrige og karakteristiske for Danmark og Trekantområdet, udpeges der i kommuneplanen områder, hvor der skal tages særlige hensyn til de landskabelige og geologiske værdier.

Landskabet og naturen i Trekantområdet hører til et af Danmarks mest afvekslende. Mens den vestlige del er præget af de flade midtjyske hedesletter og mellemliggende bakkeøer med store hede-, mose- og plantagearealer, ændrer landskabet og naturen sig mod østkysten og videre over det nordvestlige Fyn. Her er området karakteriseret af et stærkt kuperet randmorænelandskab, gennemskåret af dybe fjord- og ådale og af lange kyststrækninger mod Lillebælt. Omkring Vejle, Kolding og Haderslev fjorde samt langs med Lillebælt findes lange sammenhængende kyststrækninger af høj rekreativ, landskabelig og naturmæssig værdi.

Offentlighedens adgang til kysten og de bevaringsværdige landskaber skal sikres og forbedres, så alle har mulighed for at opleve disse landskaber. Derudover er der behov for en god formidling, der skaber forståelse for vores kulturlandskab og dets tilblivelse.

FN's verdensmål

De hensyn, der er defineret i ovenstående, er særligt med til at understøtte verdensmålene om livet på land og klimaindsatsen. Kommuneplanens udpegninger er med til at bevare og genoprette naturområder og dermed stoppe tab af biodiversitet. Skovrejsning og vådområder kan desuden give et bidrag til at sænke udledningen af CO₂.

3.1 Landbrug

3.1.1 Retningslinje for særligt værdifulde landbrugsområder

I områder, der er udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder, skal landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser vægtes højt.

Særligt værdifulde landbrugsområder er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 3.1.1

Landbrugsjord er en begrænset ressource, og derfor er det vigtigt i videst muligt omfang at sikre den værdifulde landbrugsjord mod anden anvendelse.

Det er derfor Trekantområdets mål at skabe klare rammer for en bæredygtig udvikling af landbrugserhvervet. I den forbindelse skal der skabes den nødvendige balance mellem investeringssikkerhed og udviklingsmuligheder for landbruget over for hensyn til natur, miljø og naboer samt byudvikling.

Udpegning af særligt værdifulde landbrugsområder

Det overordnede formål med de særligt værdifulde landbrugsområder (SVL) er derfor at udpege arealer, der fastholdes til landbrugsformål for at sikre produktionen af:

- Afgrøder, herunder specialafgrøder under hensyntagen til bl.a. jordbund, arrondering, vanding og klima.
- Husdyr under hensyntagen til mulighed for forsyning og afsætning af foder, energi og gødning m.v.

Trekantområdets udgangspunkt er, at de arealer, der i dag bruges til landbrugsformål, er værdifulde. Der er imidlertid en række andre arealinteresser, der har indflydelse på brugen af landbrugsjorden, hvilket bevirker, at

landbrugets interesser ikke altid kan vægtes højest.

Ved byerne vil der være en løbende afvejning mellem byernes udviklingsmuligheder og landbrugets investeringssikkerhed. Derfor er det vigtigt at have fokus på de udlagte byudviklingsområder, herunder landsbyer og perspektivområder, som giver et billede af byernes fremtidige udviklingsretning. Der er desuden knyttet en række rekreative interesser til de bynære landbrugsområder, som skal indgå i interesseafvejningen. Ligeledes må vigtige infrastrukturanlæg have en højere prioritet end det enkelte landbrugs udviklingsmuligheder. Derudover vil der løbende blive indgået aftaler med lodsejere om skovrejsning, etablering af vådområder, opstilling af energianlæg o.a., der kan ændre arealets status fra at være særligt værdifuldt landbrugsområde.

Udpegningen forhindrer ikke, at husdyrproduktioner, der ligger uden for SVL-områder, kan udvide, ligesom der kan placeres staldanlæg uden for SVL-områder. Desuden vil udpegningen af SVL-områder ikke forhindre, at landbrugsarealer kan drives intensivt uden for SVL-områder.

3.1.2 Retningslinje for lokalisering af store husdyrbrug

Interesseområder for store husdyrbrug er særligt egnet til placering af driftsbygninger og driftsanlæg på store husdyrbrug, f.eks. i forbindelse med nyetablering eller udflytning af større produktionsanlæg. I interesseområderne skal anden anvendelse, der kan være i konflikt med store husdyrbrug, så vidt muligt undgås.

Lokalisering af nye driftsbygninger og driftsanlæg på store husdyrbrug kan ske både inden for og uden for interesseområderne. Der lægges vægt på, at placering og udformning

er hensigtsmæssig i forhold til ejendommens drift, natur, miljø, landskab og naboer.

Arealudpegningerne er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 3.1.2

Interesseområderne for store husdyrbrug gælder lokaliseringen af driftsbygninger og driftsanlæg på husdyrbrug, der på grund af emissioner og anlæggets fysiske udformning kan påvirke det fysiske miljø væsentligt. Der er to formål med at udpege arealer til lokalisering af driftsbygninger og driftsanlæg til store husdyrbrug. For det første er det vigtigt at sikre, at de store husdyrbrug har langsigtede udviklingsmuligheder og investeringssikkerhed. For det andet er det vigtigt at sikre en hensigtsmæssig placering af bygninger og anlæg i forhold til infrastrukturen, herunder især i forhold til fælles biogasanlæg.

De store husdyrbrug kan medføre en større påvirkning af lokalområdet i form af bl.a. lugtpåvirkninger, ammoniakemission og øget transport. Den samlede bygningsmasse vil også kunne blive betydeligt større og mere dominerende end de typiske landbrugsbygninger og kan få karakter af industribyggeri. Planlægningen skal derfor bidrage til en hensigtsmæssig placering i forhold til natur, miljø, landskab og naboer. Der kan planlægges for placering af store husdyrbrug i områder med særlige drikkevandsinteresser, herunder nitrاتفølsomme indvindingsområder, hvis der udarbejdes en samlet redegørelse for grundvandsinteresserne med fokus på grundvandsbeskyttelse. Ved placering af store husdyrbrug stilles der krav om tekniske tiltag, der sikrer grundvandsbeskyttelsen.

Reguleringen af husdyrbrug, herunder reguleringen efter husdyrbrugloven, er den samme, uanset om husdyrbruget ligger inden for eller uden for interesseområderne.

Overordnet skal der foretages de samme vurderinger i forhold til andre arealinteresser. De store husdyrbrug er ikke kategoriseret som et potentielt grundvandstruende anlæg, og de kan derfor som udgangspunkt placeres inden for nitrاتفølsomme indvindingsområder, hvis den pågældende landbrugsproduktion ikke har indvirkning på kildefelter og grundvandsdannende oplande.

Liberaliseringen af landbrugsloven, som har givet muligheder for jordløse brug og afskaffet maksimalkravet til størrelsen af husdyrproduktionen på en bedrift, kan medføre, at flere husdyrbrug får svært ved at opfylde kravet om, at landbrugsbygninger som udgangspunkt skal opføres i tilknytning til eksisterende bygninger. Det kan derfor blive nødvendigt at finde nye placeringer for at opfylde kravene til natur, miljø og landskab.

Velovervejede placeringer og udformninger af fremtidens landbrugsbyggeri har stor betydning for de fremtidige udviklingsmuligheder for de enkelte landbrug, men også for de mennesker, som bor og færdes i det åbne land. Meget større bygninger end hidtil og fremtidige krav om brug af miljøteknologi vil betyde store forandringer for den fysiske udformning af byggeriet. Derfor er der god grund til at tænke i både arkitektur og placering i landskabet, når fremtidens landbrugsbyggeri skal udvikles.

3.2 Skovrejsning

3.2.1 Retningslinje for skovrejsningsområder

Skovrejsningsområder er områder, hvor skovrejsning er ønsket.

I Vejle, Kolding, Billund og Fredericia Kommuner gælder særligt, at områder udpeget til skovrejsningsområder, skal beskyttes mod arealanvendelser og anlæg, der kan virke hindrende for skovtilplantning.

Skovrejsningsområder er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje for 3.2.1

Skovene er et vigtigt grønt kerneelement i den åbne, grønne storby, og i Trekantområdet lægges stor vægt på at fremme skovrejsning for at forbedre miljøet og livsbetingelserne for borgerne, dyrene og planterne. For at realisere målet i det Nationale Skovprogram, skal der i kommuneplanerne inddrages minimum 20 % af det ubebyggede areal på landsplan som skovrejsningsområder.

Der er udpeget områder til skovrejsning ud fra følgende fem hovedformål:

- Behov for grundvandsbeskyttelse og beskyttelse af særlige drikkevandsområder samt lokal beskyttelse af almen vandværkers prioriterede kildepladser.
- Fremme bynære, friluftsmæssige kvaliteter.
- Mulighed for at styrke og skabe vigtige økologiske grønne forbindelseslinjer.
- Mulighed for at understøtte vandplanernes målsætninger, hvor blandt andet skovrejsning i oplande til f.eks. fjorde og søer vil kunne mindske udvaskning af næringsstoffer.
- Mulighed for at binde mere CO₂.

For at fremme skovrejsningen mest muligt udpeger kommunerne i Trekantområdet også områder, hvor der er privat interesse i at rejse ny skov.

Udpegnings af skovrejsningsområder forhindrer ikke, at området fortsat kan anvendes som hidtil, og der er heller ikke nogen pligt til at plante skov. Desuden gøres opmærksom på, at skovrejsning på arealer, der er udpeget til råstofområder, som udgangspunkt først kan ske, når råstofforekomsterne er udnyttede.

For statslige vejarealer er organiseret skovrejsning omfattet af vejlovens vejbyggelinjebestemmelser i henhold til vejlovens §40, hvis der ønskes skovrejsning indenfor det vejbyggelinjepålagte areal. Hvor vidt der vil kunne rejses skov indenfor statsvejenes vejbyggelinjeareal, beror på en konkret vurdering og forudsætter, at der fremsendes en konkret ansøgning herom til Vejdirektoratet.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet på land, Klimainsats og Rent vand.

3.2.2 Retningslinje for områder, hvor skovrejsning er uønsket

Områder, hvor skovrejsning er uønsket, er vist på kort.

Redegørelse for retningslinje 3.2.2

Områder, hvor skovrejsning er uønsket, er udpeget på steder, hvor skovrejsning er uforeneligt med andre planlægnings- og beskyttelseshensyn f.eks.:

- Arealer, der er udlagt til råstofgravning, byudvikling eller fremtidige veje.
- Landskabsværdier. Det kan være værdifulde udsigtslandskaber ved kyster og ådale, specifikke landskabstræk som f.eks. større landskabsfremstillinger samt geologiske værdier.

- Lavbundsarealer i forbindelse med de store dalsystemer.
- Bevarelsen af en række specifikke naturværdier (f.eks. udpegede potentielle vådområder eller dele af potentiel natur) og beskyttede naturtyper (heder, overdrev, moser, enge, strandenge m.m.).
- Bevarelsen af særlige kulturhistoriske enheder som kirkeomgivelser / kirkebeskyttelseszoner, de nationale kulturarvsarealer og kulturhistoriske værdier f.eks. arkæologiske eller særlige bevaringsværdige landsbyerlav.

- Arealer i eller i umiddelbar nærhed af fuglebeskyttelsesområder med forekomst af arter, der er sårbare over for skovrejsning (som f.eks. engfugle, vadefugle, m.m.).

Opmærksomheden henledes desuden på, at hensynet til de højdebegrænsende indflyvningsplaner omkring de offentlige flyvepladser Billund Lufthavn, Flyvestation Skrydstrup, Haderslev Flyveplads ved Skovbølling og Kolding Lufthavn skal respekteres.

3.3 Lavbundsarealer

3.3.1 Retningslinje for lavbundsarealer og lavbundsarealer, der kan genoprettes til vådområder

Lavbundsarealer skal som udgangspunkt friholdes for byggeri og anlæg, som kan forhindre, at det naturlige vandstands niveau genskabes, eller som kan hindre muligheden for, at det vilde dyre- og planteliv styrkes.*

Arealudpegninger er vist på kort.

Nye anlæg, herunder tekniske anlæg, veje m.v., der nødvendigvis skal placeres på lavbundsarealer, skal udformes, så muligheden for naturgenopretning på lavbundsarealet i øvrigt ikke går tabt. Anlægget skal udformes, så det kan tåle en højere vandstand.

Lavbundsarealer, der kan genoprettes til vådområder: Lavbundsarealer, som er potentielt egnede som vådområder, skal friholdes for byggeri og anlæg, som kan forhindre, at det naturlige vandstands niveau kan genskabes*.

Arealudpegninger er vist på kort.

**I Billund Kommune er bebyggelse, der er erhvervsmæssig nødvendig for driften af landbrugsejendomme, undtaget.*

Redegørelse til retningslinjer 3.3.1

Lavbundsarealerne er lavtliggende arealer, som ofte ligger i ådale og omkring vandløb. Mange lavbundsarealer er enge og moser, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Lavbundsarealer kan også være kunstigt afvandede vådområder, som tidligere har været moser, enge, lavvandede søer, eller fjordarme. Lavbundsarealerne danner en overgang mellem vandområder og de tørre landområder. De udgør derfor vigtige levesteder for planter og dyr.

Som et led i opfyldelse af EU's Vandrammedirektiv er mange lavbundsarealer udpeget

som lavbundsarealer, der kan genoprettes til vådområder. For disse gælder, at der ikke kan gives tilladelse til byggeri og anlæg, der umuliggør en genopretning af det naturlige vandstands niveau. Genoprettes disse arealer til vådområder, vil arealerne tilbageholde næringsstoffer til gavn for især kystvandene.

Våde, kulstofrige lavbundsarealer binder CO₂ i jorden. Der arbejdes derfor på at få udtaget lavbundsjord, som i dag dyrkes som landbrugsjord, fordi det vil være et vigtigt tiltag i forhold til at få reduceret CO₂-udledningerne som led i opfyldelse af de lokale og nationale klimamål.

Genopretning af vådområder nedsætter desuden risikoen for sommerudtørring af de små vandløb, så fisk og smådyr i større grad sikres overlevelse. Vådområderne er også væsentlige levesteder for fugle. Derudover medvirker vådområder til at nedsætte afstrømnings hastigheden, så sliddet på vandløbene bliver mindre.

I nærheden af byerne er det desuden vigtigt at friholde lavbundsarealer i et omfang, der i tilstrækkelig grad sikrer reservoirer for overfladevand i tilfælde af kraftige nedbørshændelser, som vil blive hyppigere fremover. Genopretning af lavbundsarealer til vådområder kan derfor blive et væsentligt element i bestræbelserne på at imødegå konsekvenserne af klimaforandringer.

Opmærksomheden henledes på, at der af hensyn til flysikkerheden ikke bør etableres vådområder, der kan tiltrække fugle, inden for en afstand af 13 km fra Billund Lufthavn, Flyvestation Skrydstrup, Haderslev Flyveplads ved Skovbølling og Kolding Lufthavn.

Udpegnings til lavbundsarealer og lavbundsarealer, der kan genoprettes til vådområder vil ikke indebære nye restriktioner for hverken

Forsvarsministeriets nuværende eller fremtidige aktiviteter.

Retningslinjen er ikke bindende for anlæg og ombygning af statslige veje.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet i havet og Klimaindsats

3.4 Naturområder

3.4.1 Retningslinje for Grønt Danmarkskort

Grønt Danmarkskort består af Naturområder med særlige beskyttelsesinteresser (Natura 2000-områder på land; særligt værdifulde naturområder; Naturområder; samt Økologiske forbindelser) og potentielle naturinteresser (Potentielle naturområder; samt Potentielle økologiske forbindelser).

Beskyttelseshensyn og interesser, der sikrer og styrker det grønne danmarkskorts biologiske mangfoldighed, vægtes højest. Beskyttelseshensyn og interesser, der tilgodeser den mere 'almindelige' natur og som samtidig tilgodeser andre formål, eksempelvis friluftslivet, klimaindsats eller vådområder, vægtes næsthøjest. Beskyttelseshensyn og interesser, der tilgodeser den mere 'almindelige' natur uden at tilgodese andre formål, vægtes højt, men lavere end ovenstående. En nærmere vægtning eller redegørelse for udmøntning, findes under retningslinjerne for de enkelte udpegninger, der tilsammen udgør Grønt Danmarkskort.

Realiseringen af Grønt Danmarkskort skal over tid tilvejebringes ud fra nedenstående prioritering:

Prioritet 1: indsats der sikrer og forbedrer eksisterende natur i Natura 2000-områder, samt særligt værdifulde naturområder uden for Natura 2000-områderne. Indsatsen vægtes højest i områder hvor arter eller naturgrundlaget er grundlag for internationale eller nationale forpligtelser.

Prioritet 2: skabe nye naturområder, som kan udvide eller skabe sammenhæng mellem eksisterende værdifulde naturområder, herunder i tilknytning til og mellem Natura 2000-områder. Indsatsen sker primært i udpegede potentielle naturområder og potentielle

økologiske forbindelser og prioriteres højest omkring områder med høj biodiversitet. Prioritet 3: indsats der udvider og forbedrer naturområder, som samtidig bidrager til andre formål, herunder klimatilpasning og klimaforebyggelse, et bedre vandmiljø eller rekreation. Områder, der bidrager til at skabe større sammenhængende naturområder, prioriteres højt.

Prioritet 4: indsats der udvider og forbedrer øvrige naturområder end dem nævnt ovenfor, samt indsats der sikrer, at dyr og planter kan bevæge sig frit i landskabet.

Grønt Danmarkskort er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 3.4.1

Grønt Danmarkskort er en masterplan over den eksisterende natur og den potentielle natur, som den kommunale indsats fremover fokuserer på. Kortet viser, hvor kommunerne i fremtiden vil målrette deres naturpleje og planlægge for ny sammenhængende natur - på tværs af kommunegrænserne.

Der henvises til de konkrete retningslinjer og udpegninger for varetagelse af naturbeskyttelsesinteresserne – Natura 2000, Naturområder, Økologiske forbindelser, Potentielle naturområder, Potentielle økologiske forbindelser – hvor de samlede udpegninger udgør Grønt Danmarkskort.

Det digitale naturkort og sammenhæng på tværs af kommunegrænser

Det digitale naturkort er sammen med kort-analyser, besigtigelser og egne artsregistreringer og naturdata, anvendt til at udpege Naturområder, Potentielle naturområder og Potentielle økologiske forbindelser. Ud over alle Natura 2000-områder på land er naturområder udpeget således, at naturindholdet er så højt, at arealerne er omfattet af en form for binding jf. lovgivning mv. – eksempelvis

naturbeskyttelseslovens §3, artsfredning, fredskov mv.

Enkelte områder har ikke egentlig binding, men kan have artssammensætning som vurderes høj – eksempelvis sjældne arter – og til udpegning heraf, er anvendt artsdatabaser, egne data eller biodiversitetskortet, især lokal bioscore og HNV/HNV skovkort. Det er op til den enkelte kommune, at vurdere denne artssammensætning, som eksempelvis kan tage udgangspunkt i de mere sjældne arter på rødlisten, lokalt sjældne arter eller arter den enkelte kommune har et særligt ansvar for.

Til kommuneplan 2013 udpegede Trekantområdet nye økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser jf. model for udpegning. Modellen søger at udpege dyr og planters naturlige bevægelsesveje i landskabet ved hjælp af GIS-analyse af naturområdernes type, kvalitet og afstand til hinanden. Indledningsvis udpeges et netværk af naturområder, som ligger inden for en afstand af maks. 500 meter fra hinanden.

Udpegningen justeres efter en række fastsatte principper, bl.a. ud fra de parametre som findes i Det Digitale Naturkorts data om arealer der understøtter biodiversitet. Den endelige udpegning består således primært af områder med koncentrationer af henholdsvis tørre naturtyper, våde naturtyper og skov samt større landskabsstrøg som ådale, vandskel eller vigtige biotopområder. Da særligt værdifulde naturområder og Natura 2000-områder rummer vigtige arter, indgår disse områder overvejende som kerneområder. Disse er udvalgt ud fra bl.a. egne artsdata, artsdatabaser eller biodiversitetskortets bioscore og HNV/HNV-skovkort.

Som følge af Naturrådets vejledning, er udpegningen af Potentiel natur revideret i Trekantområdet til kommuneplan 2021. Der er primært anvendt data vedr. arealer der understøtter biodiversitet, samt fra biodiversitetskortet, især lokal bioscore og HNV/HNV

skovkort til, at identificere naturnære arealer, områder med skræntskov, krat, skrånende arealer, samt vandlidende områder, herunder udvalgte lavbundslande og arealer hvor der tidligere var mose mv.

Grøn Danmarkskort er koordineret på tværs af kommunegrænser ved at rundsende udpegninger til nabokommuner og koordinere nærmere hvor nødvendigt. Særligt udpegning af Potentielle økologiske forbindelser er koordineret, da disse går på tværs af grænserne.

De nationale kriterier:

1. Ud over alle Natura 2000-områder på land, er alle områder, som er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3, såsom moser, enge, overdrev, heder, strandenge, søer og nogle vandløb samt områder, som er omfattet af fredskov jf. skovlovens bestemmelser, udpeget som naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser. Endvidere indgår øvrige områder, der vurderes som vigtige naturarealer, eksempelvis områder med artsfredning, sjældne arter m.fl.

Tilvejebringelse af Grønt Danmarkskort fokuserer i første omgang på at sikre de eksisterende særligt værdifulde naturarealer og Natura 2000-områder gennem optimal pleje. Som særligt plan- og prioriteringsværktøj er alle særligt værdifulde naturområder, der har en særlig funktion i forhold til biodiversitet, udpeget særskilt. Udbygningen af Grønt Danmarkskort sker dernæst ved pleje af tilstødende eller nærliggende naturarealer, som har potentiale til at udvikle sig til værdifuld natur, samt ved at sammenbinde disse arealer, således at større sammenhængende og stabile værdifulde naturområder opstår.

2. Ud over naturområder, herunder alle Natura 2000-områder på land, er områder med potentiale for naturudvikling, som udvider eller skaber sammenhæng mellem eksisterende naturområder udpeget. Særligt for de Potentielle økologiske forbindelser gælder, at udpegningen ikke er et udtryk for, at områderne over tid helt skal udgøres af naturarealer, men i stedet et udtryk for, at de enkelte naturarealer har en fornuftig indbyrdes afstand og størrelse, der kan opretholde et naturligt dyre- og planteliv.

Hvilke dele af disse arealer, der er relevante som egentlige naturarealer i det samlede Grønt Danmarkskort, vil defineres, når den nærmere planlægning skal gennemføres - enten i forbindelse med lokalplaner, vandmiljøindsatser eller frivillige aftaler om naturpleje, skovrejsning, jordfordeling mv. Udpegningen af potentielle naturområder er mere præcis og vægtet højere, og omfatter især arealer, der ligger tæt ved eksisterende natur og eksempelvis skræntskove, som ikke er omfattet af fredskov eller udvalgte lavbunds- og skræntarealer.

3. Indsatser for eksisterende naturområder og såvel som områder med potentielle naturhensyn, skal hvor muligt ses i sammenhæng med øvrige indsatser for klimatiltag, vådområder og vandmiljøindsats, friluftsliv, udbygning af grønne bynære kiler, skovrejsning samt pleje af vildt- og småbiotoper som vandhuller, diger og levende hegn, krat, mv.

Udpegningerne er ikke til hinder for almindelig landbrugsmæssig drift eller for andre eksisterende aktiviteter såsom jagt eller færdsel. Med undtagelse af områder, hvor pleje af eksisterende natur eller tilvejebringelse af ny natur tager afsæt i lovgivning, skal Grønt

Danmarkskort overvejende udbygges ved frivillige aftaler med lodsejerne.

Udpegnings til Grønt Danmarkskort vil ikke indebære nye restriktioner for hverken Forsvarsministeriets nuværende eller fremtidige aktiviteter i nationalt og internationalt beskyttede naturområder eller i andre områder, der måtte blive omfattet af Grønt Danmarkskort. Dette gælder uanset, at det uden for Forsvarsministeriets arealer er hensigten, at kommunerne ved deres administration af planloven eller anden lovgivning skal lade hensynet til en udpegnings af et areal til Grønt Danmarkskort indgå i kommunens vurdering af, om der kan gives tilladelse til det ansøgte.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet på landet.

3.4.2 Retningslinje for naturområder, herunder de særlig værdifulde

Naturområder på land skal bevares og søges udvidet.*

Naturområderne skal sikres et mangfoldigt og varieret dyre- og planteliv. Hvis der helt undtagelsesvis tillades byggeri eller arealanvendelse, som forringer et naturområde, skal der stilles krav om udlægning af nye naturarealer, så naturværdierne samlet set bliver fastholdt eller forbedret. Dette gælder også for byggeri eller arealanvendelse, som finder sted uden for selve naturområdet, hvis det påvirker naturområdet. Naturområderne må ikke inddrages til anden eller mere intensiv anvendelse, med mindre naturværdierne samlet bliver fastholdt eller forbedret.

I de kommuner, hvor der er udarbejdet en naturkvalitetsplan, skal målsætningerne for de naturbeskyttede arealer danne grundlag for planlægning og sagsbehandling.

Med henblik på at varetage de biologiske bevaringsinteresser i det åbne land må der ikke efter plan-, miljø- og anden relevant

lovgivning meddeles tilladelser til aktiviteter, der kan påvirke naturområder i et omfang, som kan hindre opfyldelsen af de fastlagte naturkvalitetsmål.

Hvor byggeri sker op til et naturområde, skal der etableres en fri zone mellem naturområdet og den ny bebyggelse.**

De særligt værdifulde naturområder skal bevares og udvides. Deres helt særlige naturværdier skal sikres og gennem pleje og andre tiltag forbedres.***

Der skal stilles vilkår, der sikrer overlevelse og fortsat udbredelse af de arter og naturtyper, der ligger til grund for udpegningen af de særligt værdifulde naturområder.

Arealudpegninger er vist på kort.

Ud over de specifikt udpegede naturområder findes områder med småbiotoper, eksempelvis småsøer, som der skal tages samme hensyn til som de specifikt udpegede naturområder.

**) I Billund arbejdes der udelukkende med en fastholdelse af arealerne, ikke udvidelser.*

***) I Billund Kommune er bebyggelse, der er erhvervsmæssig nødvendig for driften af landbrugsejendomme, undtaget.*

****) I Billund Kommune arbejdes der udelukkende med en fastholdelse af arealerne, ikke udvidelser.*

Redegørelse til retningslinje 3.4.2

Naturområder omfatter områder, som er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3, såsom moser, enge, overdrev, heder, strandenge, søer og nogle vandløb samt områder, som er omfattet af fredskov jf. skovlovens bestemmelser. Desuden indgår øvrige områder, som vurderes som vigtige naturarealer. Den nuværende lovlige anvendelse af naturområderne kan fortsætte som hidtil.

Arealer inden for Natura 2000-områder der ikke er egentlig natur jf. ovenstående definition (beskyttet natur jf. NBL §3, fredskov,

habitatnatur mv.), er undtaget retningslinjen. Det er typisk arealer med landbrugsjord, dambrugsarealer, bygninger og anlæg mv. Disse arealer er fortsat omfattet af retningslinjens bindinger i forhold til afstand mv., på lige fod med naboarealer uden for Natura 2000. Disse arealer er ligeledes omfattet af skærpede hensyn i forhold til lovgivning og direktivforpligtelser for Natura 2000, samt af retningslinje for internationale naturbeskyttelsesområder. Dele af disse arealer har en vigtig funktion i forhold til at opnå gunstig bevaringsstatus – enten som udvidelse af eksisterende værdifulde naturarealer eller til at skabe sammenhæng mellem habitatnatur – hvorfor disse arealer ligeledes er udpeget som potentiel natur eller potentielle økologiske forbindelser. For disse arealer gælder retningslinjen for henholdsvis potentielle naturområder og potentielle økologiske forbindelser.

I de kommuner, hvor der er udarbejdet en naturkvalitetsplan, skal målsætningerne for de naturbeskyttede arealer danne grundlag for planlægning og sagsbehandling. Naturkvalitetsplanlægningen fremgår af de lokale dele af kommuneplanen

Under særlige omstændigheder, f.eks. i forbindelse med projekter af større samfundsmæssig interesse som anlæg af større veje, må eksisterende naturområder tåle indgreb, der medfører opgivelse eller indskrænkning. I disse tilfælde skal der udlægges erstatningsarealer, der sikrer en naturtilstand af minimum samme kvalitet som før indgrebet. Der skal stilles krav om udlæg af faunapassager eller erstatningsbiotoper af større arealomfang eller med større eller tilsvarende naturindhold som før indgrebet.

Byggeri og anlæg uden for naturområder kan også have en negativ effekt på disse. Eksempelvis kan der ændres på de hydrologiske forhold i et moseområde, hvorfor der skal kompenseres for forringelsen.

Uden for de udpegede naturområder findes en række mindre, ofte ikke juridisk beskyttede naturområder som trædesten og vandringsveje, som er af meget stor værdi for især dyr, fugle og anden fauna: Levende hegn og diger, mindre vandhuller, kildevæld, småbevoksninger med mere. Det er vigtigt at sådanne bevares, og at der i forbindelse med etablering af byggeri og anlæg m.v. tages hensyn til disse naturværdier.

Hvor byggeri sker op til naturområde, skal der etableres en fri zone mellem naturområdet og den nye bebyggelse. Zonens bredde tilpasses de lokale forhold, men bør normalt være mellem 10 og 25 meter. I forbindelse med nye boligområder kan zonen med fordel anvendes til stianlæg og adgang for offentligheden til naturområdet.

De særligt værdifulde naturområder er naturområder, som rummer sjældne arter eller naturtyper eller indeholder naturtyper med et højt naturpotentiale. Det vil især være naturområder som i de enkelte kommuners naturkvalitetsplanlægning har en værdisætning eller målsætning med høj naturtilstand eller god naturtilstand (se faktaboks). I de fleste tilfælde har områderne en stor rigdom af arter, som er specielt knyttet til bestemte naturtyper eller til

et samspil af forskellige naturtyper. For at sikre en positiv udvikling i de særligt værdifulde naturområder skal der tages særligt hensyn til de arter og naturtyper, der ligger til grund for udpegningen.

I forbindelse med tilladelser og godkendelser skal der stilles vilkår, der sikrer overlevelse og fortsat udbredelse af de arter og naturtyper, der ligger til grund for udpegningen. Disse områder vil i forbindelse med f.eks. naturpleje og naturgenopretning blive prioriteret højere end de øvrige områder.

For en række naturtyper henviser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen til kommuneplannens udpegnings af særligt værdifulde naturområder. Det gælder de naturtyper, som er nævnt i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, benævnt kategori 3. Derudover må der ikke ske ændringer i naturtilstanden på naturområder beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. For disse områder vil det være muligt på baggrund af en konkret vurdering at stille særlige krav om en maximal mer-ammoniakdeposition.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet på land

Naturkvalitetsplanlægning

Naturkvalitetsplanlægning bruges til at fastlægge, hvilken tilstand naturtyper og områder skal opnå, og i hvilken rækkefølge indsatsen skal prioriteres.

Naturkvalitetsplanlægning går ud på at værdisætte eksisterende naturarealer efter en nøjere defineret skala. Samtidig opsættes der målsætning for den ønskede naturkvalitet af naturarealerne. På den måde får kommunerne et klart billede af forskellene mellem naturarealernes nuværende tilstand og den ønskede naturværdi. Hermed dannes grundlag for hvilke hensyn, der lægges vægt på i naturadministrationen, og grundlag for stillingtagen til eventuelle ansøgninger om godkendelser af aktiviteter eller indgreb, som kan påvirke naturområderne. Ligeledes vil naturkvalitetsplanlægningen blive brugt til at prioritere kommunens plejeindsats og projekter.

3.4.3 Retningslinje økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser og potentielle naturområder

Økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser

I de økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser skal dyr og planter naturlige bevægelsesveje styrkes. Her må ændringer i arealanvendelsen, bl.a. etablering af nye, større anlæg, ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder.

Ved byggeri, anlæg eller ombygning af veje, jernbaner eller lignende, der vil afskære en økologisk forbindelse, skal der stilles krav om tiltag, der sikrer hensynet til en mere sammenhængende natur, eller der skal etableres faunapassager, hvor der er behov for det.*

Økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser inden for byzone skal understøtte og forbedre de eksisterende naturkvaliteter og forbedre potentialet for at skabe sammenhængende natur og rekreative forbindelser til det omkringliggende åbne

Potentielle naturområder

De potentielle naturområder skal friholdes for byggeri, anlæg og ændret arealanvendelse, der forringer muligheden for at oprette nye naturområder eller etablere sammenhænge mellem eksisterende naturområder.*

De økologiske forbindelser, de potentielle økologiske forbindelser og de potentielle naturområder er vist på kort.

**) I Billund Kommune er bebyggelse, der er erhvervsmæssigt nødvendig for driften af landbrugsejendommen, undtaget.*

Redegørelse til retningslinje 3.4.3

Opdyrkning, vejanlæg og byområder har over tid skabt barrierer i landskabet og gjort, at naturområderne ofte ligger som små arealer med stor afstand mellem hinanden. Dyrelivet har svært ved at bevæge sig rundt i et sådant landskab, og planternes spredning af frø og pollen bliver ineffektiv. De små naturarealer har svært ved at opretholde stabile bestande, og den manglende udveksling af nye gener, fører til isolation og lokal udryddelse. Særligt de mere specialiserede dyre- og plantearter er truet af denne udvikling.

De tre udpegninger - økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser og potentielle naturområder - har til formål at modvirke fragmenteringen af naturen. Dels ved at bevare intakte områder, hvor eksisterende naturarealer i dag har god sammenhæng. Dels ved at skabe nye større sammenhængende naturområder eller forbedre sammenhænge mellem de enkelte naturarealer.

De økologiske forbindelser omfatter udvalgte eksisterende naturområder, der har en særlig værdi i forhold til dyr og planter frie bevægelse i landskabet. Her er fokuseret på, at forbinde naturtyper med nogenlunde ens økologi, for at tilgodese de mest specialiserede arter (se faktaboks). De udvalgte naturområder er en delmængde af de naturområder, som er beskrevet i retningslinjen for naturområder, herunder de særligt værdifulde naturområder.

De potentielle økologiske forbindelser er overordnede brede bånd omkring de økologiske forbindelsers eksisterende naturområder. Disse er udlagt omkring større landskabsstrøg såsom ådale og vandskel, jf. model for udpegning af økologiske forbindelser (se appendix). Inden for de potentielle økologiske forbindelser bør der ikke etableres barriere-skabende anlæg eller ske forringelser mellem de eksisterende naturområder, udpeget i de økologiske forbindelser. I udpegningen, kan der med fordel udvikles ny natur, der kan

fremme bevægelsen af arter. Udpegningen har dog ikke til formål, at områderne over tid helt skal udgøres af naturarealer, men alene at sikre, at dyr og planter bevægelighed i landskabet er intakt. Derfor kan der eksempelvis godt være større arealer med intensivt dyrket landbrug i udpegningerne. Den nærmere afgrænsning af en potentiel økologisk forbindelse, fastlægges ved eksempelvis lokalplanlægning, og opdateres i kommende kommuneplan. De potentielle økologiske forbindelsers areal må dog ikke indskrænkes væsentligt uden kompenserende foranstaltninger, eksempelvis ved udlæg af erstatningskorridorer.

Retningslinjen er ikke bindende for anlæg og ombygning af statslige veje.

Udpegningen af potentielle naturområder består af specifikke områder, som har et stort potentiale for at kunne udvikle sig til værdifuld natur inden for en rimelig tidshorisont. Det er typisk lavbunds- og skræntarealer samt områder, som tidligere har været naturarealer. En ekstensivering af arealerne kan skabe større sammenhængende naturområder eller funge som spredningskorridor eller bufferzone mellem natur og anden arealudnyttelse.

Samlet skal de tre udpegninger, hvor det er muligt, styrke de rekreative muligheder ved at forbinde rekreative naturområder med hinanden samt forbinde disse med de omkringliggende bysamfund og stinetværk. Hermed skabes der mulighed for bevægelse i en rig natur over længere strækninger. De økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser og potentielle naturområder, som ligger inden for eller nær byzone, bør indarbejdes som en kvalitet i og nær bymiljøerne. Det er særlig vigtigt, at det bynære landskab

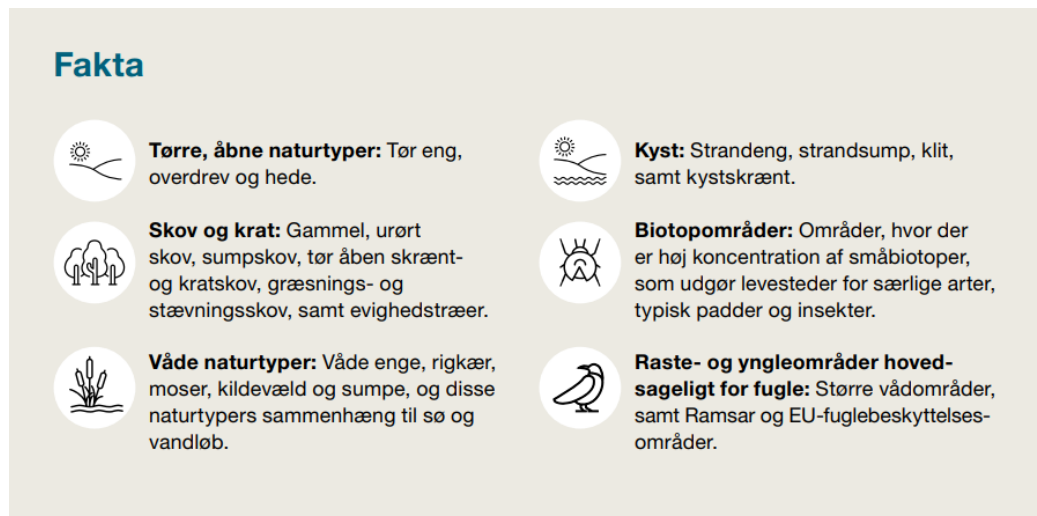
er udviklet med tanke på, at naturen kan opleves tæt på, og at der er let adgang til den.

I forbindelse med lokalplanlægning skal hensynet til en mere sammenhængende natur tillægges stor vægt. Ligeledes bør natur- og friluftsp projekter samt etablering af vådområder, områder for skovrejsning, erstatningsnatur, råstofindvinding mv. målrettes inden for naturnetværkets udpegninger. Indsatsen for at skabe større og mere sammenhængende naturområder bør særligt ske omkring Natura 2000-områder og andre særligt værdifulde naturområder, som i kraft af deres størrelse og naturmæssige kvalitet løbende tilfører de omkringliggende naturarealer vigtige plante og dyrearter.

Af hensyn til flysikkerheden bør der ikke etableres anlæg, der kan tiltrække fugle inden for en afstand af 13 km fra Billund Lufthavn, Flyvestation Skrydstrup, Haderslev Flyveplads ved Skovbølling og Kolding Lufthavn.

Udpegningerne er ikke til hinder for almindelig landbrugsmæssig drift eller for andre eksisterende aktiviteter såsom jagt eller færdsel. Retningslinjen sigter mest på større tekniske anlæg, der vil afskære en forbindelseslinje fuldstændigt - ikke landbrugsbyggeri i almindelig forstand. Almindeligvis er retningslinjen ikke relevant for landbrugsbyggeri, der ligger i tilknytning til eksisterende byggeri.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet på land

Figur 4. Fakta boks vedr. naturområder

3.4.4 Retningslinje for internationale naturbeskyttelsesområder

De internationale naturbeskyttelsesområder skal beskyttes og videreudvikles, så de arter og naturtyper, som er grundlaget for udpegningen, aktivt søges sikret eller genoprettet til en gunstig bevaringsstatus.

Områderne skal friholdes for aktiviteter og anlæg mv., som kan indebære en forringelse af områdets naturtyper og levesteder for arterne eller kan medføre forstyrrelse, der har negative konsekvenser for de arter, området er udpeget for. Det gælder også for aktiviteter og anlæg uden for de internationale naturbeskyttelsesområder, men som kan have indvirkning inde i områderne.

Bilag IV-arterne og deres levesteder uden for de internationale beskyttelsesområder skal ligeledes beskyttes.

Der er forbud mod at udlægge nye arealer til f.eks. byzone og tekniske anlæg inden for de internationale naturbeskyttelsesområder, se faktaboks.

Arealudpegningerne er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 3.4.4

Overalt i Europa er naturen under pres, og dyr og planter går tilbage i antal og udbredelse. De internationale naturbeskyttelsesområder danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder i hele EU.

En række områder i Danmark er udpeget som vigtige naturtyper og som vigtige levesteder for udvalgte dyre- og plantearter i international sammenhæng. Områderne udgøres af habitatområder, EU-fuglebeskyttelsesområder og Ramsar-områder, og kaldes samlet Natura 2000-områder.

I administrationen af plan- og miljølovgivningen må der ikke gives tilladelse, dispensation eller godkendelse, hvis dette kan indebære forringelser eller forstyrrelser af de arter og naturtyper, som det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget på grundlag af. Disse forringelser og forstyrrelser belyses i en såkaldt konsekvensvurdering. Planforslag, som enten i sig selv eller i forbindelse med andre planer kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt, skal også konsekvensvurderes.

Uanset ovennævnte kan der dog planlægges for foranstaltninger, som vil medføre forbedringer af naturforholdene i områderne.

Som ejer af arealer inden for Natura 2000 områder skal man være opmærksom på, at bestemte former for driftsændringer eller aktiviteter kræver en forudgående anmeldelse til enten kommunen eller Styrelsen for Grøn Arealoplægning og Vandmiljø (SGAV), også selvom de ikke normalt kræver tilladelse eller lignende.

Staten har udarbejdet bindende statslige naturplaner for alle Natura 2000-områder. Disse planer vil danne grundlaget for de naturtiltag, som skal igangsættes inden for områderne.

Natura 2000-planerne fastlægger målsætninger og retningslinjer for den indsats, som er nødvendig for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus i de internationale naturbeskyttelsesområder og dermed leve op til Danmarks forpligtelser efter fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet.

Kommunerne har udarbejdet Natura 2000-handleplaner, der beskriver de tiltag, der er nødvendige for at gennemføre Natura 2000-planerne.

Natura 2000- områder

Natura 2000-områder er udpeget for at beskytte truede, sjældne eller karakteristiske dyre- og plantearter og naturtyper.

Det vurderes, på baggrund af planens karakter og konkrete arealudlæg, at forslag til kommuneplan 2025-2037 ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil påvirke Natura 2000-områder væsentligt.

Jf. miljøvurderingen af forslag til kommuneplan 2025-2037 er vurderet, at der ikke vil forekomme direkte påvirkning af Natura 2000. Ny planlægning i oplandet til disse kan have negativ påvirkning på vandmiljøet. Det forudsættes, at naturværdier i

udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder sikres i den efterfølgende detaljerede planlægning.

Internationalt beskyttede arter

Internationalt beskyttede arter dækker over arter, der er opført på bilag II, IV og V i EU's habitatdirektiv, fugle på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I samt arter, beskyttet af forskellige konventioner som Bonn- og Bernkonventionen.

EU's habitatdirektiv har lister over udvalgte dyre- og plantearter, som medlemslandene er forpligtet til generelt at beskytte, både inden for og uden for Natura 2000 områderne. Bilag IV-arterne må fx ikke indfanges eller slås ihjel, og der er forbud mod forstyrrelse eller ødelæggelse af deres yngle- og rasteområde. For planter gælder, at de ikke må beskæres eller graves op.

Fuglebeskyttelsesdirektivet beskytter alle vilde fugle med naturligt ophold i Europa. Fuglene skal bl.a. beskyttes mod forsætligt drab, ødelæggelse af reder, forsætlig forstyrrelse og ægsamling.

Konventionerne har til formål at beskytte vilde dyr og planter samt deres naturlige levesteder, navnlig de arter og levesteder, hvis beskyttelse nødvendiggør flere staters samarbejde, og at fremme et sådant samarbejde. Særlig vægt er lagt på truede og sårbare arter, herunder truede og sårbare migrerende arter.

Det kan ikke afskrives, at en ændret anvendelse fra uplanlagte arealer i det åbne land til byudvikling potentielt kan have en indvirkning på miljøtilstand og vilkår for internationalt beskyttede arters levesteder. I forbindelse med registrering af forekomst af internationalt beskyttede arter og vurdering af en potentiel påvirkning indgår en vurdering af, om den "økologiske funktionalitet" er påvirket.

Da der ikke fastlægges detaljerede bestemmelser for disponering af konkrete områder i rammeplanlægningen, afhænger den konkrete indvirkning på levevilkår for beskyttede arter af den specifikke disponering af arealudlæg og udformning af bebyggelse og anlæg.

De nye rammeområder, der udlægges til byudvikling og lignende, udgøres hovedsageligt af landbrugsarealer suppleret af hegn, diger og mindre bevoksninger samt beskyttede naturbiotoper. Det vurderes, at der i nye byområder er gode muligheder for at integrere og opretholde eventuelle levesteder for beskyttede arter.

Planlægningen forudsætter ikke konkrete indgreb i levesteder. Det forudsættes, at det nuværende beskyttelsesniveau kan opretholdes,

og at eventuelle afværgeforanstaltninger, som fx paddehegn i anlægsfasen, beskyttelse af redetræer o.l., kan indgå i den detaljerede planlægning, så den økologiske funktionalitet for konkret registrerede arter kan opretholdes.

Kommuneplanens overordnede planlægning vurderes ikke at have en væsentlig negativ påvirkning på internationalt beskyttede arter. Når planer og projekter bliver mere konkrete, skal der foretages en ny vurdering af planens eller projektets påvirkning på internationalt beskyttede arter og deres levesteder.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet på land.

Fakta

Natura 2000-områder

De internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områderne) er sammensat af:

Ramsarområderne, der er større vådområder udpeget af hensyn til vandfugle.

EU-fuglebeskyttelsesområderne, der er områder udpeget som levesteder for trækfugle og truede fuglearter.

EU-habitatområderne, der er områder udpeget som bevaringsområder for naturtyper og dyre- og plantearter.

Bilag IV- arter

Habitatdirektivets artikel 12 indeholder krav om streng beskyttelse af forskellige dyre- og plantearter, som omfattes af direktivets bilag IV. Arterne er beskyttede overalt, hvor de findes både i og uden for Natura 2000-områderne. Det betyder, at der skal tages specielle hensyn til disse arter i forbindelse med alle de aktiviteter, som kommunen tager stilling til.

Beskyttelsen betyder således, at der er forbud mod at beskadige eller ødelægge arternes yngle- og rasteområder. Det betyder, at den planlæggende myndighed eller den myndighed, der giver tilladelse, dispensation eller godkendelse, er forpligtet til at varetage hensynet til arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV inden for de pågældende områder, som vil kunne blive påvirket af planer og projekter.

Kilde: Bekendtgørelse nr. 1383 af 26/11/2016 om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Figur 5.: Fakta boks vedr. Natura 2000-områder.

3.5 Landskaber og geologiske bevaringsværdier

3.5.1 Retningslinje for bevaringsværdige landskaber

De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg.

Hvor byggeri og anlæg tillades, skal det ske ved, at placering, skala, orientering, farvevalg og arkitektur tilpasses det konkrete landskab. Hermed sikres, at landskabets karakter, herunder de geologiske, kulturhistoriske, oplevelsesmæssige værdier, ikke forringes.

Ændringer i beplantning, terræn og arealanvendelse inden for bevaringsværdige landskaber skal så vidt muligt tilpasses landskabets karakter.

Større byggerier og anlæg uden for de bevaringsværdige landskaber må ikke forringe de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de bevaringsværdige landskaber.

De bevaringsværdige landskaber er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 3.5.1

Bevaringsværdige landskaber er områder, der er udpeget for at beskytte særligt karakteristiske landskabstræk.

Alle landskaber består i udgangspunktet af geologisk dannede terrænformer og de typer af natur, der naturligt er dannet ovenpå, f.eks. ådalen, søer og moser. Mange års menneskelig påvirkning har ændret udgangspunktet og tilføjet kulturskabte lag som beplantning, bebyggelse og vejstruktur.

Det er den rumlige og visuelle fornemmelse af landskabets enkelte dele, som skaber oplevelsen af landskabet.

Bevaringsværdige landskaber er områder, hvor et eller flere af disse forhold gør

landskabet særligt karakteristisk, oplevelsesrigt og værdifuldt. Det kan f.eks. være områder med markante ådale, områder med velbevaret struktur i marker og levende hegn, markante kyststrækninger eller områder med særlige udsigtsforhold.

De bevaringsværdige landskaber er sårbare overfor ændringer, der påvirker landskabets karaktertræk. Det drejer sig om byggeri og anlæg, men kan også dreje sig om andre ændringer i arealanvendelsen.

Eksempler på byggeri og anlæg der påvirker landskabets karaktertræk er byudvikling, fritliggende bebyggelse, landbrugsbyggeri som stalde, siloer og gylletanke samt tekniske anlæg som vejanlæg, luftledninger, master, vindmøller og solcelleanlæg. Anlæg, der medfører kraftig eller permanent belysning, eller anlæg, der medfører støj, kan også påvirke landskaberne væsentligt.

Beplantninger som læhegn, remiser eller egentlig skov kan i nogle tilfælde medvirke til at sløre dominerende byggeri. Omvendt kan beplantninger i andre tilfælde sløre karakteristiske landskabstræk eller udsigter, hvorfor beplantninger og skovrejsningsområder skal placeres med omhu. På samme måde kan eksempelvis reetablering af råstofgrave eller etablering af vådområder medvirke til at sløre eller fremme landskabelige træk. Eksempler på andre ændringer, der kan påvirke landskabets karakter er nedlæggelse af diger, markveje og levende hegn samt etablering af støjvolde.

For at kunne tage mest muligt hensyn til det bevaringsværdige landskab er det vigtigt at belyse de lokale landskabelige forhold nøje, inden der gives tilladelse til ændringer, der kan påvirke landskabets karaktertræk. Hvor anlæg og byggeri nødvendigvis skal tillades, er det vigtigt at finde den bedst mulige løsning, såvel arkitektonisk og kulturhistorisk

som med hensyn til samspil med landskabet på netop det konkrete sted. Landskabsanalyser og visualiseringer skal i tvivlstilfælde sikre, at der tages de nødvendige landskabelige og arkitektoniske hensyn.

De bevaringsværdige landskaber er desuden sårbare overfor større byggerier og anlæg placeret udenfor de udpegede områder. Det skyldes, at større byggerier og anlæg kan være synlige over lang afstand og derved påvirke oplevelsen af de bevaringsværdige landskaber. Graden af påvirkning, og dermed de nødvendige hensyn, afhænger af anlæggenes størrelse og placering i forhold til terræn- og udsigtsforhold. Ved ansøgninger om større byggeri og anlæg skal det derfor altid undersøges, om projektet kan påvirke de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i bevaringsværdige landskaber uanset afstanden til udpegningen.

3.5.2 Retningslinje for større sammenhængende landskaber

De større sammenhængende landskaber skal som udgangspunkt friholdes for større byggeri og større tekniske anlæg, som slører de visuelle og landskabelige sammenhænge, påvirker landskabernes uforstyrrede karakter og som har konsekvenser for det karakteristiske og oplevelsesrige i nabolandskaberne.

Inden for de større sammenhængende landskaber tillades større byggerier og større tekniske anlæg kun, hvis de ved placering og udformning kan indpasses i landskabet så de ovenstående hensyn varetages.

De større sammenhængende landskaber er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 3.5.2

Større sammenhængende landskaber er udpeget for at bevare eller forstærke større landskabelige sammenhænge. Inden for større sammenhængende landskaber skal det

prioriteres højt at bevare eller styrke landskabernes karakter, herunder graden af uforstyrrelighed.

Større sammenhængende landskaber udpeges, hvor der er større landskabelige sammenhænge. De større sammenhængende landskaber omfatter ofte de bevaringsværdige landskaber og derudover områder med visuelle, geologiske eller kulturhistoriske sammenhænge i tilknytning til disse. De større sammenhængende landskaber har ofte en uforstyrret karakter. Der kan også udpeges områder som binder bevaringsværdige landskaber sammen. Udpegningerne kan derfor også indeholde mindre værdifulde landskaber, som vurderes at have potentiale til at skabe bedre sammenhænge og forbedre landskabets kvalitet.

Større sammenhængende landskaber er sårbare over for større byggerier og større tekniske anlæg. Det kan f.eks. være høje anlæg som master, skorstene og vindmøller som er synlige over store afstande og derfor påvirker landskaberne visuelt. Det kan også være byudvikling eller bygninger med stor højde eller stor volumen, som kan skabe visuelle barrierer, virke dominerende i landskabet eller påvirke oplevelsen af landskabets skala. Ligeledes kan anlæg som feriecentre, lufthavne, større veje og jernbaner samt store solcelleanlæg og råstofudvinding påvirke landskaberne visuelt, ved at skabe barrierer eller ved at dominere området ved deres skala eller karakter.

For at kunne tage mest muligt hensyn til de større sammenhængende landskaber er det vigtigt at belyse de lokale landskabelige forhold, inden der gives tilladelse til ændringer, der kan påvirke de visuelle og landskabelige sammenhænge eller landskabets uforstyrrede karakter.

Hvor større byggeri og større tekniske anlæg nødvendigvis skal tillades, er det vigtigt at finde den bedst mulige løsning i forhold til

indpasning i landskabet. Landskabsanalyser og visualiseringer skal i tvivlstilfælde sikre, at der tages de nødvendige landskabelige hensyn.

3.5.3 Retningslinje for geologiske bevaringsværdier

I områderne med geologiske bevaringsværdier må landskabstrækkene og deres indbyrdes overgange og sammenhæng ikke sløres eller ødelægges af gravning, terrænopfyldning, bebyggelse, tekniske anlæg, skovbeplantning eller kystsikring.

De geologiske bevaringsværdier er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 3.5.3

De geologiske bevaringsværdier omfatter:

- De nationalt udpegede bevaringsværdige geologiske områder (beskrevet på Miljøstyrelsens hjemmeside og i bøgerne "Geologisk Set" (Miljøministeriet).
- Nationale kystlandskaber og -profiler.
- Områder af international betydning for forskning og undervisning (Geosites).
- Geologiske beskyttelsesområder udpeget af den enkelte kommune.

Områderne er karakteriseret ved deres særlige visuelle oplevelsesmuligheder, hvor landskabsformerne afviger markant fra omgivelserne. Det er typisk særligt bevaringsværdige kystlandskaber, der afspejler undergrundens geologi, samt områder, som har særlig geologisk interesse. De fleste af disse områder indeholder tilmed betydelige natur- og kulturelementer. De geologiske bevaringsværdier rummer også landskabsformer, hvis indbyrdes samspil i særlig grad vidner om Danmarks dannelse i løbet af istiden. Eksempelvis nævnes det østjyske og fynske istidslandskab, der med dødishuller, å- og tunneldale

med videre besidder stor fortælleevner om isens virke i Danmark.

Kategorien omfatter desuden områder med skjulte geologiske interesser, eksempelvis et afgrænset område, hvis undergrund indeholder lag, der er af forsknings- eller særlig undervisningsmæssig værdi. Adgangen til sådanne områder ønskes bevaret og bør derfor friholdes for byggeri m.m.

Det er vigtigt at sikre visse geologiske dannelser og sammenhængende landskaber af hensyn til forskning, undervisning og den almene forståelse af landskabets opståen.

Områder af geologisk bevaringsværdi er især sårbare over for bortgravning af materiale og opfyld, der kan betyde en permanent udslettelse af de geologiske informationer. En række geologiske interesseområder, f.eks. højmoser, er desuden sårbare over for afvanding og opdyrkning. Yderligere trusler er byudvikling og spredt bebyggelse, større tekniske anlæg herunder vindmøller, master m.v., infrastrukturanlæg, kystsikring, råstofindvinding samt tilplantning. I områder med risiko for oversvømmelse og erosion på grund af klimaændringer kan det være nødvendigt at lave kystsikringsanlæg.

Landskabsformer, blotlagte geologiske profiler mv., som særligt tydeligt viser landskabets geologiske tilblivelse, skal bevares og søges holdt synlige uden skæmmende eller slørende beplantning, bebyggelse og anlægsarbejder.

Nogle af de statslige udpegninger angiver større geologiske enheder, som er udpeget på et mere overordnet niveau end de specifikt udpegede, mindre områder. Det kræver derfor en nærmere vurdering af, om en evt. ændring af det bestående miljø har nogen betydning i forhold til varetagelsen af beskyttelsesinteresserne.

3.5.4 Retningslinje for kystnærhedszonen

I den kystnære zone skal hensynet til de landskabelige interesser prioriteres højt ved planlægning og administration. Derfor skal funktionelt begrundet byggeri (byudvikling og lignende) ske i tilknytning til byerne og eksisterende bygninger - først og fremmest bag ved eksisterende bebyggelse. De anlæg, som har behov for nærhed til kysten, skal placeres, så de påvirker kystlandskabet mindst muligt.

De geologiske bevaringsværdier og bevaringsværdige landskaber, der ligger inden for den kystnære zone, skal som hovedregel friholdes for nye anlæg. Bygninger og anlæg herunder landbrugsbygninger, der tillades opført uden tilknytning til eksisterende bygninger, skal indpasses i landskabet eller afskærmes af beplantning i nødvendigt omfang under hensyn til værdierne i det omgivende landskab.

I Middelfart Kommune gælder for de bevaringsværdige landskaber, der ligger i den kystnære zone, derudover retningslinjen for geologiske bevaringsværdier.

Kystnærhedszonen er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 3.5.4

Kystnærhedszonen er en ca. 3 km bred zone, der omfatter landzonen og sommerhusområder i kystområderne. Hensigten med kystnærhedszonen er at beskytte det danske kystlandskab, hvis udstrækning og variation er enestående i Europa. De danske kyststrækninger er flere steder noget af det mest uberørte natur og landskab, Danmark har.

Ud over ovenstående retningslinje skal retningslinjen for byudvikling i kystnærhedszonen også iagttages i kystnærhedszonen.

Planlægningen skal sikre, at kyststrækningerne i Trekantområdet fortsat bevarer deres karakter og helhed som et

sammenhængende landskab, så også de efterfølgende generationer kan have glæde af at opleve de relativt uberørte kystlandskaber. Derfor skal funktionelt begrundet byggeri (byudvikling og lignende) ske i tilknytning til byerne og eksisterende bygninger - først og fremmest bag ved eksisterende bebyggelse. De anlæg, som har behov for nærhed til kysten, skal placeres, så de påvirker kystlandskabet mindst muligt.

De geologiske bevaringsværdier og bevaringsværdige landskaber, der ligger inden for den kystnære zone, skal som hovedregel friholdes for nye anlæg. Bygninger og anlæg herunder landbrugsbygninger, der tillades opført uden tilknytning til eksisterende bygninger, skal indpasses i landskabet eller afskærmes af beplantning i nødvendigt omfang under hensyn til værdierne i det omgivende landskab.

3.5.5 Retningslinje for offentlighedens adgang

Offentlighedens adgang til kysterne og til oplevelsen af de bevaringsværdige landskaber skal sikres og udbygges.

Redegørelse til retningslinje 3.5.5

I Trekantområdet har det høj prioritet, at befolkningen sikres adgang til landskaber med stor oplevelsesværdi. Ikke mindst i kystområderne, hvor store kulturhistoriske, geologiske, natur- og landskabsmæssige kvaliteter er koncentreret. Ud over den adgangsret, Naturbeskyttelsesloven giver, er der derfor behov for at forstærke indsatsen for at sikre og forbedre de eksisterende mindre veje, herunder mark- og skovveje og stiforløb i landskabet.

Planlægges der inden for kystområderne, er det en forudsætning, at offentlighedens adgang til kysten sikres og udbygges.

3.6 Anvendelse af vandløb, søer og kystvande

3.6.1 Retningslinje for badevandsområder

For områder til badeformål gælder følgende:

- Tilgængeligheden til badevandsområderne skal sikres og udbygges.
- Badesikkerhed og hygiejniske forhold skal være forsvarlig.
- Forureningskilder skal identificeres, overvåges og reguleres.
- Offentligheden skal informeres om badeforholdene.

De udpegede badevandsområder er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 3.6.1

Badevandsområder er områder udlagt til badeformål i kommuneplanen. Ifølge bekendtgørelsen om badevand og badeområder nr. 917 af 27. juni 2016 defineres badevand som ferskvand og havvand, hvor badning ikke er forbudt, og hvor der i almindelighed bades.

Trekantområdets fem kystkommuner Fredericia, Kolding, Middelfart, Haderslev og Vejle har en samlet kystlinje på ca. 340 km. Langs denne strækning er der udpeget badeområder, hvor der er særlig fokus på

Akvakultur

Generelt

Opdræt og håndtering af fisk er stærkt repræsenteret i Trekantområdet. I Trekantområdet opdrættes der ørreder, sandart og ål i jorddambrug, modeldambrug og fuldt recirkulerede anlæg (FREA). Yderligere findes der anlæg med sortering af ørredæg, et ørredslagteri, samt anlæg, der viderefører opdrættede fisk og produkter heraf.

Ferskvandsdambrug

I dambrugene opdrættes hovedsageligt regnbueørreder i jorddamme, stål- eller

badevandskvaliteten. Kommunerne fører generelt tilsyn med strande og badevandskvaliteten for at sikre, at vandet ikke er forurenet. Ved forurening af badevand eller badeområde skal den enkelte kommune træffe foranstaltninger til afhjælpning af dette.

Klimaforandringer med mere og kraftigere regn kan være en udfordring for badevandskvaliteten pga. overløb fra fælleskloakerede byområder. Der bør være særlig fokus på at forebygge forurening af badevand ved kraftige regnskyl som følge af overløb.

Næsten alle danske strande og kyststrækninger er åbne for offentlighedens færdsel til fods. Der er fri adgang, blot der er en smule strand mellem havet og de udnyttede arealer. Det er imidlertid ikke alle steder, at tilgængeligheden er god, og det vil kommunerne arbejde på at forbedre.

Kommunerne i Trekantområdet vil løbende sikre, at badevandsområderne har en høj grad af tilgængelighed og en høj standard med hensyn til badesikkerhed og vandkvalitet.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet havet

betonkummer ved at indtage vand fra grundvand, dræn, vandløb og væld. Fisk og fiskeæg sælges til konsum, Put and Take-søer, udsætning eller opdræt. Trekantområdet ønsker at støtte erhvervet i en bæredygtig udvikling – herunder ibrugtagning af nye, miljøforbedrende teknologier såsom ombygning til modeldambrug.

Kommunerne i Trekantområdet vil arbejde for, at de eksisterende dambrug, som har et driftsmæssigt behov for en beliggenhed nær vandløbene, fortsat kan drives og udvikles. Det skal ske i overensstemmelse med gældende lovgivning og på en sådan måde, at

natur-, miljø- og rekreative interesser varetages.

Kommunerne i Trekantområdet vil arbejde for at understøtte muligheden for at etablere

FREA-anlæg, som er fuldt recirkulerede anlæg, enten i industriområder eller i det åbne land.

4. Turisme, kultur og friluftsliv

Trekantområdet skal fastholdes som et af Danmarks turistområder med størst omsætning. Billund og verdensarvsområder skal være drivkraften for turismeudviklingen og dermed bidrage til at styrke udviklingsmulighederne i Trekantområdet. Trekantområdet skal fastholde sin position som førende inden for dansk erhvervsturisme og udvikle området som et internationalt mødested.

Trekantområdet skal udvikles til et kulturelt centrum med let adgang til et bredt udvalg af kulturoplevelser. Trekantområdet består af byer og landområder, hvis egenart og kulturhistoriske særkende og identitet skal bevares og styrkes. De rekreative muligheder skal fortsat forbedres, og tilgængeligheden til naturen øges for alle.

Trekantområdet rummer mange, særligt fine turismål. Her kan nævnes friluftsturismen i Vejle Ådal, Lillebælt og Hærvejen. Kongernes Jelling og Christiansfeld er på Unescos verdensarvsliste og de er begge eksempler på vigtige fortællinger i Danmarks historie. Haderslev Kommune er en kulturarvskommune. De store attraktioner som LEGOLAND, LEGO House og Lalandia i Billund Kommune og Givskud Zoo i Vejle Kommune medfører, at mange familier besøger området og samtidig gør brug af områdets andre funktioner og oplevelser.

Turisme og friluftsliv i Trekantområdet retter sig mod områdets indbyggere og turister fra det øvrige Danmark samt turister fra udlandet. Belligenheden midt i landet er fantastisk, og her er smukke landskaber, vand, natur og levende byer med et sprudlende kulturliv og oplevelser for hele familien. Dertil kommer at Trekantområdet er et trafikalt knudepunkt med blandt andet Vestdanmarks internationale lufthavn og Fredericia Havn som krydstogthavn i Region Syddanmark. Trekantområdets store udbud af overnatnings- og konferencekapacitet udvides og udvikles hele tiden, så f.eks. den ene halvdel af familien kan tage på messe, mens den anden halvdel bruger tiden på oplevelser og attraktioner.

Ved at fokusere på synergier og sammenhænge i planlægningen inden for turisme,

kultur og fritidsliv, vil Trekantområdet fortsat kunne styrke sin position inden for erhvervsturisme, kyst- og naturturisme samt kultur- og oplevelsesturisme.

Turismen skal udvikles på et bæredygtigt grundlag. Det handler blandt andet om, at turismen skal indpasses og udvikles på en måde, så livskvaliteten for de lokale beboere og aktører ikke forringes. Desuden skal der være sammenhænge i lokalisering af nye funktioner og udbygning af infrastrukturen i området.

Gennem kommuneplanen tilvejebringes den fysiske planlægning, der understøtter udviklingen af turismen i Trekantområdet. I forhold til konkret kommuneplanlægning er turisme særligt aktuel når det handler om udlæg og udvikling af ferie- og fritidsanlæg, campingpladser, lystbådehavne og sommerhusområder. Områdets samlede overnatningskapacitet er delvist omfattet af disse kategorier, men selvsagt også af øvrige faciliteter som hoteller, vandrehjem og bed & breakfast, samt Airbnb.

Kommuneplanlægning kan desuden understøtte hverdags- og ferieturismen ved prioriteringer og synergier af ovenstående i forhold til rekreative stier og regionale og nationale ruter.

Kultur og friluftsliv

Trekantområdet udgør på flere måder en funktionel storbyregion. Det gælder særligt i kraft af oplevelsen af et samlet arbejdskraft- og pendlingsområde, hvilket også har en positiv indflydelse på bosætning i området. En anden vigtig bosætningsfaktor er udbuddet af fritidsoplevelser, og herunder er kulturlivet en vigtig brik.

Kultur spiller en stor rolle for borgernes livskvalitet, og det er samtidig et afgørende element for manges identitet. Kulturudbuddet er vigtigt for "det gode liv" på alle niveauer, fra forsamlingshuset i den lille landsby til store events. De enkelte kommuner i Trekantområdet har deres eget kulturliv, som skal fastholdes og udvikles. I sammenhæng kan denne

mangfoldighed profilere området som et kulturelt vækstområde.

Den historiske kultur ses næsten overalt i landskabet og i byerne, hvor der findes vidnesbyrd om menneskelige aktiviteter gennem tusinder af år. Samfundsudviklingen føjer hele tiden nye lag til kulturhistorien, som derfor altid vil være inde i en dynamisk proces. Det betyder i mange tilfælde, at værdifulde spor kan blive udvisket eller ødelagt. For at kunne beskytte og sikre den historiske kontinuitet er det derfor vigtigt at være opmærksom på den kulturhistoriske fortælleverdi, når der planlægges for ændringer i såvel by som det åbne land. Samarbejde med blandt andet Kulturstyrelsen og Nationalmuseet er her af vigtig betydning for sikring og formidling af en kulturarv af både national og international værdi.

4.1 Turisme

4.1.1 Retningslinje for ferie- og fritidsanlæg

Nye ferie- og fritidsanlæg skal placeres i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser, og på en sådan måde, at de indgår i og forbedrer byens rekreative områder.

I den kystnære zone kan der i, eller i umiddelbar tilknytning til større byområder, hvor der i forvejen er mange turistfaciliteter - udlægges arealer til ferie- og fritidsanlæg i overensstemmelse med de generelle retningslinjer for byudvikling.

Arealudpegninger er vist på kort.

Redegørelse for retningslinje 4.1.1

Nye ferie- og fritidsanlæg omfatter ferie- og kursuscentre samt andre overnatningssteder og større turistanlæg.

Kystnærhedszonen er en planlægningszone, hvor kommunalbestyrelsen kan planlægge for bebyggelse efter planlovens regler. Her gælder, at der kun må inddrages arealer til anlæg i kystnærhedszonen, hvis der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær placering. Lokalisering af ferie- og fritidsanlæg i kystnærhedszonen skal endvidere ske efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser og kun i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser og anlæg.

Turismens rekreative muligheder hviler i stort omfang på tilstedeværelsen af attraktive muligheder for ophold, overnatning og aktiviteter i tilknytning til større friluftsanlæg og feriecentre.

De eksisterende anlæg skal udnyttes bedst muligt og gøres tidssvarende ved hjælp af

moderniseringer og udvidelser. I det omfang behovene overstiger de eksisterende muligheder, må der gennem planlægning tilvejebringes de fornødne forudsætninger for at kunne etablere nye anlæg. Sådanne nye anlæg bør fortrinsvis placeres ved eksisterende byer eller ved eksisterende samlinger af ferie- og fritidsanlæg. Der skal i den forbindelse og ved udvidelser tages hensyn til områdernes natur-, landskabs- og miljøinteresser samt til almene rekreative interesser.

Turisterne skal opleve god fremkommelighed og effektive trafikforbindelser. I forbindelse med udvikling af nye ferie- og fritidsanlæg skal det derfor også sikres, at den trafikale infrastruktur fremtidssikres og svarer til den forventede øgede mængde trafik og de forskellige former for transport til/fra og i området.

Det er ambitionen, at forskellige tiltag til at udnytte lokale områders oplevelsesøkonomiske potentialer skal understøtte hinanden og være med til at skabe en synergieffekt, som spreder sig i hele Trekantområdet. Nogle turister forlader ikke feriestedet under deres ophold, mens andre vil opsøge f.eks. de større byer i Trekantområdet for at opleve kulturelle arrangementer, gå på museer og tage på indkøbstur. Eller de vil opsøge naturoplevelser.

I tilknytning til Billund by er der udlagt områder til ressortturisme, og områderne strækker sig på tværs af kommunegrænsen ind i Vejle kommune.

Ifølge Planloven og Sommerhusloven kan der gives tilladelse til, at der i eksisterende overflødiggjorte bygninger i det åbne land indrettes overnatningsfaciliteter (lejligheder/værelser) til erhvervsmæssig udlejning (f.eks. bed & breakfast). Etablering af nye ferieboliger på landbrugsejendomme og andre ejendomme i landzone kræver landzonetilladelse.

De hensyn der er defineret i ovenstående er særligt med til at understøtte henholdsvis verdensmålet om at gøre byer robuste og bæredygtige, samt med til at fremme iværksætteri, kreativitet og innovation, for dermed at understøtte og fremme produktive aktiviteter.

4.1.2 Retningslinje for campingpladser

Etablering af nye campingpladser eller større udvidelser af bestående pladser skal ske på baggrund af en lokalplan.

Etablering af nye campingpladser i kystnærhedszonen må kun ske i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser. Samtidig skal offentlighedens adgang til kysten sikres og udbygges. Uden for kystnærhedszonen kan der normalt udlægges areal til nyetablering eller udvidelse af campingpladser i tilknytning til byerne, når størrelsen tilpasses byerne.

Eksisterende campingpladser og udlagte arealer til nye/udvidelser af campingpladser er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 4.1.2

Ved etablering eller udvidelser af campingpladser skal der lægges vægt på at tilgodese landskabs-, natur- og miljøinteresser. Lokalisering af campingpladser i kystnærhedszonen skal endvidere ske efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser. Ifølge campingreglementet kan der kun etableres nye campingpladser på minimum 100 campingenheder, men såfremt ganske særlige forhold gør sig gældende, kan mindre pladser etableres.

Ved en campingplads forstås et areal, som erhvervsmæssigt eller mere end seks uger om året benyttes til dag- og natophold i telte, hytter og campingvogne m.v.

Faciliteterne på campingpladsen henvender sig primært til dem, der bor på pladsen.

Faciliteterne er ofte en butik, parkeringsarealer, opholdsrum, legepladser, swimmingpool, tennisbaner, mindre supplerende oplevelses-tilbud og tilsvarende mindre anlæg og faciliteter samt en bestyrerbolig.

Planlægning for campingpladser skal i øvrigt ske i henhold til gældende campingreglement, herunder overholde grænser for antal hytter i forhold til antal campingenheder.

Primitive lejr-/teltpladser er ikke omfattet af retningslinjen ovenfor. Primitive overnatningspladser er teltpladser af meget begrænset størrelse (5-8 telte) med minimum af komfort, hvor der for ingen eller lav betaling er mulighed for at overnatte i telt, og hvor opholdet kun er af kort varighed (typisk to nætter). Pladserne ligger normalt på steder, der ikke er tilgængelige med bil eller motorcykel, f.eks. i tilknytning til det regionale cykel- og vandre-stinet og ved større vandløb, hvor der er mulighed for kanosejlads. Primitive overnatningspladser kan også stilles til rådighed af landmænd eller ligge i tilknytning til naturskoler, højskoler eller lignende. Primitive overnatningspladser (teltslagningspladser) er ikke omfattet af campingreglementet og reguleres af de generelle retningslinjer for det åbne land. Arealer, der anvendes til opstilling af maksimalt tre campingenheder i tilknytning til en beboelsesbygning på en landbrugsejendom (bondegårdscamping), er ikke omfattet af campingreglementet.

4.1.3 Retningslinje sommerhusområder

Eksisterende sommerhusområder skal fastholdes til ferieformål.

Nye sommerhusområder må ikke udlægges i kystnærhedszonen. Retningslinjer kan kun fraviges i forbindelse med nye landsplandrektiver for sommerhusområder i kystnærhedszonen.

Uden for kystnærhedszonen kan der etableres nye sommerhusområder i umiddelbar

tilknytning til eksisterende bysamfund eller væsentlige ferie- og fritidsanlæg. Ved planlægning skal områdets natur-, miljø- og landskabsværdier sikres.

De eksisterende sommerhusområder og udlagte arealer til nye sommerhusområder er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 4.1.3

Ifølge Planloven må der ikke udlægges nye sommerhusområder i kystnærhedszonen. Dette betyder også, at der principielt ikke kan ske udvidelse af eksisterende sommerhusområder. Der er dog mulighed for at foretage mindre justeringer af sommerhusområdernes grænser, hvor der er en særlig begrundelse, og det i øvrigt er uproblematisk i forhold til de overordnede landskabs- og naturinteresser og offentlighedens adgang til kysten.

Egentlige nyudlæg af sommerhusområder må kun finde sted i indlandsområder, hvor det kan understøtte eksisterende bysamfund og større ferie- og fritidsanlæg. Sommerhusområderne skal derfor udlægges i tæt fysisk tilknytning til mindre bysamfund eller væsentlige anlæg for ferie- og fritidsformål. En sådan sammenhæng vil gavne såvel det stedlige bysamfund/fritidsanlæg som sommerhusbebyggelsen.

For i særlig grad at tilgodese landdistrikterne skal nye sommerhusområder som udgangspunkt ikke placeres i tilknytning til områdets større byer. Nye sommerhusområder må ikke blive dominerende i forhold til lokalsamfundet, og det skal der derfor tages hensyn til ved beslutningen om sommerhusområdets størrelse og beliggenhed.

4.2 Friluftsliv og idræt

4.2.1 Retningslinje for større fritids- og idrætsanlæg

Trafikskabende anlæg som store idræts- og sportsanlæg med tilhørende faciliteter og lignende skal normalt placeres i eller ved hovedbyerne og centerbyerne.

Der kan placeres golfbaner i kystnærhedszonen, hvis de ikke forringer oplevelsen af kystlandskabet, og de bør som hovedregel samtidig placeres bynært.

Nye golfbaner skal etableres i overensstemmelse med vejledningen "Golf, natur og friluftsliv", og der skal som et resultat af golfbanens anlæg ske en forbedring af den almene rekreative brug af området (stier og opholdsarealer).

Større idræts- og sportsanlæg samt eksisterende og nye golfbaner er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 4.2.1

Der skal være rekreative rum til fritidsformål i både byer og landdistrikter – storbyoplevelser og aktiviteter med naturen lige om hjørnet.

Kommuneplanen skal fastsætte rammer for placering af anlæg til større fritids- og idrætsanlæg. Som udgangspunkt er det væsentligt, at de eksisterende anlæg udnyttes bedst muligt, og at de ved fornødne moderniseringer og udvidelser er tidssvarende. I det omfang behovene overstiger de eksisterende muligheder, må der gennem planlægning tilvejebringes forudsætninger for at kunne etablere nye anlæg.

Ved etablering af nye golfbaner og ved udvidelse af bestående golfbaner bør anlægget tilrettelægges på en sådan måde, at vandforbrug, gødsning og brug af pesticider minimeres. Anlægget bør endvidere udformes sådan, at der skabes gode/forbedrede levesteder for vilde planter og dyr, og således at der

sikres gode adgangsmuligheder for offentligheden.

4.2.2 Retningslinje for rekreative stier og friluftsområder

Der skal i samarbejde mellem statsskovdistrikter, kommuner og private lodsejere og lokale interessenter tilvejebringes de fornødne arealer til en udbygning af stisystemerne, herunder arealer til rekreativt ophold i tilknytning til stisystemer og væsentlige rekreative områder.

Dispositioner, som forhindrer opretholdelsen eller forringer værdien af nationale og regionale vandre- og cykelruter, må ikke foretages.

De eksisterende og planlagte rekreative stier af regional og national betydning er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 4.2.2

Friluftsliv kan opdeles i det almene uorganiserede friluftsliv, hvor folk på egen hånd er aktive i det fri og i det organiserede friluftsliv i f.eks. sportsfiskerforeninger, spejderorganisationer og idrætsforeninger. Dertil kommer en stigende interesse for outdoor-turisme, ofte med mulighed for erhvervsmæssig udnyttelse gennem grejulejning eller faciliterede oplevelser.

De vigtigste områder for friluftslivet er stranden/kysterne, skovene, havet og de store åsystemer. Herudover findes der mange oplevelsesrige og varierede landskaber, som kombineret med de mange mindre veje er særdeles velegnede til vandre- og cykelture. Den rekreative brug af det åbne land skal ske på et bæredygtigt grundlag under hensyntagen til natur, miljø og lokalbefolkning.

Også Hærvejens vandre- og cykelruter løber gennem flere af Trekantområdets kommuner i sin udstrækning fra landegrænsen i syd til Viborg. De skaber med nationalt fokus gode muligheder for lokale oplevelser og faciliteter langs ruten og gennem afstikkere ud i landdistrikterne.

Tæt på byer og feriesteder er det vigtigt at etablere nye naturområder, skove og søer, så de bidrager til områdernes rekreative værdier. Det er vigtigt for friluftslivet, at borgerne kan komme rundt i landskabet. Offentligheden må gå og cykle på veje og stier i det åbne land og i skove. Offentligheden må også færdes langs stranden og på visse udyrkede arealer, der ikke er indhegnede. Det tætte net af mindre veje, markveje evt. suppleret med nye stianlæg er i den forbindelse af stor betydning for friluftslivet.

Eksisterende veje og stier, der har væsentlig betydning for offentlighedens adgang til naturen mv., må som udgangspunkt ikke nedlægges.

4.2.3 Retningslinje for lystbådehavne

Udbygning af lystbådehavne og bådehavne kan finde sted, såfremt nationale interesser og internationale naturbeskyttelsesinteresser er tilgodeset.

Etablering af nye lystbådehavne skal hovedsageligt ske i tilknytning til eksisterende lystbådehavne eller andre havneanlæg herunder bådehavne.

Lystbådehavne er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 4.2.3

Ved lystbådehavne forstås egentlige havneanlæg for lystbåde (benævnes ofte marinaer) samt hertil knyttede faciliteter som f.eks. landarealer til parkering og vinteroplægning samt skibshandel, toilet og bedefaciliteter mv.

Bådehavne har mange træk til fælles med lystbådehavne, men er typisk mindre og ikke så rigt udstyret med faciliteter. Bådehavne omfatter også mindre jollehavne, der ikke huser kølbåde, men alene de små joller, som ellers typisk trækkes op på den åbne kyst efter endt brug.

I lighed med andre anlæg, der nødvendigvis skal placeres ved kysten, er det af stor betydning at friholde den uspolerede kyst for nye anlæg. Derfor skal også lystbådehavne anlægges i umiddelbar sammenhæng med eksisterende havneanlæg.

5. Sammenhængende mobilitet og bæredygtig energiforsyning

Trekantområdet er et vigtigt knudepunkt for mange typer af infrastruktur med forbindelse til Europa, Norden og fordeling ud til Danmark i særdeleshed. Både den infrastruktur, der ligger under jordoverfladen i energi- og forsyningsinfrastrukturen samt den synlige infrastruktur over jorden med vejnettet og jernbaner i alle retninger fra Trekantområdet.

Infrastrukturen i Trekantområdet skal binde byerne sammen trafikalt og forsyningsmæssigt. Infrastrukturen skal tilpasses, så den kan spille en vigtig rolle i den grønne omstilling. De enkelte elementer i infrastrukturen – veje, kollektiv trafik i form af bus- og jernbaneforbindelser, havne og lufthavne og el- og varmeforsyningen i form af vindmøller, solenergi- og biogasanlæg, olie- og gasanlæg samt højspændingsanlæg – skal understøtte hinanden, være bæredygtige og samtidig robuste over for de ændringer, som fremtiden måtte byde på. På den måde skal vi sikre de bedste betingelser for en bæredygtig vækst i forhold til boligudbygning, flere arbejdspladser, fritidsaktiviteter og turisme med mere.

Grøn omstilling af energiforsyning og transport

Den grønne omstilling af samfundet kræver enorme mængder af vedvarende energi og en energiinfrastruktur med passende kapacitet og fleksibilitet. Kommunerne er her helt afgørende for, at globale mål, nationale ambitioner og kommunale klimaplaner kan realiseres – i et krydsfelt mellem borgere, kommercielle aktører og statslige myndigheder. Derfor er det vigtigt med en fælles strategisk tilgang til vedvarende energiforsyning og-infrastruktur.

Trekantområdets grønne vision

Alle kommunerne i Trekantområdet samarbejder om fælles strategisk energiplanlægning. En fælles strategisk energiplan er afgørende for at skabe en bæredygtig, sikker og effektiv energifremtid, der opfylder samfundets behov, samtidig med, at miljøhensyn og erhvervsudvikling og synergier indtænkes på tværs af kommunegrænser i Trekantområdet.

I Trekantområdet har vi en fælles ambition om at være fyrtårn for produktion af grønne brændstoffer og produkter. Vi vil være fælles om videns-udveksling indenfor energi- og ressourceområdet og vi vil være fælles om at påvirke staten til at ændre rammevilkår, som sikrer, at vi når i mål med en klimavenlig energiforsyning.

I Fyrtårnet for produktion af grønne brændsler er omdrejningspunktet opbygningen af Power-to-X faciliteter i både industriel skala og mindre skala, så grøn el i storskala kan omdannes til brint og herefter videreforarbejdes til flydende grønne brændsler. Til videreforarbejdningen kræves store mængder kulstof, som skal opsamles fra relevante kilder eller trækkes ud af luften. Dette skaber et behov for nye infrastrukturer til brint og kulstof. Etablering af infrastruktur til brint er der en national plan for, som indebærer en rørdeling gennem Trekantkommunerne, mens der endnu ikke er en plan for etablering af CO₂-infrastruktur.

Triangle Energy Alliance (TEA) blev stiftet i 2021 og arbejder med at fremme hele værdikæden i Power-to-X fyrtårnet i Trekantområdet. TEA har i januar 2024 28 partnervirksomheder - ligesom alle kommunerne i Trekantområdet er partnere. TEAs vision er at gøre Trekantområdet til et nord-europæisk centrum for produktion af grøn og bæredygtig energi til husholdninger, transport og industri. Partnerskabet arbejder for at spille alle partnere stærkere ved at udbygge og samordne vores eksisterende infrastruktur, viden, teknologi og organisationer.

Grøn energiproduktion og energiforbrug

Den grønne omstilling handler om at gøre os uafhængige af fossile brændsler og i stedet anvende vedvarende energikilder som f.eks. vind- og solenergi, biomasse og geotermisk varme fra undergrunden.

Energiproduktion baseret på sol og vind, kræver større arealer til selve produktionen. Det kræver også, at forbrugssiden effektiviserer, at der bruges mindre energi og at energien bruges smartere. I takt med, at elproduktionen bliver mere og mere fluktuerende, er det desuden vigtigt, at forbrugssiden bliver bedre til at bruge strøm, når vinden blæser og solen skinner

Planlægning og rettidig omhu er vigtig

For at sikre, at der ikke spildes ressourcer i forbindelse med den grønne omstilling, er det vigtigt, at der planlægges og bygges energinfrastruktur med rettidig omhu. Det handler om, at vi sammen kan ændre rammer og regler, som i dag spænder ben for udviklingen, men det handler også om, at vi bruger vores ressourcer rigtigt. Det handler om at sikre ressourcebevidste løsninger for trafik og natur, hvor gentagne opgravninger er til skade for fremkommelighed og biodiversitet.

Trafikal fremkommelighed sikres ved rettidig udbygning

Flere pendler længere og længere til og fra job. Gods transporteres længere end tidligere,

både på veje og skinner. Dette medfører et stigende behov for udbygning af vejnettet og jernbanenet, samtidig med at godstransporter skal koordineres med øvrige jernbaneforbindelser.

Det er på det statslige net af veje og skinner, at de største trafikale flaskehalse opstår og dermed skaber barrierer for fremkommeligheden. Barriererne skyldes især utilstrækkelig kapacitet. Det kan ses på de betydelige trængselsproblemer, der allerede i dag kan iagttages på de centrale dele af det overordnede vejnet i Trekantområdet, og som ifølge prognoser forventes at blive væsentligt forværret de kommende år.

Det er vigtigt for fremkommeligheden, at anlægsinvesteringer og udbygning af både jernbanenet og vejnet gennemføres inden et reelt trængselsproblem opstår. For hvis først der er et trængselsproblem, så vil anlægsarbejder og omkørsler medføre større trængselsproblemer flere steder til gene for flere borgere og med tidsspilde for samfundet som output.

Mellem Give og Haderslev er der planlagt en ny motorvej, som kan aflaste den eksisterende E45 og medføre et mere robust vejnet med en alternativ rute i tilfælde af trafikalt sammenbrud på Østjyske Motorvej. Den politiske aftale om Infrastrukturplan 2035 betyder, at Vejdirektoratet skal bygge motorvej på strækningen fra rute 18 ved Give til Grindstedvej, vest for Billund i perioden 2026 – 2032. I Infrastrukturplan 2035 er også besluttet, at strækningen fra Billund Vest til Haderslev

(forslag Vest 1) kan prioriteres i kommende investeringsplaner efter 2035.

Kommunerne i Trekantområdet vil arbejde hen imod større trafikal fremkommelighed ved at have fokus på og forsøge at forbedre følgende fem tiltag.

1. Udvidelse hele vejen rundt om Kolding
Det har afgørende betydning for både øst-vest og nord-syd trafikken, at der er tilstrækkelig kapacitet på motorvejen rundt om Kolding.

2. Sammenhæng i det østjyske bybånd
Stærke forbindelser i det østjyske bybånd har afgørende betydning for både vækst, mobilitet og sammenhængskraft i Trekantområdet. Det er derfor vigtigt, at E45 udvides til 6 spor fra Kolding til Aarhus. Det er derfor positivt, at der i Infrastrukturplan 2035 er afsat midler til at udvide strækningen fra Vejle til Skanderborg. Men det skaber samti-dig et endnu større behov for at udvide kapaciteten over Vejleflodbroen.

3. Fremtidssikret forbindelse over Lillebælt
Forbindelsen over Lillebælt har kritisk betydning for både landstrafikken og den regionale pendling. Trafikken og trængslen vokser hastigere på den Ny Lillebæltsbro end på landsplan og forbindelsen over Lillebælt er afgørende for dansk forsyningssikkerhed. Der er derfor behov for at fremtidssikre forbindelsen over Lillebælt.

Trekantområdets kommuner er enige om at en tredje Lillebæltsforbindelse bør placeres som en parallelforbindelse, således at natur, miljø og borgere belastes mindst muligt. Samtidig er det vigtigt at den nye forbindelse placeres således, at betjeningen af Fredericia Banegård fortsat kan opretholdes – samt at det fortsat er muligt at udvikle erhvervsarealerne i området.

4. Ny Midtjysk Motorvej
Der er behov for at styrke nord-syd forbindelsen i Jylland – og for at koble Billund Lufthavn op på motorvejsnettet. Den såkaldte Ny

Midtjyske Motorvej (tidligere kaldt Hærvejsmotorvejen) bør derfor fremmes i sin fulde længde.

5. S-tog i Trekantområdet
Trekantområdet er et markant vækstcentrum, som mange pendler ind i og ud af – og på tværs af – hver dag. Der er derfor brug for at styrke mulighederne for effektiv grøn pendling – der både kan aflaste klimaet og vejene. Der bør derfor etableres et stærkt S-togslignende tilbud med korte rejsetider og hyppige afgange.

I trafikken er det ikke kun fremkommeligheden, der skal prioriteres. Vi skal ved alle anlægsprojekter på både vej og bane have sikkerheden for øje, så de nye projekter arbejder hen mod færdselskommissionens målsætninger om færre slemt tilskadedkomne.

Motorvejsnettet alene kan ikke løse kapacitetsudfordringer

Det er afgørende for bosætning og udvikling af virksomheder at sikre høj mobilitet og fremkommelighed på tværs af kommunerne. Derfor er det vigtigt med et fælles blik på, hvordan de strukturelle forudsætninger for en sammenhængende grøn mobilitet kan fremmes. Et smidigt og velfungerende motorvejsnet i Trekantområdet er af afgørende betydning for virksomheder og arbejdstagere, for produktion og beskæftigelse. Hvis ikke motorvejskapaciteten i Trekantområdet kan sikre rettidige leverancer, problemfri pendling og smidig afsætning, så går det ud over Danmarks konkurrenceevne og eksport.

Høj mobilitet og fremkommelighed kommer ikke kun ved at udbygge vejnettet, men også ved at tænke anderledes end det "vi altid har gjort". Det er vigtigt, at borgerne tør ændre deres hverdag og lave samkørsel med nogen tæt på – måske ikke på daglig basis, men engang imellem, eller bruge cyklen samt et offentligt transportmiddel i sin pendling, hvis dagligdagens gøremål tillader det. Udvikling

af fremkommelighed på cykelstierne vil ligeledes kunne få flere kort-distance pendlere over på cykelstierne ved hjælp af elcykler frem for at bidrage til trængsel på vejene. At sikre en høj fremkommelighed er nemmere, hvis der ikke er så mange biler på vejene.

Kommunerne i Trekantområdet har et ønske om, at den kollektive trafik kan være med til at fremme bosætning og erhvervsfremme. Til støtte herfor ønskes etableret en regional

togstation i Erritsø og baneforbindelse mellem Vejle og Billund.

Retningslinjerne understøtter FNs verdensmål i forhold til den trafikale og energiforsyningsmæssige infrastruktur:

- Bæredygtig og robust trafikal infrastruktur af høj kvalitet
- Forbedring af trafiksikkerheden, bl.a. ved at udbygge den kollektiv trafik
- Bæredygtig energi

5.1 Veje

5.1.1 Retningslinje for de overordnede veje

Til planlagte og foreslåede veje reserveres arealer. Nye vejtilslutninger og vejadgange begrænses eller undgås på det overordnede vejnet.

Eksisterende, overordnede veje samt planlagte og foreslåede veje er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 5.1.1

Det overordnede vejnet består af motorveje, andre statsveje og kommuneveje af større betydning. Staten (Vejdirektoratet) er vejbestyrer for motorvejene samt andre overordnede landeveje, mens den enkelte kommune i Trekantområdet bestyrer det resterende vejnet.

Arealreservationer til nye veje skal sikre, at trafikken såvel internt i Trekantområdet som i forhold til de øvrige landsdele samt udlandet kan afvikles så problemfrit som muligt. Der må ikke udlægges arealer til andre formål inden for reservationerne, medmindre det kan dokumenteres, at dette ikke giver anledning til problemer.

Arealreservationerne er inddelt i planlagte og foreslåede veje:

- Planlagte veje omfatter overordnede vejanlæg, hvor der er en fastlagt linjeføring.
- Foreslåede veje omfatter overordnede anlæg, som det overvejes at udføre på længere sigt, sandsynligvis først efter planperiodens udløb.

Det overordnede vejnet bærer størstedelen af biltrafikken i Trekantområdet, hvorfor det er vigtigt af såvel fremkommeligheds- som trafik sikkerhedsmæssige hensyn, at antallet af nye vejtilslutninger og -adgange begrænses til det mindst mulige. Der henvises til vejreglernes anbefalinger om afstande mellem sidevejstilslutninger afhængig af vejklasse.

Støj er en sideeffekt ved veje, som har konsekvenser for naboområder, se retningslinjer for støjkonsekvenszoner.

Kort viser:

- Motorveje
- Øvrige overordnede veje
- Arealreservationer i Statens Vejplan
- Kommunale arealreservationer
- Kommunale forslag til veje

5.2 Kollektiv trafik

5.2.1 Retningslinje for den kollektive trafik

Busdrift

Hvor det er muligt, skal forholdene for busru-tekørsel fremmes i forbindelse med etablering af nye eller ved ombygning af eksisterende vejanlæg, trafikløsninger eller terminalanlæg.

Jernbane

Til såvel planlagte som til mulige kommende jernbaneanlæg, standsningssteder og terminalanlæg reserveres arealer. Ved udvidelse af spornettet eller trafikaktiviteten skal det sikres, at miljøkonflikterne forebygges (støj, vibration, luftforurening).

Jernbanenettet samt forslag til nye standsningssteder er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 5.2.1

Kommunerne i Trekantområdet arbejder for den kollektive trafik mellem de større byer, højfrekvente tog og sammenhængende dør-til-dør trafikløsninger. Det er målet, at kollektiv trafik skal være et reelt alternativ til bil mellem Trekantområdets syv hovedbyer.

Bus- og togdrift

Kommuneplanen rummer ingen arealreservationer i forhold til buskørsel.

Trekantområdets kommuner vil arbejde for, at der udvikles sammenhængende, økonomisk bæredygtige mobilitetsløsninger uden for byerne – tilpasset borgernes daglige behov, der kan indgå i Sydtrafiks og FynBus' kommende trafikudbud. Det kan indebære brug af kombinationer af eksisterende kollektive løsninger og nye teknologier, som f.eks. flextrafik og samkørsel.

Trekantområdets byer skal have hurtige og højfrekvente tog til København, Aarhus og Hamborg.

Der er udarbejdet VVM-redegørelse for en ny banestrækning over Vestfyn. Der er udpeget en interessezone, jf. kort hos Middelfart Kommune. Det indebærer, at alle lokalplansager, byggeansøgninger, landzoneansøgninger, udstyknings m.v., der vedrører arealanvendelse eller ændret udnyttelse af ejendomme inden for interessezonen, skal sendes i høring hos Vejdirektoratet.

Der er ligeledes udarbejdet en VVM-redegørelse for en ny jernbaneforbindelse mellem Vejle og Billund. Projektet afventer, at Folketinget tager stilling til en eventuel etablering.

5.3 Lufthavne

5.3.1 Retningslinje for Billund Lufthavn

Forhold, der skal iagttages i by og på land som følge af Billund Lufthavn:

Indenfor en afstand af 13 km fra Billund Lufthavn bør der af hensyn til flyvesikkerheden ikke etableres anlæg, som tiltrækker fugle og eventuelle yngle- og rastepladser. (Billund Lufthavn skal altid høres).

Der skal ske en høring og indgås en dialog med Billund Lufthavn og Trafikstyrelsen ved etablering af søer, regnvandsbassiner og lignende inden for følgende opmærksomhedszone:

- 3 km langs med startbanen
- 6 km for enden af startbanen.

De hindringsfrie planer for Billund Lufthavn skal respekteres.

Højt byggeri, som ligger under de hindringsfrie planer, skal i høring hos Billund Lufthavn og i visse tilfælde ved Trafikstyrelsen med henblik på dialog om eventuel belysning og lignende på bygningen, så trafikafviklingen i Billund Lufthavn ikke generes.

I og omkring Billund skal belysning på bygninger, veje og stier udføres, så trafikafviklingen i Billund Lufthavn ikke generes.

Lufthavnens planteliste skal indarbejdes i lokalplaner, der ligger indenfor en kilometer radius af Billund Lufthavns landingsbane.

Plantelisten fungerer som et værktøj for lufthavnen i de situationer, hvor der er træer eller buske indenfor lufthavnens område eller i umiddelbar afstand udenfor hegnet.

Ifølge lufthavnens vildtkonsulent er kravet til beplantning kun relevant i en radius på op til ca. en kilometer fra Billund lufthavn. I situationer med et konkret ønske om beplantning

indenfor en radius på en kilometer, sendes dette til Billund Lufthavn, i forbindelse med udarbejdelsen af planen, så Billund Lufthavn har mulighed for at foretage en konkret vurdering af forslaget.

Det er ligeledes vildtkonsulentens vurdering, at der ikke er nogle begrænsninger til beplantning ift. Billund Lufthavn, når afstanden til Billund Lufthavn er større end ca. 1 kilometer, hvis der ikke foretages beplantning med bær- og frugttræer på meget store arealer, ift. tiltrækningen af fugle.

Billund Lufthavns eksisterende og planlagte områder er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 5.3.1

Billund Lufthavn er landets næststørste lufthavn med velfungerende rute-, charter- og godstrafikforbindelser til verdens storbyer og feriedestinationer.

Lufthavnen er centralt beliggende i Vestdanmark og betjener hele Jylland, Fyn og dele af Nordtyskland.

Lufthavnens arealbehov skal sikres i takt med den nødvendige udbygning, ligesom lufthavnens trafikale forbindelser fortsat skal søges udbygget med direkte adgang til landets motorvejsnet og de overordnede veje i det jyske område.

Af hensyn til flyvesikkerheden må der inden for en afstand på 13 km fra Billund Lufthavn ikke etableres anlæg, der kan tiltrække fugle. Den nærmere arealanvendelse fastlægges gennem Billund og Vejle Kommuner lokalplanlægning.

Opmærksomhed henledes på de lovgivningsmæssige bestemmelser om luftfartsafmærkning af vindmøller, benyttelse af laserlys til

udendørs formål og flyvning med balloner og droner (ubemandede luftfartøjer).

Højdegrænseplaner i Billund Lufthavn – diverse oplysninger

Beskrivelsen her knytter sig til opførelse af bygninger, master, ledninger, anlægsarbejde og dertil hørende kraner og lignende samt beplantning og andre luftfartshindringer på de nære arealer ved Billund Lufthavn, det vil sige selve lufthavnsområdet, Billund by og nærliggende landområder.

Ved enderne og langs siderne af start/landingsbanen er der etableret hindringsfrie planer (højdegrænseplaner), som i nødvendigt omfang er tinglyst med servitut om største tilfældige højde.

Højden varierer efter, afstand til lufthavnen, herunder også afstanden til indflyvningslinjerne til lufthavnen.

Langs siderne af banen vil højdebegrænsningen stige med afstanden fra lufthavnen op til en højde på 45 meter over terræn ud til en afstand af ca. 4 km fra lufthavnen. Herfra stiger hindringsplanerne yderligere via en konisk flade til 145 meter over terræn.

Lignende stigning vil ske omkring indflyvningslinjerne til lufthavnen blot med en betydelig mindre stigegradient, hvoraf følger at højdebegrænsningerne vil være mest restriktive på og omkring indflyvningslinjerne øst og vest for banen.

Billund Lufthavn og Trafikstyrelsen holder i et samarbejde med Billund Kommune øje med, at de hindringsfrie planer ikke gennembrydes.

For de arealer, hvor luftfartshindringer i henhold til de hindringsfrie planer højst må være indtil 25 meter over terræn, sikres indflyvningen ved pålæg af servitut mod etablering af luftfartshindringer, der overskrider de højder, der er angivet på de hindringsfrie planer.

For de arealer, hvor luftfartshindringer i henhold til de hindringsfrie planer må være 25 meter eller mere over naturligt terræn, skal ethvert projekt, der vil medføre luftfartshindringer over den grænse, forelægges for Trafikstyrelsen.

Pligten hertil skal respekteres af alle indehavere af rettigheder over det pågældende areal, uanset hvornår retten er stiftet. Pligten tinglyses på ejendommen efter anmodning fra Trafikstyrelsen, der sender en genpart af anmodningen til ejeren.

Fakta

Opmærksomheden henledes på følgende bestemmelser for luftfart:

På flere matrikelnumre i lufthavnens nærhed (herunder i fuglekvarteret i Billund) er der tinglyst servitut om største tilladelige højde.

Hindringsfrie planer generelt:

- EU Forordning 139/2014 Rules for aerodromes
- BL 3-10 Bestemmelser om Luftfartshindringer (herunder BL 3-10A om ændring af BL 3-10)
- BL 3-11 Bestemmelser om luftfartsafmærkning af vindmøller med tilhørende Vejledning

Opmærksomheden henledes på baggrundsmateriale vedrørende fuglekollisioner:

- BL 3-16 Bestemmelser om forholdsregler til nedsættelse af kollisionsrisikoen mellem luftfartøjer og fugle/pattedyr
- Vejledning til flyvepladser vedr. anlæg med risiko for tiltrækning af fugle nær flyvepladser
- Rapport vedr. vådområder, flyvepladser og risiko for bird strikes

Opmærksomheden henledes på baggrundsmateriale vedrørende brug af udendørs laserlys og flyvning med balloner og droner:

- BL 3-41 Bestemmelser om benyttelse af laserlysdstyr til udendørs formål
- BL 7-9 Bestemmelser om ubemandede friballoner (herunder BL 7-9A om ændring af BL 7-9)
- BL 9-4 Bestemmelser om luftfart med ubemandede luftfartøjer, som ikke vejer over 25 kg

Figur 6.: Fakta boks vedr. bestemmelser for luftfart.

5.3.2 Retningslinje Flyvestation Skrydstrup

Flyvestation Skrydstrup skal sikres arealmæssig mulighed for, at gældende sikkerhedsmæssige krav kan opfyldes.

Arealanvendelsen ved flyvestationen kan tilpasses Forsvarets aktuelle operative behov.

Ved planlægning for arealudvidelser med et større antal starter og landinger eller ændringer i maskintyper, skal der tages de nødvendige hensyn med henblik på at forebygge miljøkonflikter i forhold til tilgrænsende arealanvendelser.

Inden for en afstand af 13 km fra Skrydstrup Flyvestation bør der af hensyn til flyvesikkerheden ikke etableres anlæg, som tiltrækker fugle, således at der er risiko for, at fuglene overflyver flyvepladsen på vej mellem disse anlæg og eventuelle yngle- og rasteplasser

(Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse skal altid høres).

Flyvestation Skrydstrups eksisterende og planlagte områder er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 5.3.2

Flyvestation Skrydstrup beflyves først og fremmest af Forsvarets luftfartøjer og huser desuden forsvarrets hoveddepot. Men Vojens Lufthavn har også til huse på flyvestationen.

Af flysikkerhedsmæssige grunde skal Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse høres forud for udpegning af vindmølleområder nærmere end 12 km fra forsvarrets flyvestation.

I det område der anvendes til radarindflyvning i 500 fod, skal tekniske anlæg (husstands-vindmøller, radiomaster m.v.) med en

maksimalhøjde over havet på 500 fod – svarende til 152 meter over havet (DVR) forelægges FES.

Haderslev Kommune driver i tilknytning til flyvestationen en civil lufthavn til passagerer og godstrafik. Flyvning og tilrettelæggelse af

aktiviteter skal ske i samråd med FES og i henhold til Forsvarsministeriets bestemmelser.

Der skal redegøres for, at master eller andre høje anlæg ikke påvirker Forsvarsministeriets aktiviteter, herunder radarovervågning samt radio- og telekommunikation m.v.

5.4 Vindmøller

5.4.1 Retningslinje for opstilling af vindmøller

- Udbygning af energiproduktionen fra vindmøller på land kan ske enten ved en sanering og udskiftning i den enkelte vindmøllepark til færre, større og mere effektive vindmøller eller ved udlægning af nye vindmølleområder.
- Opstilling af vindmøller skal ske på baggrund af en lokalplan, der ledsages af visualiseringer af projektet.
- Nye vindmøller må kun opstilles i udpegede vindmølleområder.
- Vindmøllerne skal opstilles i grupper i et let opfatteligt mønster, så oplevelsen i landskabet bliver så harmonisk som muligt. Vindmøllerne skal placeres på rette linjer og med tilnærmelsesvis samme indbyrdes afstand. Ved fem eller flere vindmøller kan møllerne opstilles i en buet række.
- Møller i en gruppe skal have ensartet størrelse (både navhøjde og rotordiameter), udseende, omdrejningstal og omløbsretning samt være trebladet. Alle dele af møllen skal farvesættes med samme lysegrå, ikke reflekterende farve. Der må ikke være reklamer på vindmøllerne, dog tillades vindmølleproducentens firmanavn og logo i begrænset størrelse på nacellen.
- Ved hvert projekt skal forholdet mellem rotordiameter og navhøjde vurderes i forhold til vindmøllernes placering i landskabet. De landskabelige interesser i forhold til bevaringsværdige landskaber, større sammenhængende landskaber samt kulturmiljøer og kulturhistoriske interesser skal prioriteres.
- Rammebestemmelser for det enkelte vindmølleområde fastsætter det tilladte antal vindmøller i hvert område, samt deres maksimale totalhøjde.
- Ved placeringen af møllerne og de tilhørende anlæg, adgangsveje og arbejdsarealer skal arealforbruget minimeres, så de jordbrugsmæssige interesser kan tilgodeses.
- Vindmøller skal placeres uden for sø- og åbnesskyttelseslinjer, beskyttede diger og uden for beskyttelseszoner for fortidsminder.
- Vindmøller må ikke placeres inden for skovens nærzone (30 m). Placering inden for den yderste del af skovbygelinjen (30-300 m) kan kun ske efter en nærmere vurdering.
- Vindmøller skal holde et afstandskrav svarende til minimum vindmøllens totalhøjde i forhold til jernbaner og de overordnede veje. Hvis vindmøller placeres nærmere overordnede veje og jernbaner end 1,7 gange vindmøllens totalhøjde, skal sikkerhedsrisikoen ved placeringen vurderes. For kommuneveje er afstandskravet som udgangspunkt minimum vindmøllens højde.
- Vindmøller inden for indflyvningsplanen til en flyveplads eller vindmøller med en totalhøjde på over 100 meter i totalhøjde må ikke opføres, før Trafikstyrelsen har godkendt projektet og evt. fastsat vilkår om lysafmærkning. Anden belysning af vindmøllerne er ikke tilladt.
- Afstanden fra vindmøllens nærmeste vingespid til radiokæder (sigtelinje mellem masterne) bør være minimum 200 meter.
- Vindmøller skal som minimum placeres i en afstand på 50 meter fra respektafstanden langs jordkabelanlæg.

- Vindmøller skal som minimum placeres i en afstand på vindmøllens totalhøjde fra respektafstanden langs luftledningsanlæg.
- Vindmøller skal som udgangspunkt opstilles i en afstand på minimum to gange møllens totalhøjde fra gasledningen i gastransmissionsnettet. Hvis afstandskravet ikke kan overholdes, skal Energinet forelægges projektet til vurdering.
- Ved driften af anlægget skal det sikres, at ingen nabobeboelser udsættes for skyggekast i mere end 10 timer om året beregnet som reel skyggetid.
- Det samlede støjbidrag for alle de planlagte vindmøller skal sammen med de eksisterende vindmøller i området kunne overholde støjkravene i bekendtgørelsen om støj fra vindmøller.
- Det skal sikres, at vindmøller, der har været ude af drift i mere end et år eller som udgår af varig drift, fjernes

Redegørelse til retningslinje 5.4.1

Opstilling af møller i de udpegede områder skal ske på baggrund af en lokalplanlægning, hvor der gøres rede for de landskabelige, naturmæssige, kulturelle og jordbrugsmæssige interesser samt redegøres for påvirkningen med støj og skyggekast på nabobeboelser. Opstilling af vindmøller skal ske i overensstemmelse med Miljøministeriets bekendtgørelse om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller samt bekendtgørelse om støj fra vindmøller. Se endvidere i støjafsnittet om planlægning af områder for støjfølsom anvendelse.

uden udgift for det offentlige. Ved nedtagning af vindmøller skal tilhørende fundamenter og veje fjernes til en meter under terræn og arealet reableres. Dette skal tinglyses på ejendommen og skal stilles som vilkår i byggetilladelsen og/eller lokalplanen. Det er den til enhver tid værende ejer af ejendommen, der har byrden.

Vindmølleområderne er vist på kort.

Genopførelse og udskiftning

- Ved udskiftning af eksisterende vindmøller skal kommunen vurdere om en udskiftning kræver ny lokalplan og eventuelt en miljøkonsekvensrapport.

Støjkonsekvenszoner

Ved planlægning af store vindmøller skal der fastsættes støjkonsekvenszoner omkring det planlagte areal til vindmøller. Støjkonsekvenszonens udbredelsesområde bestemmes af vindmøllernes støjbidrag. Indenfor støjkonsekvenszonen må der ikke etableres ny støjfølsom arealanvendelse eller ny beboelse i det åbne land.

Støjkonsekvenszonerne er vist på kort.

For at opnå en stor andel vindkraft og samtidig undgå unødigt indvirkning fra vindmøllerne på landskab, natur og naboer skal vindmøller fortrinsvis opstilles samlet i grupper i let opfattede geometriske mønstre.

Vindmøllegrupper skal koordineres landskabeligt med andre vindmøller og vindmølleområder samt øvrige tekniske anlæg. Vindmøllegrupper skal fremtræde adskilte i landskabet med et indbyrdes harmonisk samspil.

Af hensyn til risikoen ved lynnedslag og gensidige påvirkninger skal høje konstruktioner som udgangspunkt placeres i en afstand fra olie- og gastransmissionsledninger på mindst 2 gange konstruktionens maksimale højde.

Hvis høje konstruktioner ønskes placeret nærmere end den angivne afstand, skal ledningsejerne informeres for at kunne vurdere, om jordingsanlægget er tilstrækkeligt eller skal suppleres. I "Cirkulære om lokalplanforslag og zonelovsansøgninger vedrørende arealer indenfor 200 meters afstand på hver side af transmissionsledningerne for olie og naturgas" fremgår det, at kravene til ledningernes konstruktion er forskellige, afhængig af befolkningstætheden, eksisterende bygninger og rekreative områder med videre inden for et areal på 200 meter på hver side af ledningen. Hvis disse forhold ændrer sig, kan det blive nødvendigt at foretage ændringer, f.eks. ved udskiftning af de eksisterende rør med kraftigere rør. Sådanne ændringer af de faktiske forhold kan således få væsentlige økonomiske følger.

De møller, som opstilles i dag, er synlige over store afstande og kan have en væsentlig indflydelse på landskabet omkring dem. Der vil sandsynligvis kunne findes egnede områder til opstilling af møller i alle kategorier af landskaber, men kyst- og morænelandskaberne er ofte mere komplekse og sårbare. Landskabets skala har også betydning, idet et stor-skala-landskab vil være bedre egnet til at opstille store vindmøller i. I mange landskabstyper kan der være særlige geologiske, landskabsmæssige eller kulturhistoriske elementer, der vil være sårbare over for opstilling af vindmøller, og som derfor kræver en særlig stillingtagen.

Som udgangspunkt gælder, at vindmøller skal opstilles uden for områder, der er beskyttet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven. Hvis der opstilles møller i områder, der er udpeget som økologiske forbindelseslinjer og potentiel natur, må møllerne ikke forringe mulighederne for at oprette nye naturområder eller hindre, at der skabes sammenhænge mellem eksisterende naturområder. Ligeledes gælder ved opstilling af møller inden for områder, der er udpeget til lavbundsarealer, at møllerne ikke må

forhindre, at det naturlige vandstands niveau kan genskabes.

For vindmøller, der placeres i nærheden af Natura 2000-områder eller i områder, der indeholder arter, der er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV, skal der laves en konsekvensvurdering i henhold til Habitatdirektivet, hvis det ikke kan afvises, at møllerne vil kunne give en væsentlig påvirkning.

For de udpegede områder med kulturhistoriske værdier er udgangspunktet, at der kun må opstilles møller, hvis de beskyttelses- og bevaringsmæssige interesser ikke tilsidesættes. Inden for områder, der er udpeget som kirkeomgivelser, bør der så vidt muligt undgå opstilling af vindmøller. Uden for kirkeomgivelserne skal forholdene vedrørende indsigt til kirken og udsyn fra kirkegården undersøges nærmere ved opstilling af vindmøller. Eventuelle fortidsminder i vindmølleområdet er omfattet af Museumsloven, og det anbefales, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, inden anlægsarbejdet går i gang.

For afmærkning af vindmøller henvises til BL 3-11, Bestemmelser om luftfartsafmærkning af vindmøller.

Vindmøller må ikke opstilles, så de forstyrrer overordnede radiokædeforbindelser. Som udgangspunkt må der derfor ikke opstilles vindmøller nærmere end 200 meter fra sigtelinjen mellem to positioner i en radiokæde, alt afhængig af radiokædeforbindelsens robusthed. Inden der planlægges for eller gives tilladelse til opstilling af vindmøller inden for radiokædetracéer, skal den pågældende radiokædeoperator derfor høres. Oplysninger om radiokædeoperatører af en bestemt radiokædeposition kan findes på Mastedatabasen.

Ved etablering af nye anlæg skal der redegøres for at master, vindmøller eller andre høje anlæg ikke påvirker Forsvarsministeriets aktiviteter, herunder radarovervågning samt radio- og telekommunikation m.v.

5.4.2 Retningslinje for husstandsmøller

- Husstandsmøller med en totalhøjde på maksimalt 25 meter kan opstilles i landzone på baggrund af en landzonetilladelse, hvis det ud fra en konkret vurdering findes foreneligt med det åbne lands interesser.
- Det skal sikres, at vindmøller, der er varigt ude af drift, fjernes af møllejer, inden et år efter driften er ophørt. Ved nedtagning af møller skal tilhørende fundamenter fjernes til en meter under terræn og arealet reetableres.
- Husstandsvindmøller i landzonen skal opstilles i umiddelbar tilknytning til ejendommens bygninger.
- I og ved landsbyer og andre boligområder kan der være begrænsninger i mulighederne på grund af nærheden til naboer, og i landsbyerne kan der være særlige kulturmiljømæssige hensyn at tage
- **Husstandsmøller, herunder mini- og mikrovindmøller, må ikke opstilles i områder, der er udlagt til boligformål, centerformål eller sommerhusområde.**

Redegørelse til retningslinje 5.4.2

Ved en husstandsmølle forstås normalt en mindre, enkeltstående mølle med en

totalhøjde på under 25 meter, der opstilles i tilknytning til eksisterende bebyggelse i det åbne land. Ved småmøller forstås normalt enkelt placerede møller med et rotorareal på enten op til 1 m² (mikromøller) eller et rotorareal på 1-5 m² (minimøller).

Vindmøller under 25 meters totalhøjde (målt fra terræn til vingespids i topstilling) i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygningsanlæg kræver tilladelse efter Planlovens landzonbestemmelser. En placering i umiddelbar tilknytning til en ejendoms eksisterende bygninger svarer som udgangspunkt til en afstand på maksimalt 20 meter, så bebyggelsen sammen med husstandsvindmøllen opleves som en samlet enhed, deraf betegnelsen husstandsvindmølle. I sagsbehandlingen skal der tages størst muligt hensyn til nabobeboelser og til øvrige interesser, der er knyttet til anvendelsen af det åbne land, herunder især de landskabelige værdier. Landskabsanalyser og visualiseringer skal i tvivlstilfælde sikre, at der ved opførelse af husstandsmøller tages de nødvendige landskabelige hensyn.

Opstilling af minimøller eller mikromøller i tæt bebyggede områder kan give støj-og visuelle gener. Derfor gives der som udgangspunkt ikke byggetilladelse i områder til bolig-og centerformål. Hvad angår egentlige vindturbiner, kan der være større mulighed for under særlige omstændigheder at integrere dem i større bygningers tagkonstruktioner.

5.5 Solenergianlæg

5.5.1 Retningslinje for lokalisering af store fritstående solenergianlæg

Store, fritstående solenergianlæg kan placeres enten i tilknytning til bymæssig bebyggelse eller i det åbne land.

Store, fritstående solenergianlæg i det åbne land skal som udgangspunkt placeres på landbrugsarealer uden natur-, landskabs- eller kulturhistoriske interesser. Hensynet til forsvarets og de jordbrugsmæssige interesser skal også varetages.

Store hegnede anlæg må ikke enkeltvis eller ved flere enkeltliggende anlæg skabe barrierer for vildtets passage i landskabet eller hindre offentlighedens adgang til den omgivende natur.

Solenergianlæg bør opstilles i en afstand på mindst 150 meter fra sommerhusområder, afgrænsede landsbyer, kolonihaver og boliger, hvor der alene planlægges for opstilling af solceller på én side af beboelsen. Hvis der planlægges for opstilling af solceller på mere end én side af en beboelse, bør der fastsættes en længere afstand på baggrund af en konkret vurdering. Afstandskravet gælder ikke for ejeren af solcelleanlæggets egen beboelse. Afstandskravet kan fraviges på baggrund af en konkret vurdering af de stedspecifikke forhold.

Landsbyer, spredt bebyggelse og fritliggende boliger skal friholdes for opstilling af solenergianlæg i mindst én retning. Der må ikke komme blændegener fra solcellepanelerne.

Beplantning skal afskærme anlæggene i forhold til naboer, veje, og øvrige interesser i det åbne land. Beplantningens omfang, højde med mere fastlægges i lokalplanlægningen.

Projekter, som giver nye muligheder for at forbinde natur- og landskabsområder eller som bidrager til at tjene klimatilpasningsmæssige, miljømæssige eller rekreative formål, vil blive vægtet højt. Det samme gælder anlæg, som kan bidrage til en lokal forankring eller som kan placeres i tilknytning til eksisterende tekniske anlæg som f.eks. biogasanlæg og vindmøller.

Ansøger skal i forbindelse med ansøgningen redegøre for tilslutning af solenergianlægget til det kollektive elforsyningsnet eller anden afsætning af energiproduktionen fra solenergianlægget senest tre år efter, at plangrundlaget foreligger.

Store, fritstående solenergianlæg skal afstemmes med natur-, landskabs- eller kulturhistoriske interesser. Der skal endvidere i planlægningen ske en afvejning i forhold til de landbrugsmæssige interesser i området. Desuden skal anlæggene placeres under hensyn til nationale anlæg, og her er særligt infrastruktur som statsveje, jernbaner, lufthavne samt infrastruktur til varetagelse af energiforsyning og forsvarets interesser relevant.

Solenergianlæg har en forventet levetid på ca. 30 år. Derfor skal det sikres, at arealerne til opstilling af solenergianlæg i det åbne land forbliver i landzonen og kan reetableres til natur- eller landbrugsformål efter drift.

Redegørelse til retningslinje 5.5.1

Danmark har et klimamål om at nå en reduktion på 70 % af CO₂-udledningen i 2030. Det skal nås ved en grøn omstilling, hvor energiproduktionen og energiforbruget baserer sig på vedvarende energi som vind, sol og biogas. Kommunerne har implementeret det overordnede statslige mål i DK2020-klimaplaner.

I Folketinget blev der i 2022 indgået en politisk delaftale om mere grøn strøm, der skal sikre rammevilkår, som kan muliggøre en

firedobling af den samlede produktion fra solenergi og landvind frem mod 2030. Det forventede, fremtidige energiforbrug er imidlertid en dynamisk størrelse, da behovet kan øges væsentligt i takt med, at der f.eks. etableres Power-to-X anlæg. Derfor kan det være vanskeligt for den enkelte kommune præcist at vide, hvor meget areal, der skal bruges til VE-anlæg frem mod 2030.

Solenergianlæg, der både kan være solfangeranlæg, som producerer varme, og solcelleanlæg, som producerer strøm, er arealkrævende og medfører væsentlige ændringer i det bestående miljø ved opstilling i det åbne land. Det er derfor vigtigt at placere dem hensigtsmæssigt i forhold til naboer og i forhold til de landskabs-, natur- og kulturhistoriske interesser, der knytter sig til det åbne land. Omvendt kan solenergianlæg, der anbringes på arealer, der hidtil har været dyrket landbrugsmæssigt, give nye muligheder. Etablering af passager gennem de tekniske anlæg kan forbinde natur- og landskabsområder og medvirke til bedre ledelinjer og flere trædesten for dyr og planter. På tørbundslande kan der være mulighed for udsåning af frøblandinger med blomstrende urter til gavn for insekter. Restarealer i forbindelse med planlægning af solenergianlæg kan indgå i projekter, der tjener naturmæssige, klimatilpasningsmæssige eller rekreative formål. Det er vigtigt, at projekterne har en lokal forankring, der kan bidrage til en positiv udvikling af lokalsamfundene.

Bekendtgørelsen om planlægning af lokalpligtige solcelleanlæg i det åbne land angiver nogle vejledende afstandskrav til boliger, sommerhusområder, kolonihaver og afgrænsede landsbyer. Retningslinjen følger bekendtgørelsens vejledning om, at der ved lokalplanlægning bør fastlægges en afstand på 150 meter til sommerhusområder, kolonihaver, afgrænsede landsbyer og boliger, hvor solcellerne kun opstilles på én side. Hvis solcellerne opstilles på mere end én side af en bolig, kan der tages udgangspunkt i

bekendtgørelsens vejledende krav til afstand ud fra en konkret vurdering af den eksisterende beplantning, terrænforhold og andre lokale forhold.

Retningslinjen gælder store solenergianlæg, der kræver en egentlig planlægning. Anlæggene vil som udgangspunkt være lokalplanpligtige, hvis de producerer mere strøm end til eget forbrug eller hvis udformning, størrelse og placering af store fritstående solenergianlæg har en afgørende betydning for, hvor meget anlæggene påvirker landskabet, herunder betydningsfulde landskabstræk. Derfor skal anlæggene tilpasses det konkrete områdes landskab og som udgangspunkt placeres uden for bevaringsværdige landskaber, større sammenhængende landskaber og udpegede geologiske interesseområder.

Desuden skal opmærksomheden være på arealer, hvor afskærmende beplantning har begrænset effekt på f.eks. skrånende arealer eller bakkede arealer.

Det skal endvidere sikres, at store hegnede solenergianlæg ikke skaber barrierer for vildtets bevægelse i landskabet. Faunapassager skal som udgangspunkt placeres langs naturlige ledelinjer og have en bredde, som tilgodeser vildtet i området. Bredden skal konkret vurderes, men være minimum 20 meter bredt for råvildt og gerne bredere, hvis der er tale om dåvildt eller kronvildt. I anlæg på mere end 50 ha sammenhængende areal skal der etableres nye faunapassager, som bør tilplanlægges med buske og mindre træer.

For solenergianlæg, der opstilles inden for særlige drikkevandsområder (OSD) eller inden for vandindvindingsoplande, skal der redegøres for, at anlægget ikke udgør en trussel for grundvandet.

Det forudsættes, at arealerne til opstilling af solenergianlæg i det åbne land forbliver i landzonen og kan reetableres til natur- eller landbrugsformål efter drift. Derfor skal det

sikres, ved tinglysning eller vilkår i byggetilladelsen og/eller lokalplanen, at solenergianlæg, der har været ude af drift i mere end et år eller som udgår af varig drift, fjernes uden udgift for det offentlige. Det er den til enhver tid værende ejer af ejendommen, der har ansvar.

Det er vigtigt, at der i hvert enkelt tilfælde tilvejebringes den bedst mulige løsning, både teknisk og i forhold til omgivelserne. I planlægningen vil der blive lagt vægt på, at anlæggene bliver opstillet i sammenhængende og velafgrænsede enheder. Landskabsanalyser og visualiseringer skal sikre, at der tages de nødvendige hensyn til naboer og til interesserne i det åbne land.

Solenergianlæg kan etableres på tagflader på landbrugsbygninger eller store erhvervsvirksomheder, eller kan opstilles fritstående i tilknytning til bymæssig bebyggelse, andre tekniske anlæg eller i det åbne land. Ved byerne kan der f.eks. være uudnyttede erhvervsarealer eller restarealer mellem byen og de større veje, som vil kunne bruges til solenergianlæg.

Desuden skal anlæggene placeres under hensyn til nationale anlæg, og her er særligt infrastruktur som statsveje, jernbaner, lufthavne samt infrastruktur til varetagelse af energiforsyning og forsvarsinteresser relevant.

5.6 Biogasanlæg

5.6.1 Retningslinje for lokalisering af biogasanlæg

Interesseområderne for lokalisering af biogasanlæg er særligt egnet til placering af fælles biogasanlæg til behandling af husdyrgødning. I interesseområderne skal anden anvendelse, der kan være i konflikt med produktion af biogas, så vidt muligt undgås.

Lokalisering af biogasanlæg kan ske både inden for og uden for interesseområderne. Der lægges vægt på, at placering og udformning er hensigtsmæssig i forhold til natur, miljø, landskab og naboer.

Interesseområderne for lokalisering af biogasanlæg er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 5.6.1

I Danmark er det et nationalt mål at gøre landet uafhængigt af fossile brændsler i 2050, og energiproduktionen skal derfor omstilles til vedvarende produktionsformer som vind, sol, biomasse og geotermi. Det er et overordnet mål, at Danmarks energiforsyning i 2050 skal hvile på 100 % vedvarende energi samtidig med, at forsyningssikkerheden opretholdes. Flere energiaftaler siden har opstillet økonomiske rammebetingelser, som skal øge produktionen af biogas. Biogas kan indgå som en del af kraftvarmeproduktionen eller sendes ud på naturgasnettet. Alternativt kan biogassen kombineret med andre teknologier og processer omdannes til flydende brændstof.

Biogas erstatter fossile brændsler og reducerer dermed CO₂-udledningen. I tillæg hertil er der en positiv klimaeffekt ved mindre tab af metan i landbruget.

I Trekantområdet er der fortsat et stort potentiale for biogasproduktion baseret på husdyrgødning. For at fremme udviklingen af biogasproduktion vil kommunerne i Trekantområdet arbejde for, at så meget som muligt af

den eksisterende gylle udnyttes til biogasproduktion. På baggrund af data om husdyrgrundlaget i Trekantområdet er der udpeget en række interesseområder, som i forhold til den tilgængelige biomasse, afstanden mellem husdyrproduktionerne og biogasanlægget samt afstanden mellem anlæggene internt, vil være særligt egnede til fælles biogasanlæg. Det er hensigten, at så mange landmænd som muligt skal have en passende afstand (maksimalt 15-20 km) til et biogasanlæg.

Der er udpeget 12 interesseområder for biogasanlæg. Interesseområderne er vurderet i forhold til byudvikling, natur, miljø, landskabsinteresser samt beliggenheden i forhold til det overordnede kommunale vejnet og naturgasnettet. Ifølge de statslige udmeldinger er biogasanlæg ikke kategoriseret som et potentielt grundvandstruende anlæg.

For at sikre udnyttelsen af interesseområderne til fælles biogasanlæg forventes der ikke i indeværende planperiode udlagt områder til byudvikling, nye skovrejsningsområder og større fritidsanlæg af permanent karakter inden for interesseområderne. Eksisterende skovrejsningsområder inden for interesseområderne bevares.

Det vil være muligt at placere fælles biogasanlæg på særligt egnede arealer uden for interesseområderne. F.eks. kan placering i tilknytning til eksisterende erhvervsområde være fordelagtig, såfremt anlægget kan modtage affald fra nærliggende virksomheder, såsom slagterier eller lignende, eller vil kunne afsætte gas til nærliggende kraftvarmeanlæg.

Den endelige placering af biogasanlæg sker gennem en detaljeret planlægning i den enkelte kommune baseret på en konkret projektansøgning. Planlægningen skal sikre, at der tages hensyn til naboer, så de ikke påvirkes væsentligt af støj og lugt fra anlægget. Endvidere er det afgørende, at anlæg, arkitektur og landskab tænkes sammen, så de

landskabskvaliteter, der gør sig gældende i det enkelte område, styrer udformningen, og anlægget påvirker det omkringliggende landskab mindst muligt.

Ved etablering af nye anlæg skal der redegøres for at master, vindmøller eller andre høje anlæg ikke påvirker Forsvarsministeriets aktiviteter, herunder radarovervågning samt radio- og telekommunikation m.v.

5.7 Olie- og gasanlæg

5.7.1 Retningslinje olie- og gasanlæg

Naturgasnettet i Syd-og Sønderjylland

Omkring de idriftsatte gastransmissionsledninger Nybro-Egtved, Frøslev-Egtved I og II, Egtved-Lillebælt, Taulov-Skærbækværket, Baltic Pipe og Lillebælt-Storebælt er der udlagt en observationszone omkring ledningsmidten. Inden for denne zone skal Energinet underrettes om lokalplanforslag, der åbner mulighed for ny bebyggelse eller ændret anvendelse af arealer og bygninger. Energinet skal endvidere høres, inden der meddeles tilladelser efter særlovgivning til bebyggelse eller ændret anvendelse af arealer og bygninger inden for observationszonen.

Kompressorstation ved Egtved

Der udlægges en indre sikkerhedszone på 100 meter omkring de 80 bar overjordiske trykbærende anlæg. Inden for denne zone må der ikke reserveres areal eller gives landzonetilladelse til byggeri og anlæg. Der udlægges en ydre sikkerhedszone på 200 meter omkring de 80 bar overjordiske trykbærende anlæg. Inden for den ydre zone kan der ikke reserveres areal eller gives landzonetilladelse til boligbyggeri i mere end én etage, institutioner for børn, ældre, syge eller handicappede, brandfarlig virksomhed eller oplagring af brandfarlige materialer.

Olieanlæg

Der skal reserveres et areal til en rørledning for råolie og kondensat fra Fredericia til Lillebælt. Reservationszonen udgør et 40 meter bredt bælte. Det reservede areal skal friholdes for bolig- og erhvervsformål og andre foranstaltninger, herunder rekreative anlæg.

Eksisterende og planlagte transmissionsledninger samt arealreservationer i forbindelse med olie- og gasanlæg er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 5.7.1

Reservationen af nye transmissionsledninger til gas ophæves, når linjeføringen er endeligt fastlagt, og erstattes med sikkerhedszoner efter de gældende bestemmelser. På arealer, der er omfattet af reservationer, må der ikke udlægges arealer til byformål m.v., gives tilladelse til opførelse af boliger, institutioner eller erhverv eller iværksættes andre tiltag, som kan hindre etableringen af transmissions- og fordelingsledningerne.

Der er ved transmissionsledninger til gas en observationszone (Class Location zone) på 200 meter fra transmissionsledningen. Denne zone betyder, at kommunerne ved planlægning inden for denne zone er pligtig til at sende planforslag i høring hos ejeren af en given ledning.

Omkring kompressorstationen ved Egtved er der udlagt indre og ydre sikkerhedszoner, inden for hvilke retningslinjen fastlægger, hvilke anlæg eller aktiviteter, der ikke kan etableres eller finde sted.

Fra oliefelterne i Nordsøen er der etableret en råolieledning til Ørstedes olieterminal i Fredericia. Da det på længere sigt kan blive aktuelt at forlænge olieledningen til danske raffinaderier eller til udskibningssted ved Lillebælt, er der foretaget en arealreservation for en ledning fra olieterminalen til strandkanten ved Lillebælt.

5.8 Højspændingsanlæg og antennemaster

5.8.1 Retningslinje for højspændingsanlæg

Der reserveres 200 meter brede arealer til fremføring af planlagte højspændingsforbindelser med en spænding på 400 kV og 150 kV.

På arealer, der er omfattet af reservationerne, må der ikke udlægges areal til byformål m.v., gives tilladelse til opførelse af boliger, institutioner eller erhverv eller iværksættes andre tiltag, som kan hindre etableringen af højspændingsforbindelserne.

For høje genstande som f.eks. vindmøller, antenner, skorstene med videre gælder følgende:

- De bør som minimum placeres i en afstand på genstandens fulde totalhøjde fra respektstanden langs luftledningsanlæg
- De bør ikke placeres nærmere end 50 meter fra respektstanden til elkabelanlæg (jordkabler)

Arealerne er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 5.8.1

Eltransmissions eksisterende elanlæg er sikret ved uopsigelige tinglyste rådighedsservitutter. Det betyder bl.a., at der indenfor en given afstand til luftledningsanlæggene ikke uden meddelt dispensation fra ledningsejer kan etableres anlæg af nogen art.

Elanlæg har en lovmæssig beskyttelse i Elsikkerhedslovens "Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af elektriske anlæg" (BEK nr. 1114 af den 18.08.2016), § 20 som regulerer elektriske anlæg og andre objekters nærhed til hinanden: "*Elektriske anlæg og andre objekter må ikke anbringes så nær hinanden, at der derved kan opstå fare.*"

Stk. 2. Ved anbringelse af andre objekter i nærheden af bestående elektriske anlæg skal

eventuelle afstandskrav til det elektriske anlæg overholdes.

Stk. 3. Det elektriske anlæg eller objekt, der anlægges sidst, skal placeres under hensyntagen til det allerede placerede".

Høje objekter:

Elanlæg og høje objekter må ikke komme hinanden så nær, at der kan opstå fare eller ske skade for personer og elanlæg eller true forsyningssikkerheden, hvorfor Eltransmission anbefaler følgende sikkerhedsafstand mellem elanlæg og elektrisk ledende høje objekter, f.eks. vindmøller, antenner og lysmaster:

Høje objekter nær Eltransmissions luftledningsanlæg bør som minimum placeres i en afstand på objektets fulde totalhøjde fra respektstanden langs luftledningsanlægget. Respektstanden som er fastsat for at give betryggende sikkerhed ved arbejde i nærheden af elforsyningsanlæg eller ved uheld og ulykker. Respektstanden er beskrevet i 'Bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i nærheden af elektriske anlæg', BEK nr. 1112 af den 18/08/2016.

Solcelleanlæg:

Der kan ikke placeres solcelleanlæg i servitutarealet for elanlæg, da ledningsejer til enhver tid skal kunne komme uhindret ind til vores anlæg for at foretage eventuelle reparationer samt almindeligt servicearbejde.

Beplantning:

I servitutarealet for luftledningsanlæg tillade ikke skovrejsning samt beplantning med træer og buske, der må antages at blive højere end 3 meter. Træer og buske over 3 meter over terræn vil overskride respektstanden til vores luftledninger, hvormed der kun kan arbejdes efter arbejdsinstruks fra ledningsejer. Beplantning uden for servitutarealet, kan ske såfremt det sikres, at træer og buske ikke kan vælte og beskadige elanlægget.

Kommuneplanerne skal reservere arealer til planlagte højspændingsledninger.

Når ledningsføringen er endeligt fastlagt, ophæves reservationerne og erstattes med sikkerhedszoner efter gældende bestemmelser.

Nye 400 kV-ledningsanlæg kan normalt fremføres som luftledninger i det åbne land, når det kan ske uden at komme i konflikt med særlige nationale naturinteresser. Trekantområdet vil arbejde for, at 400 kV-luftledningerne kabellægges.

Nye ledningsanlæg på 150 kV og derunder skal som hovedregel kabellægges. Luftledninger bør kun overvejes i særlige tilfælde som f.eks. første trin i en senere 400-150 kV-kombiledning og eventuelt i tilfælde med meget store behov for overføringsevne på 150 kV-niveau over større afstande.

Saneringer i det eksisterende højspændingsnet bør så vidt muligt foregå efter den saneringsplan, som er aftalt med transmissionselskaberne.

5.8.2 Retningslinje master og antenner

Nye sendemaster og antenner skal så vidt muligt placeres i områder, der er udlagt til erhvervsformål eller placeres på eksisterende master eller høje bygninger.

Der kan normalt ikke opstilles master o. lign. i internationalt beskyttelsesområde, naturområde og værdifulde bevaringsværdige kyst- og landskabsområder.

Master og antenner skal nedtages senest et år efter, at anvendelsen er ophørt. Dette skal stilles som et vilkår i forbindelse med en tilladelse.

Redegørelse til retningslinje 5.8.2

Da master og antenner kan være markante i landskabet, er det vigtigt, at der tages hensyn til natur og landskab i det åbne land, når der skal placeres nye master og antenner. Derfor skal master og antenner forsøges placeret i eksisterende erhvervsområder eller på høje bygninger og anlæg, som allerede er markante i landskabet.

Hvis ovenstående ikke kan realiseres, skal ansøger dokumentere, hvor en given placering i det åbne land er absolut nødvendig, og hvordan en eventuel antenne eller mast vil påvirke oplevelsen af landskabet. Landskabsanalyser og visualiseringer skal i tvivlstilfælde sikre, at der ved placering af nye master og antenner i det åbne land tages de nødvendige landskabelige hensyn.

Der skal ved placering af master og antenner endvidere tages hensyn til Billund Lufthavn, Flyvestation Skrydstrup og øvrige flyvepladser.

Master og antenner samt disses fundamenter skal nedtages senest et år efter, at anvendelsen er ophørt. Dette skal stilles som et vilkår i forbindelse med en tilladelse.

Ved etablering af nye anlæg skal der redegøres for at master, vindmøller eller andre høje anlæg ikke påvirker Forsvarsministeriets aktiviteter, herunder radarovervågning samt radio- og telekommunikation m.v.

6. Miljøforhold

Trekantområdet skal sikre balancen mellem forudsætningerne for fortsat at kunne udvikle sig som funktionel byregion med velfungerende infrastruktur og driftigt erhvervsliv og samtidig sikre fundamentet for det gode liv for den enkelte borger.

Støj kan have en række uønskede virkninger. I Trekantområdet skal den enkelte borger så vidt muligt sikres mod sundhedsskadelig støj. Støjende anlæg, virksomheder og aktiviteter skal placeres og drives, så de ikke generer omgivelserne. Der skal sikres områder i det åbne land, hvor det er muligt at opleve naturens stilhed, og i byerne skal der sikres rekreative områder med en relativ stilhed.

Der skal samtidig sikres placeringsmuligheder til støjende virksomheder og anlæg, herunder skal der sikres mulighed for etablering og udvidelse af større infrastrukturanlæg. Forsvarets behov for øvelsesområder med støjende aktiviteter skal også tilgodeses.

Luftforurening kan påvirke menneskers helbred og gør skade på naturen. Miljøfølsom anvendelse og miljøbelastende aktiviteter skal derfor etableres i passende indbyrdes afstand, således at miljøgener så vidt muligt undgås.

Støj og luftforurening

Mange mennesker oplever støj som en af de største miljøbelastninger i byerne, men også uden for byerne giver støj anledning til gener både i forhold til boliger og i forhold til natur- og landskabeligt værdifulde områder. Mulige støjklinder er veje, jernbaner, havne, lufthavne, virksomheder, forlystelsesparker, vindmøller, skydebaner, motorsportsanlæg, forsvarrets øvelsesområder med videre. Det kan være forbundet med helbredsmæssige konsekvenser at være udsat for støj. For særligt trafikstøj kan konsekvenserne være alvorlige.

Luftforurening i form af lugt, støv og anden luftforurening udgør ligeledes en

miljøbelastning for omgivelserne. Hvor støv og luftforurening i form af emissioner kan have sundhedsskadelige konsekvenser, betragtes lugt fra virksomheder og husdyrbrug ikke som forurening, men som en gene.

Trekantområdet skal via planlægning medvirke til at forebygge, at der opstår konflikter mellem støjende eller luftforurenende og støj- og miljøfølsomme aktiviteter og anvendelser. Dette for at sikre menneskene mod støj og luftforurening, men også for at sikre virksomheder mod etablering af f.eks. naboboliger, som vil være med til at skærpe miljøkravene til virksomheden og eventuelt lukke den på længere sigt.

6.1 Støj forhold

6.1.1 Retningslinje for støjkonsekvenszoner

Støjbelastede områder må ikke udlægges til støjfølsom anvendelse. Omkring anlæg eller aktiviteter, der kan give væsentlige støjgener for omgivelserne, udlægges støjkonsekvenszoner, hvor der kan forekomme støjniveauer, der overskrider de vejledende grænseværdier. I støjkonsekvenszoner kan der ikke udlægges områder til støjfølsom anvendelse (som f.eks. boliger), før det er dokumenteret, at det samlede støjniveau er acceptabelt. Der udlægges støjkonsekvenszoner om planlagte og allerede eksisterende arealer og anlæg for:

- Overordnede veje
- Jernbaner
- Lufthavne
- Vindmøller
- Motorbaner
- Skydebaner
- Grusgravområder
- Områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav
- Forsvarets skydebaner, øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner samt militære flyvestationer

Støjkonsekvenszonerne kan ses på kort.

Redegørelse til retningslinje 6.1.1

Formålet med udlæg af støjkonsekvenszoner er at sikre, at støjforholdene undersøges ved planlægning af nye støjfølsomme områder nær aktiviteter eller anlæg, der kan være støjende.

I støjkonsekvenszonerne gælder, at ændret arealanvendelse kræver skærpet opmærksomhed på støjforholdene. Områderne er ikke nødvendigvis støjbelastede, men en placering i nærheden af aktiviteter eller anlæg, der kan være støjende, gør det nødvendigt med en særlig støjvurdering. Støjkonsekvenszonen kan også skyldes, at der er planlagt – men endnu ikke etableret – et støjende anlæg (f.eks. en arealreservation til en vej eller et

område planlagt til placering af vindmøller). Der kan ikke udlægges områder til støjfølsom anvendelse, før det er dokumenteret, at det samlede støjniveau er acceptabelt.

Støjkonsekvenszonerne for de forskellige typer af ekstern støj er udlagt efter de respektive gældende vejledende grænseværdier for placering af boliger. Ønskes der placeret andre former for støjfølsom anvendelse end boliger, skal den konkrete anvendelse indgå i vurderingen (se faktaboks).

Støjkonsekvenszonerne er i hovedtræk fastsat ud fra erfaringstal eller beregningsmodeller. Med undtagelse af støjkonsekvenszonen langs statens veje, som er baseret på en støj-kortlægning (beregning), er der således ikke taget højde for faktiske terrænforhold, eventuelle støjafskærmninger, afskærmende bebyggelse eller lignende i kortlægningen af støjkonsekvenszonerne for de forskellige typer af ekstern støj. Dog er der for visse anlæg anvendt oplysninger fra de støjberegninger, der har ligget til grund for miljøgodkendelsen.

Overordnede veje

Støjkonsekvenszonerne langs de overordnede veje omfatter statens veje (motorveje, motortrafikveje m.v.) samt kommunale hovedlandeveje.

De vejledende grænseværdier for vejtrafikstøj er beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 4/2007 "Støj fra veje". For boligområder ligger den vejledende støjgrænse på 58 dB. Grænseværdierne for andre støjfølsomme anvendelser fremgår af vejledningen.

Grænseværdierne er til planlægningsbrug og anvendes ved planlægning af nye boligområder langs eksisterende veje, men lægges også til grund, når støjulemper ved eksisterende boliger langs eksisterende veje skal vurderes. Ved planlægning af nye vejanlæg og vejudbygninger bør der tages hensyn til

støjkonsekvenserne og sikres det lavest mulige støjniveau i eksisterende støjfølsomme områder.

Ved en konkret vurdering må der tages hensyn til den forventede udvikling af trafikken – dels en fremskrivning og dels en vurdering af, om byudvikling eller trafikomlægninger vil have særlig indflydelse på trafikmængden.

I henhold til Bekendtgørelse om kortlægning af ekstern støj og udarbejdelse af støjhandlingsplaner, BEK nr 2092 af 18/11/2021 er Transportministeriet ansvarlig for at udarbejde støjkort for større veje. Støjkortlægningen fremgår af Miljøstyrelsens støjkort

I det omfang kommunerne gennemfører supplerende støjkortlægning på andre vejstrækninger vil støjkonsekvensområderne fremgå af kommuneplanens støjkort

Jernbaner og lufthavne

De vejledende grænseværdier for støj fra jernbaner fremgår af et tillæg (juli 2007) til Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1997 "Støj og vibrationer fra jernbaner". For boligområder ligger den vejledende støjgrænse på 64 dB. Grænseværdierne for andre støjfølsomme anvendelser fremgår af vejledningen.

Grænseværdierne er til planlægningsbrug. Der gælder desuden krav til både det maksimale støjniveau (85 dB) og vibrationsniveau (75 dB KB-vægtet accelerationsniveau) ved de enkelte boliger. For at undgå vibrationer er der fastsat en planlægningsmæssig mindsteafstand mellem spormidte og de forskellige støjfølsomme anvendelser (bortset fra nytehaver). Hvis det kan dokumenteres, at vibrationsniveauet kan overholdes, kan der bygges tættere på sporet. Støjkortlægningen er vist på Miljøstyrelsens støjkort.

De vejledende grænseværdier for flystøj er beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning nr.

5/1994 "Støj fra flyvepladser" med senere tillæg. For boligområder ligger den vejledende støjgrænse på 45 dB for almene flyvepladser og 55 dB for lufthavne og flyvestationer. Grænseværdierne for andre støjfølsomme anvendelser fremgår af vejledningen.

Grænseværdierne benyttes til såvel miljøgodkendelse af flyvepladser og lufthavne som til planlægningsbrug. For såvel Billund Lufthavn som Haderslev Flyveplads ved Skovbølling og Kolding Lufthavn er miljøgodkendelsesens støjkurver anvendt til fastlæggelse af støjkonsekvenszoner.

Vindmøller

Der er fastlagt støjgrænser for vindmøller i bekendtgørelse nr. 135 af 7. februar 2019. For enkeltstående ejendomme i det åbne land må den samlede støjbelastning fra vindmøller ikke overstige 44 dB ved en vindhastighed på 8 m/s og 42 dB ved 6 m/s. For støjfølsom anvendelse må den samlede støjbelastning ikke overstige 39 dB ved en vindhastighed på 8 m/s og 37 dB ved 6 m/s.

For områder udlagt til store vindmøller er anvendt en støjkonsekvenszone på seks gange møllernes totalhøjde omkring områderne – uanset om der er opstillet møller i området. For opstillede vindmøller uden for de udlagte områder er støjkonsekvenszonen beregnet ud fra møllernes størrelse (effekt) eller møllernes totalhøjde eller kildestyrke.

Støjende fritidsaktiviteter

De støjende fritidsaktiviteter omfatter primært aktiviteter knyttet til motor- og skydebaneanlæg.

De vejledende grænseværdier for støj fra motorsportsbaner fremgår af Miljøstyrelsens vejledning nr. 2/2005 "Støj fra motorsportsbaner". Der er fastsat forskellige grænseværdier for boligområder, afhængigt af hvor mange dage der køres træning pr. uge. Jo flere træningsdage pr. uge, des lavere er

grænseværdien. De varierer fra 53 dB til 45 dB om dagen og 48 dB til 40 dB om aftenen. Grænseværdierne for andre støjfølsomme anvendelser fremgår af vejledningen.

Støjkonsekvenszonerne for motorsportsbaner er beregnet ud fra de konkrete oplysninger, der er lagt til grund for banernes miljøgodkendelse. For de motorsportsbaner, hvor der mangler oplysninger, er der fastsat en støjkonsekvenszone på 1.000 m, dog 500 m for køretekniske anlæg. For Vojens Speedway Center er der fastsat en støjkonsekvenszone på 2.000 m.

De vejledende grænseværdier for skydebaner fremgår af Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1995 "Skydebaner". Grænseværdierne benyttes både ved miljøgodkendelse og ved planlægning.

De vejledende grænseværdier afhænger af, om der er tale om en nyanlagt eller en eksisterende skydebane. Jo længere skydetid der tillades for skydebanen, des lavere er støjgrænsen. For nye skydebaner varierer grænseværdien mellem 70 dB og 60 dB. Efter kl. 22, er den nede på 55 dB. For eksisterende skydebaner er der højere vejledende grænseværdier, op til 80 dB. Det afgøres i den konkrete sag, hvor meget støjdæmpning der skal udføres på eksisterende skydebaner, da udgangspunktet altid er de vejledende grænseværdier for nye baner.

Støjkonsekvenszonerne for skydebaner er fastsat i henhold til skydebanernes miljøgodkendelse. For ikke miljøgodkendte skydebaner eller skydebaner, hvor der mangler oplysninger, er støjkonsekvenszonen fastsat til 1.000 m. I Haderslev Kommune er disse støjkonsekvenszoner fastsat ved beregning af den anvendte våbentype og et aktivitetsniveau på syv dage pr. uge for den enkelte skydebane.

Erhvervsområder, virksomheder og råstofgrave

Omkring områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav og udlagte områder til råstofgrave er der anvendt en støjkonsekvenszone på 500 m.

For grusgrave udenfor de udlagte graveområder, som er vurderet som særligt støjbelaende, er der udlagt en støjkonsekvenszone på 300 m.

For virksomheder i erhvervsområder udlagt i kommuneplanerne vil støjhensynet indgå i vurderingen af grænsefladen mellem erhvervs- og boligområder. Som udgangspunkt anvendes de planlægningsafstande, der relaterer sig til hvilke virksomhedsklasser, der kan etableres i et givent erhvervsområde (klasse 1-7) jf. Miljøministeriets "Håndbog i Miljø og planlægning – bolig og erhverv i byerne".

Forsvarets arealer

Støjkonsekvenszonerne for forsvarets arealer omfatter skydebaner, øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner samt militære flyvestationer.

De vejledende grænseværdier for flystøj og skydebaner i forhold til boliger er nævnt ovenfor.

Støjkonsekvenszonerne omkring forsvarets skydebaner og øvelsesterræn i Fredericia Kommune er fastsat ved beregning af miljøgodkendelserne (55 dB(C)).

Støjkonsekvenszonerne omkring forsvarets skydebaner i Haderslev Kommune er fastsat ved beregning af miljøgodkendelserne. For Flyvestation Skrydstrup er miljøgodkendelsernes støjkurver anvendt.

Fakta

De vejledende støjgrænser er et udtryk for en støjbelastning, som Miljøstyrelsen vurderer er miljømæssigt og sundhedsmæssigt acceptabel. Der er tale om en afvejning mellem de virkninger, støjen har på mennesker og samfundsøkonomiske hensyn.

Typisk vil de vejledende grænseværdier svare til et støjniveau, hvor omkring 10-15 % af befolkningen (de mest støjfølsomme) angiver at være stærkt generet af støjen. Hvis støjen er lavere end de vejledende grænseværdier, vil kun en mindre del af befolkningen opleve støjen som generende, og den forventes ikke at have helbredseffekter.

Der findes vejledende støjgrænser for de fleste typer af ekstern støj. Da de forskellige typer af støj ikke er lige generende, undersøges de hver for sig. Beregningsmetode såvel som angivelse af grænseværdier (dB) for forskellige arealanvendelser varierer fra støjkilde til støjkilde.

Grænseværdierne udgør grundlaget for myndighedernes vurdering af støjforurening. Grænseværdierne er vejledende, og

myndighederne kan lempe eller skærpe dem i konkrete afgørelser, hvis særlige forhold taler for det.

I forhold til fysisk planlægning udlægger myndighederne den støjkonsekvenszone omkring veje, jernbaner, skydebaner og andre støjkloder, hvor støjen er højere end de vejledende støjgrænser.

I støjkonsekvenszonen må der ikke bygges eller indrettes boliger eller andre støjfølsomme anvendelser, med mindre der træffes særlige forholdsregler imod støjen. Det vil kræve en nøjere analyse eksempelvis i forbindelse med lokalplanlægning af et område. Grænseværdierne til planlægningsbrug er således udelukkende et planlægningsværktøj.

Støjkonsekvenszonerne afgrænses i forhold til støjfølsom anvendelse med udgangspunkt i de bekendtgørelser og vejledninger, der gælder for de forskellige typer af ekstern støj.

En ajourført oversigt over Miljøstyrelsens vejledninger og bekendtgørelser findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Figur 7.: Fakta boks vedr. vejledende støjgrænser

6.1.2 Retningslinje arealer til støjfølsom anvendelse

Ved udlæg af nye områder til støjfølsom anvendelse (boliger, rekreative områder m.v.) skal der sikres tilstrækkelig afstand til eksisterende eller planlagte støjende anlæg (erhvervsområder, infrastruktur, støjende fritidsaktiviteter m.v.). Hvis de vejledende støjgrænser ikke kan sikres ved tilstrækkelig afstand, skal der i forbindelse med planlægning af konkrete projekter tages højde for etablering af støjbegrænsende foranstaltninger.

Redegørelse til retningslinje 6.1.2

Støjfølsom anvendelse bør som udgangspunkt ikke etableres i støjbelastede områder. Ved støjfølsom anvendelse forstås bolig- og sommerhusområder, daginstitutioner, skoler, plejehjem, hospitaler, hoteller, kontorer samt rekreative områder såsom parker, kolonihaver, campingpladser og lignende.

Ved udlæg af områder til støjfølsom anvendelse på støjbelastede arealer skal det ved bestemmelser i og udformning af lokalplaner sikres, at de vejledende støjgrænser overholdes. Dette gælder såvel boligområder som

rekreative områder og støjfølsomme erhvervs- og centerområder. I forbindelse med udlæggene bør der tages stilling til behovet for støjdæpende foranstaltninger og zoneopdeling af områderne, så der sikres acceptable støjforhold. Mens bygninger kan isoleres mod støj udefra, kan udendørs arealer være vanskelige at afskærme mod støj. Det er umuligt at dæmpe støj fra fly, mens f.eks. vejstøj kan dæmpes ved anvendelse af støj-dæpende asfalt eller støjskærme. Der kan være forskellige støjklender, som hver for sig påvirker det pågældende område. I bykerne vil der ofte være støj, da støjen akkumuleres fra flere støjklender.

Ved udlæg af nye støjfølsomme områder nær støjende anlæg skal det sikres, at planlægningen ikke begrænser eller umuliggør anvendelse eller udvikling af eksisterende erhvervsområder eller virksomheder.

I støjkonsekvenszoner omkring en række støjklender som trafik, støjende erhverv og fritidsaktiviteter, kræver en ændring af anvendelsen til støjfølsomme formål (f.eks. boliger) en skærpet opmærksomhed på støjforholdene. Zonerne er ikke nødvendigvis i hele deres udstrækning støjbelastede over de vejledende grænseværdier, men afstanden til anlæg, der kan være støjende, kan gøre det nødvendigt med en detaljeret dokumentation for støjforholdene.

Ved lokalplanlægning tages der udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støjfølsom anvendelse. Da de forskellige typer af støj ikke er lige generende, er de vejledende grænseværdier forskellige afhængig af typen af ekstern støj. De enkelte anvendelser må derfor vurderes konkret i forhold til støjklenderne.

Selv om de vejledende grænseværdier varierer, er der dog nogle arealanvendelser, der betragtes som mere støjfølsomme end andre. Arealanvendelser som f.eks. sommerhusområder, campingpladser i naturområder og

rekreative områder med offentlig adgang betragtes som særligt støjfølsomme, hvor grænsen for acceptabel støj er lavere end for boligområder. For disse arealanvendelser kan støjniveauet derfor være uacceptabelt, også uden for den samlede planlægningsafstand. For disse arealanvendelser må der derfor også uden for planlægningszonen foretages en særlig støj-mæssig vurdering. Andre arealanvendelser betragtes som mindre støjfølsomme. Det gælder liberale erhverv som hoteller, kontorer m.v., hvor grænsen for acceptabel støj er højere end for boligområder.

Nye støjisolerende boliger i eksisterende tætte støjbelastede byområder

Ved planlægning af byfornyelse og vitalisering af eksisterende, tætte boligområder i byerne samt ved huldudfyldning vil der være risiko for støjgener. En forudsætning for at etablere boliger og andre tilsvarende støjfølsomme anvendelser her er, at der tages særlige støjforanstaltninger. Det skal sikres, at alle udendørs områder, der anvendes til ophold i umiddelbar tilknytning til boligen, overholder den vejledende grænseværdi for den pågældende områdetype. Endvidere kan det accepteres, at støjgrænserne ikke overholdes på boligens facader, når blot facaderne udformes, så støjniveauet i sove- og opholdsrum indendørs med åbne vinduer overholdes for den pågældende områdetype. Overholdelse af værdierne kan eksempelvis sikres ved særlig afskærmning uden for vinduerne eller ved særligt støjisolerende konstruktioner.

Byomdannelsesområder

Udpegningsen af et byomdannelsesområde bruges i forbindelse med, at anvendelsen af arealer til erhvervsformål, havneformål eller lignende aktiviteter, skal ændres til boligformål eller andet formål, der er forenelige med anvendelse til boligformål.

En forudsætning for udpegningsen er, at den oprindelige anvendelse i hovedparten af

området er ophørt eller under afvikling. En overgangsordning for støj gør det muligt at påbegynde omdannelsen på et tidspunkt, hvor der er stadig et støjniveau, der overstiger de vejledende støjgrænser i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984.

Med overgangsordningen kan der laves lokalplaner, der tillader støjfølsom anvendelse af støjbelastede arealer, når det kan sikres, at støjbelastningen bringes til ophør indenfor en begrænset overgangsperiode. Overgangsperioden må ikke væsentligt overstige otte år efter det tidspunkt, hvor den endelige lokalplan er offentliggjort. I den periode kan det accepteres, at de vejledende støjgrænseværdier overskrides med op til 5 dB.

Transformationsområder

For at muliggøre opførelse af nye boliger på varigt støjbelastede arealer, uden at det giver grundlag for skærpede miljøvilkår for de omkringliggende eksisterende virksomheder, kan kommunen udpege et transformationsområde, hvor det er muligt at opføre boliger beliggende i første række mod en produktionsvirksomhed, selvom støjen er op til fem decibel over Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Det er en forudsætning, at der er udenørs opholdsarealer i tilknytning til boligen, der ikke er støjbelastede, og at det indendørs støjniveau kan overholdes med åbne vinduer. Det er en forudsætning for udpegning af et transformationsområde, at området ligger i et konsekvensområde omkring et erhvervsområde forbeholdt produktionsvirksomheder (jf. retningslinje for konsekvensområder omkring områder forbeholdt produktionserhverv).

6.2 Luftforurening

6.2.1 Retningslinje arealer belastet af lugt, støv og anden luftforurening

Ved udlæg af nye områder til miljøfølsom anvendelse (boliger, institutioner, kontorer, rekreative formål m.v.) skal der sikres tilstrækkelig afstand til eksisterende eller planlagte luftforurenende anlæg (erhvervsområder, husdyrbrug m.v.). Hvis de vejledende grænser ikke kan sikres ved tilstrækkelig afstand, skal der i forbindelse med planlægning af konkrete projekter tages højde for etablering af afværgeforanstaltninger, som f.eks. områdets udformning, bebyggelsens højde eller placering.

Redegørelse til retningslinje 6.2.1

Miljøfølsom anvendelse bør som udgangspunkt ikke etableres i miljøbelastede områder. Ved miljøfølsom anvendelse forstås boliger, institutioner, kontorer, rekreative formål m.v.

Ved udlæg af nye miljøfølsomme områder nær luftforurenende anlæg skal det sikres, at planlægningen ikke begrænser eller umuliggør anvendelse eller udvikling af eksisterende husdyrbrug, erhvervsområder eller virksomheder.

Ved udlæg af områder til miljøfølsom anvendelse på luftforureningsbelastede arealer skal det ved bestemmelser i og udformning af lokalplaner sikres, at de vejledende grænseværdier for lugt, støv og anden luftforurening overholdes. Dette gælder såvel boligområder, liberale erhverv og institutioner som rekreative områder og miljøfølsomme erhvervs- og centerområder.

I henhold til planlovens § 15b skal en lokalplan redegøre for, at Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for lugt, støv og anden luftforurening kan overholdes. Hvorvidt det er muligt at overholde Miljøstyrelsens grænseværdier, vil bero på en konkret vurdering.

Udpegning af lugtbelastede arealer

For at muliggøre opførelse af nye kontorer og boliger på varigt lugtbelastede arealer, uden at det giver grundlag for skærpede miljøvilkår for de omkringliggende eksisterende virksomheder, kan kommunen udpege op til to lugtbelastede arealer hvert fjerde år. Det er en forudsætning, at de lugtbelastede arealer ligger i byen og i et konsekvensområde omkring et erhvervsområde forbeholdt produktionsvirksomheder (jf. retningslinje for konsekvensområder omkring områder forbeholdt produktionserhverv).

Inden for de lugtbelastede arealer er det muligt at opføre byggerier til bolig- eller kontorformål, såfremt den påkrævede mekaniske ventilation og dennes luftindtag har en placering, hvor Miljøstyrelsens grænseværdier for støv, lugt og luftforurening kan overholdes, og at der er adgang til udendørs opholdsarealer, hvor grænseværdien for lugt er overholdt.

Det er op til kommunen at vurdere, om der skal udpeges lugtbelastede arealer, men hvis der er ønske om at udarbejde lokalplaner for boliger i de udpegede områder, forudsætter det tilladelse fra Erhvervsministeren.

For udpegningerne gælder desuden, at det skal være arealer i byen med en særlig efterspørgsel efter attraktivt beliggende arealer, men hvor beliggenheden i forhold til eksisterende produktionsvirksomheder medfører overskridelser af grænseværdierne for lugt.

Arealer, der er belastet af lugt, vil kunne omfatte ældre erhvervsområder i de centrale dele af byerne. Det kan f.eks. være havneområder eller områder med nedlagte slagterier og kraftværker.

Arealer, der er belastet af lugt, vil imidlertid også kunne findes i andre dele af byen, bl.a.

på grund af røgfanerne fra produktionsvirksomheder.

Fakta

Luftforurening, herunder støv, påvirker helbredet for mennesker og gør skade på naturen. Hvor farlig forureningen er, afhænger både af, hvilke stoffer der er i luften, og hvor store mængder der er.

Luftforurening fra industrivirksomheder bliver reguleret med emissionsgrænser for udledning fra den enkelte skorsten, krav til brug af filtre m.v. samt de såkaldte B-værdier, der er en grænseværdi for den enkelte virksomheds bidrag til luftforureningen i virksomhedens omgivelser.

B-værdier skal beskytte befolkningen mod skadelige effekter fra luftforurening. B-værdier er fastlagt, så særligt følsomme grupper bliver beskyttet, og så borgere ikke vedvarende bliver udsat for forurening. B-værdier afhænger af hvilket stof, der udledes, men skelner ikke mellem følsomheden af arealanvendelsen, f.eks. om der er tale om et boligområde eller et erhvervsområde.

En række virksomheder og husdyrbrug kan derudover være generende for omgivelserne på grund af lugt. I Danmark betragtes lugt ikke som en forurening, men som en gene.

Udledning af lugtstoffer fra skorstene og afkast (punktkilder) reguleres ved hjælp af lugtgrænseværdier, der er en grænseværdi for bidraget til lugt i omgivelserne. Grænseværdier for lugt afhænger af, om der f.eks. er tale om et boligområde eller et erhvervsområde.

Skorstene og afkast fra industrivirksomheder dimensioneres, så der sikres en tilstrækkelig fortynding af udledningen af stoffer til atmosfæren, så B-værdier og lugtgrænseværdier overholdes. Dimensioneringen foretages ved hjælp af spredningsberegninger med OML-modellen.

Lugtgener fra husdyrbrug reguleres afhængig af de omkringliggende arealanvendelser. Der kræves kun en reduktion, hvis lugtgrænseværdien er overskredet. Grænseværdien for lugt afhænger af, om der er tale om byzone, bebyggelse eller enkeltbolig.

Overholdelse af grænseværdier for luftforurening og lugt skal normalt ske i 1½ meters højde, men hvis mennesker opholder sig i højere bebyggelser, gælder grænseværdierne også i den højde, hvor mennesker er udsat for forurening/gene.

Lugt, støv og anden luftforurening fra virksomheder opstår også fra mere spredte diffuse kilder, f.eks. fra oplag eller håndtering af produkter som af- og pålæsning. Regulering af diffuse emissioner fra virksomheder sker som udgangspunkt ikke ud fra grænseværdier, men ud fra krav til indretning og drift, f.eks. krav om vanding af ubefæstede arealer for at minimere støvemission. Derudover indeholder mange miljøgodkendelser vilkår om, at virksomheden ikke må ikke give anledning til støv- eller lugtgener, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige.

Figur 8.: Fakta boks vedr. luftforurening

7. Klima

Vores klima er tydeligvis i forandring, og det bliver varmere, vådere, tørrere og mere stormende. Effekten ses på kyster og lavtliggende områder i hele Trekantområdet.

Derfor skal vi i Trekantområdet fortsætte og i endnu højere grad arbejde ambitiøst med klimaudfordringerne - både forebyggelse og tilpasning.

Vi skal spare på energien, omlægge og øge produktionen af el og varme på vedvarende energi og udfase fossile brændsler. Der skal gives plads til innovative teknologiske løsninger, som f.eks. Power-to-X, der kan bruge grøn strøm og omdanne det til f.eks. transportbrændstof.

Det betyder bl.a. at andelen af areal til vedvarende energianlæg, til skovrejsning samt til udtagning af lavbundslande skal øges. Klimaet sætter pres på arealerne i en tid, hvor der også er brug for øget fokus på biodiversitet. Samtidig med et ønske om fortsat økonomisk vækst i Trekantområdet vil vi have en kritisk tilgang til barmarksp projekter, som er ressourcekrævende.

Udover at sætte turbo på forebyggelsen af klimaforandringerne og reduktion af udledningen af drivhusgasser, vil kommunerne i Trekantområdet sørge for, at vores byer og landområder tilpasses til klimaforandringerne.

Klimaforandringer

Forandringerne i klimaet, der skyldes udledning af drivhusgasser forårsaget af menneskelig aktivitet, er en realitet. Den globale middeltemperatur forventes at stige, så længe der fortsat udledes drivhusgasser.

Konsekvenserne af temperaturstigningen er meget forskellige på forskellige dele af kloden. Der forventes over det meste af kloden kraftigere vejrmæssige udsving, storme, orkaner, voldsomme regnskyl og længerevarende tørkeperioder samt stigende vandstand i havene. I Danmark vurderer DMI, at den forventede vandstandsstigning i 2100 vil ligge på mellem 0,3 og 0,6 meter i forhold til nuværende vandstand med risiko for vandstandsstigning på op til 1,3 meter. Det afhænger af hvilke klimascenarie, der tages udgangspunkt i.

Det er dog stadig muligt at begrænse temperaturstigningerne, hvis der sættes massivt

ind. På COP21 i Paris i 2015 indgik de 196 medlemslande i FN's klimakonvention en juridisk bindende klimaaftale – Parisaftalen – med målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til under 2 °C og at arbejde for at begrænse stigningen til 1,5 °C. Heraf indgik de 192 lande i Kyotoprotokollen, som den første internationalt bindende aftale om at reducere udledningen af drivhusgasser. Landene mødes årligt til klima-COP ("Conference of the Parties") med henblik på at øge indsatsen. På det seneste COP28 møde i december 2023 blev det besluttet at fremskynde energiomstillingen, øge klimafinansieringen, sætte natur, mennesker, liv og levebrød i centrum for klimaindsatsen. COP28-aftalen indeholder blandt andet en global udfasning af fossile brændstoffer.

Som et led i at forebygge klimaændringer er Danmark forpligtet både internationalt, på EU-plan og nationalt af en række målsætninger om at øge andelen af vedvarende energi (VE) og om at reducere energiforbruget og udledningen af CO₂.

I Klimaloven fra 2020 er der fastsat et mål om, at drivhusgasudledningen i 2030 skal være reduceret med 70 % i forhold til 1990 samt et mål om at nå netto-nul senest i 2050. SMV-regeringen har siden strammet kravene til klimaneutralitet i 2045, 110% reduktion i 2050, hvor Danmark således skal optage mere CO₂ end der udledes, samt ambition om firedobling af produktion af sol- og vindenergi på land.

Kommunerne i Trekantområdet har de samme høje ambitioner og vil nå målene blandt andet ved hjælp af initiativer til grøn omstilling. Alle kommuner har vedtaget lokale klimaplaner (under DK2020-projektet), som har som mål, at klimagasudledningen skal reduceres til 70% i 2030 i forhold til 1990.

Tilpasning til klimaforandringer

Danmark skal beskyttes mod skader fra fremtidige oversvømmelser og øget kysterosion som følge af mere og kraftigere regn, hyppigere og mere voldsomme stormflodshændelser, havspejlsstigninger samt stigende grundvandsspejl. Det er en opgave, som kommuner, forsyningsselskaber og borgere skal bidrage til at løse sammen med staten og virksomheder. Det er nødvendigt at lade klimahensynet få høj prioritet og benytte lovgivningens muligheder, når der planlægges, og når der stilles krav. Nye innovative teknologiske løsninger vil også spille en rolle.

Risikoområder for oversvømmelser

I forbindelse med implementeringen af EU's oversvømmelsesdirektiv skal alle EU-medlemslande planlægge for ekstreme oversvømmelser, som kan medføre væsentlige negative følger for sundhed, miljø, kulturarv eller økonomi. Direktivet er i Danmark implementeret i Miljøministeriets "Lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer" og Kystdirektoratets "Bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for

oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet".

Fredericia, Kolding og Vejle er af Miljø- og Fødevarerministeren ved Kystdirektoratet udpeget som risikoområder for oversvømmelse fra vandløb, søer, havet og fjorde.

Selv om Haderslev og Middelfart ikke er udpeget som risikoområder, kan det konkluderes, at også disse byer er udsatte for potentiel oversvømmelse fra havet.

Kommunale handleplaner for klimatilpasning

Kommunerne har efter aftale mellem regeringen og KL udarbejdet klimatilpasningsplaner, der indeholder en kortlægning af risikoen for oversvømmelser og skaber overblik over og prioriterer indsatsen. Da oversvømmelser sjældent stopper ved kommunegrænserne, har Trekantområdets kommuner udarbejdet en fælles metode til værdikortlægning, der er anvendt i klimatilpasningsplanerne i seks af Trekantområdets kommuner.

Områder i risiko for oversvømmelse og erosion

I henhold til Planloven skal der i kommuneplanen ske udpegning af områder, der er i risiko for oversvømmelse eller erosion samt fastsættes bestemmelser om afværgeforanstaltninger.

Verdensmål

Mål og retningslinjer for klima i kommuneplanen retter sig direkte og specifikt mod verdensmålet for klimaindsats, idet tiltag mod klimaforandringer her bliver integreret i planlægningen.

Gennem planlægningen arbejdes der på at øge byernes modstandskraft og tilpasningsevne til klimarelaterede risici.

Med ambitionerne i Trekantområdet for at gennemføre den grønne omstilling arbejdes både for målene i verdensmål 13:

Klimainsats og 7: Bæredygtig energi herunder, at andelen af vedvarende energi øges væsentligt med de beskrevne indsatser.

7.1 Klimatilpasning

7.1.1 Retningslinje for klimatilpasning og risikoområder for oversvømmelsestruede arealer

Der må ikke udlægges arealer til en anvendelse, der hindrer tilpasning til klimaændringer på længere sigt.

Nye byudlæg, etablering af nye bebyggelser eller ændret arealanvendelse i et oversvømmelsestruet område, som er udpeget jf. EU's oversvømmelsesdirektiv eller kommunernes klimatilpasningsplaner, kan kun ske, hvis nyt byggeri på nye arealer er klimatilpasset og dermed sikret mod oversvømmelse.

Områder, der som led i kommunernes klimatilpasningsplaner skal kunne fungere som midlertidige reservoirs eller forsinkelsesbassiner til opmagasinering af vand, må ikke bygges.

Redegørelse til retningslinje 7.1.1

En risikovurdering af potentielle oversvømmelser giver et billede af, hvor der er kritiske områder ved oversvømmelse, eller hvor det er uhensigtsmæssigt at placere nye bydele eller etablere et nyt anlæg eller byggeri. Desuden kan risikovurderingen give borgerne et kvalificeret billede af konsekvenserne af fremtidens klimapåvirkninger i det område, hvor de bor.

Formålet med at udpege områder, der er potentielt udsatte for at blive oversvømmet, er at sikre, at der tages højde for, at det kan blive nødvendigt at inddrage arealer i planlægning af nye områder til håndtering af store mængder nedbør. Ved planlægning i disse områder skal der tages hensyn til de topografiske forhold. Det vil sige, at der skal være meget opmærksomhed på ikke at udlægge arealer til byudvikling i f.eks. lavbundsområder og oven på rørlagte vandløb.

Stigende grundvandsstand og ændrede indvindingsmønstre på store vandværker kan desuden, hver for sig og i kombination, medføre oversvømmelser på arealer, som ikke tidligere har været oversvømmet.

Lavtliggende arealer bør forsøges udnyttet bedst muligt set i et klimatilpasningsmæssigt perspektiv. Vi skal her i endnu højere grad inddrage håndteringen af vandet som et rekreativt element i planlægningen. Tilsvarende er det ved byudlæg og byomdannelse i øvrige områder hensigtsmæssigt at overveje foranstaltninger for at forebygge, at der på sigt kan opstå problemer med oversvømmelser som følge af klimaændringer.

Nye anlæg, herunder tekniske anlæg, veje m.v., der ikke kan placeres andre steder end på lavbundsarealer, skal udformes, så muligheden for naturgenopretning på lavbundsarealet i øvrigt ikke går tabt. Anlægget skal udformes, så det kan modstå en forøget vandstand.

7.1.2 Retningslinje for oversvømmelse og erosion

Planlægning af nye byområder, fortætning af eksisterende by, særlige tekniske anlæg eller ændret arealanvendelse med videre inden for områder med risiko for oversvømmelse og erosion må kun ske under hensyntagen til anvendelse af afværgeforanstaltninger, som sikrer mod oversvømmelse eller erosion.

Anlæg af kystbeskyttelse skal begrænses. Der bør kun etableres kystbeskyttelse, hvor det har et væsentligt formål og ikke hindrer den frie adgang langs kysten.

Områder med risiko for oversvømmelse og erosion er vist på kort.

Redegørelse til retningslinje 7.1.2

Danmark forventes i fremtiden at opleve mere voldsomt vejr som følge af klimænderingerne, hvilket vil medføre flere oversvømmelser og mere erosion af udsatte områder langs kysterne med betydelige skader til følge, hvilket i nogle tilfælde kan have store samfundsmæssige omkostninger.

I sommerhalvåret kan forventes mere ekstrem nedbør (f.eks. skybrud) og store mængder regn, hvilket vil sætte kloaksystemerne og vandløbene under yderligere pres. I byerne er kloakkernes kapacitet udfordret af de øgede regnmængder, da de mange steder har svært ved at følge med. Det får regnvandsledningerne til at løbe over. I flere tilfælde sker overløb af fælleskloakken, hvorfra en oversvømmelse kan være sundhedsskadeligt.

Der forventes forøgede regnmængder, især om vinteren. Længerevarende nedbørsperioder kan dels medføre nedsat mulighed for nedsivning af nedbør, dels medføre en forhøjet grundvandsstand i de øvre jordlag, hvilket kan bevirke opstuvning af vand på overfladen og problemer med at lede vandet væk. Derudover resulterer det i en øget udledning af overfladevand til vandløbene, hvor den øgede vandmængde kan forårsage oversvømmelse i de lavtliggende områder omkring vandløbene.

I vinterhalvåret opleves der kraftige storme, som medfører en risiko for stormflod i de kystnære områder, der giver erosion af kysterne og oversvømmelse i kystnære byer og sommerhusområder.

Klimaforandringerne afstedkommer, at vandstanden i havet stiger. Dermed forøges oversvømmelserne ved stormflod. Stigende vandstand i havet øger desuden erosionen af kysterne. Det ses ved, at havet æder af skrænter og forstrand, hvorefter havet transporterer og aflejrer sedimentmaterialet et andet sted. Derfor ses det, at der nogle steder forsvinder sediment, og andre steder aflejres sediment.

Fysisk planlægning er et vigtigt redskab, når kommunerne skal forhindre nybyggeri i områder med stor risiko for oversvømmelse og/eller erosion. Det gælder også, når eksisterende by- og sommerhusområder skal sikres mod oversvømmelse og erosion. Det er en særlig udfordring at sikre mod oversvømmelse og erosion og samtidig bevare områdets kvaliteter som kulturmiljø, havudsigt, havnefront, bybillede m.m., hvilket kræver helhedsorienterede og velovervejede afværgeforanstaltninger. Ekstremhændelser kan være vanskelige at sikre sig helt imod, men de kan blandt andet forebygges ved langsigtet og målrettet fysisk planlægning.

I Planloven er der regler for forebyggende planlægning for oversvømmelse og erosion. Reglerne er gældende for hele kommunen, både land og by, og stiller krav til afværgeforanstaltninger, når der planlægges for nye byområder, fortætning af eksisterende by, særlige tekniske anlæg eller ændret arealanvendelse m.v., hvor det planlagte område vurderes at være udsat for oversvømmelse og erosion.

Områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, udpeges i kommuneplanen. Med planlovens nye regler har kommunerne mulighed for at kræve, at en byherre skal sikre, at der etableres afværgeforanstaltninger i de områder, som i kommuneplanen er udpeget som potentielt oversvømmelses- eller erosionstruede.

Kommunerne udarbejder individuelle klimatilpasningsplaner med tilhørende risikokortlægning. Fokus i klimatilpasningsplanerne er at prioritere indsatsområder i kommunen, og risikokortlægningen er en forudsætning for medfinansiering af klimatilpasningsprojekter fra spildevandsselskaberne. En udpegnings af oversvømmelses- og erosionstruede områder erstatter ikke risikokortlægningen.

EU vedtog i 2007 et oversvømmelsesdirektiv på baggrund af store oversvømmelser i flere

europæiske lande. Danmark har implementeret direktivet i dansk lovgivning som indeholder krav om vurdering og styring af oversvømmelser via en risikostyringsplan. Fredericia, Kolding og Vejle kommuner er udpeget i oversvømmelsesdirektivet og skal derfor udarbejde risikostyringsplaner. Risikostyringsplanen er overordnet kommuneplanen. En udpegnings af oversvømmelses- og erosionstruede områder kan derfor ikke træde i stedet for risikostyringsplanen.

7.1.3 Retningslinje håndtering af tag- og overfladevand

Ved lokalplanlægning af nye områder til by, bolig og erhverv skal tag- og overfladevand håndteres tættest muligt på kilden.

Redegørelse til retningslinje 7.1.3

Overfladevand fra tage og befæstede arealer skal så vidt muligt håndteres lokalt for at

modvirke problemer affødt af klimaændringerne. Afledning af overfladevand fra byområder og tætbebyggede områder er et stigende problem, da vandløb og afløbssystemer ikke er dimensionerede til at modtage de stigende og voldsomme regnmængder.

Virkemidler kan f.eks. være lokal nedsivning via faskiner, kantstens- og nedsivningsbede, permeable belægninger, etablering af søer og vådområder, grønne tagflader m.m., som kan medvirke til at tilbageholde vandet eller genanvende det som brugsvand.

Efter behov vil bygherre i byudviklingsprojekter blive bedt om at udarbejde en vandhåndteringsplan, som sikrer, at der er plads til at håndtere regnvandet lokalt.

Ved at prioritere disse lokale løsninger skabes ikke alene kapacitet til håndtering af øgede regnmængder, men også bidrag til genopretelse og bevarelse af naturlige vandcyklusser i det lokale miljø.

8. Forhold til anden planlægning

Trekantområdets kommuneplan skal sikre, at den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen på et bæredygtigt grundlag. Kommuneplanen er den samlede arealplanlægning for Trekantområdet og fastsætter rammerne for arealanvendelsen, og på en række områder rammerne for den mere detaljerede planlægning i Trekantområdets kommuner. Kommuneplanen skal også afspejle og forholde sig til en række regionale og statslige mål, planer og hensyn. Kommuneplanen er en konkretisering af de overordnede mål for Trekantområdets kommuner. Målene for Trekantområdet tager udgangspunkt i Vision 2050 – Trekantområdet er Danmarks åbne grønne storby.

Forhold til andre kommuners planlægning

I henhold til Planlovens bestemmelser skal kommuneplanen redegøre for, hvordan planen forholder sig til nabokommuners planlægning, og det forudsættes, at der samarbejdes på tværs af kommunegrænserne. Samarbejdet i Trekantområdet er i høj grad med til at tilgodese dette krav, da der laves en fælles kommuneplan, så der skabes sammenhænge på tværs af kommunegrænserne. Uden om Trekantområdet er der en række nabokommuner, som de enkelte kommuner i Trekantområdet herudover har haft en dialog med. Dialogen er foregået ved møder, telefonkontakt og ved nedsættelse af ad-hoc grupper efter behov.

Den statslige trafikplan

Den kommunale trafikplanlægning skal spille sammen med ministerens vejplan og statslige infrastrukturplaner i øvrigt.

De statslige vandområdeplaner

Vandområdeplanerne for tredje planperioden (2021-2027) blev offentliggjort i 2023.

Der er udarbejdet en vandområdeplan for hvert af de fire vandområdedistrikter, som Danmark er inddelt i. Vandområdeplanerne er

en opdatering og videreførelse af vandområdeplanerne for første anden planperiode (2015-2021) og er baseret på et opdateret vidensgrundlag.

Vandområdeplanerne beskriver, hvordan Danmark implementerer EU's vandrammedirektiv.

Kommuneplanen må ikke stride mod vandområdeplanerne.

Risikostyringsplaner

EU vedtog i 2007 et oversvømmelsesdirektiv på baggrund af store oversvømmelser i flere europæiske lande. Staten har på baggrund af EU's oversvømmelsesdirektiv udpeget en række områder i Danmark som områder, hvor der er en stor sandsynlighed for oversvømmelse, og hvor der samtidig er risiko for, at store værdier går tabt.

I Trekantområdet blev Fredericia og Vejle byer udpeget i oversvømmelsesdirektivets 1. planperiode, mens Kolding by blev udpeget i anden periode. Risikostyringsplanerne har særligt fokus på forebyggelse, sikring og beredskab. Planerne indeholder kort over de særligt udsatte områder og der er opstillet mål og handlinger for styringen af risikoen for oversvømmelse.

Risikostyringsplanerne revideres hvert 6. år ved, at staten reviderer risiko og kortlægning, og kommunerne efterfølgende reviderer risikostyringsplanerne. Kolding er blevet udpeget som nyt risikoområde i oversvømmelsesdirektivets 2. planperiode 2016-2021.

Det er forventningen, at Kystdirektoratet i løbet af 2024-2025 offentliggør kort over faren for oversvømmelse og kort over oversvømmelsesrisikoen i de udpegede risikoområder. Herefter skal kommunerne ajourføre og vedtage de kommunale risikostyringsplaner inden udgangen af 2027.

Fredericia og Vejle har revideret deres risikostyringsplaner i 2021 for oversvømmelsesdirektivets anden planperiode, mens Kolding

har udarbejdet deres første risikostyringsplan i 2021.

Kommuneplanen må ikke være i strid med risikostyringsplanerne.

Havplan

Søfartsstyrelsen har den 27. november 2023 sendt forslag til ændring af Danmarks havplan i 6 10 ugers offentlig høring. Havplanen, der blev vedtaget i 2021, dækker hele det danske havområde og går helt ind til strandkanten ved overgangen mellem vand og land, hvor planloven gælder.

Havplanen skal planlægge for følgende anvendelser og aktiviteter:

- Energisektoren til søs
- Søtransport
- Transportinfrastruktur
- Fiskeri og akvakultur
- Indvinding af råstoffer på havet
- Bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøet

Derudover kan havplanen planlægge for bæredygtig turisme, rekreative aktiviteter, friluftsliv og landindvinding.

Retsvirkningen af havplanen, herunder ændringer af havplanen, indtræder ved offentliggørelse af forslaget, jf. havplanlovens § 14. Offentlige myndigheder må efter bestemmelsen, hverken meddele tilladelser eller planlægge i strid med hverken et offentliggjort forslag til havplan eller forslag til ændring af havplanen eller til en gældende havplan. I de tilfælde, hvor der efter planloven er kommunal kompetence til at planlægge på søterritoriet, er den kommunale planlægning underordnet den statslige havplan og må ikke stride herimod, jf. havplanlovens § 14.

De statslige Natura 2000-planer

De statslige Natura 2000-planer for planperioden 2016-2021 (anden generations planer) blev vedtaget i april 2016. Natura 2000-områderne udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Områderne er udpeget for at beskytte særligt værdifuld natur og arter. Der er lavet Natura 2000-planer for 252 naturområder, og hver plan beskriver, hvordan naturen

kan udvikle sig positivt. Overordnet skal planerne forhindre tilgroning, udtørring og opsplitning af naturtyperne i Natura 2000-områderne, samt at sikre naturtyper og arter kommer i gunstig bevaringsstatus. For at føre planerne ud i livet er der i 2017 udarbejdet handleplaner i et samarbejde mellem Naturstyrelsen og kommunerne.

Tredje generations planer (2022-2027)

Miljøstyrelsen og kommunerne er i gang med at udarbejde Natura 2000-handleplaner. Handleplanerne skal offentliggøres senest 3. juli 2024, idet Natura 2000-planerne blev offentliggjort den 3. juli 2023.

Inden handleplanerne offentliggøres skal de i mindst 8 ugers høring.

Natura 2000-handleplanerne skal være i overensstemmelse med Natura 2000-planerne, og har til formål at udmønte den statslige Natura 2000-plan. Der skal indgå en prioritering af den forventede forvaltningsindsats og de forventede initiativer herunder plan for interesseinddragelse. Der skal også indgå en oversigt over fordelingen af indsatser mellem myndigheder og offentlige lodsejere.

Natura 2000-planerne 2022-2027 har overordnet fokus på:

- Mere naturlige processer og naturens robusthed
- Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
- Bekæmpe invasive arter

Kommuneplanen må ikke stride mod naturplanerne.

Regional planlægning

Region Syddanmark har den 21. juni 2021 vedtaget Råstofplan 2020. Planen indeholder regionsrådets strategi for den fremtidige forsyning med råstoffer, indsatsområder, retningslinjer for råstofindvinding, en redegørelse for ressourcesituationen og afgrænsning af grave- og interesseområder.

Regionsrådet skal hvert 4. år beslutte, om der skal laves en ny råstofplan. Den 27. februar 2023 besluttede regionsrådet, at Råstofplan

2020 ikke skal revideres. Det betyder at Råstofplan 2020 fortsat er gældende

Regionen har udarbejdet en regional udviklingsstrategi med hjemmel i erhvervsfremme-loven, der trådte i kraft i december 2018. Den regionale udviklingsstrategi 2024-2027 "Sammen om fremtidens Syddanmark", der blev vedtaget i december 2023, bygger på følgende seks strategispor: Med udviklingsstrategien arbejder regionen for:

- Et grønt og bæredygtigt Syddanmark
- Et kompetent og innovativt Syddanmark
- Et sundt Syddanmark i trivsel
- Et sammenhængende og attraktivt Syddanmark

Det er ikke længere et krav, at der i kommuneplanen skal redegøres for, at den ikke strider mod den regionale udviklingsstrategi. De strategiske mål, der er udtrykt i kommunernes planstrategi 2023, og hvoraf nogle udmøntes i kommuneplanen, falder i god tråd med den regionale udviklingsstrategi.